

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Strukturální politika EU pro veřejnou správu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Využití financování ze zdrojů EU pro rozvoj
sociální oblasti v Jihočeském kraji se zaměřením
na možná rizika financování projektů**

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Radka Prokešová

Autor:

Štěpánka Candrová

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Štěpánka CANDROVÁ**
Osobní číslo: **E09837**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Název tématu: **Využití financování ze zdrojů EU pro rozvoj sociální oblasti v Jihočeském kraji se zaměřením na možná rizika financování projektů**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je popsání a zhodnocení využití financování ze zdrojů EU v období 2007-2013 se zaměřením na podporu rozvoje sociální oblasti v Jihočeském kraji. Dílčím cílem práce je popis rizik ovlivňujících financování projektů ze zdrojů EU pro financování sociální oblasti.

Metodika práce:

Řešení bakalářské práce bude provedeno v těchto krocích:

1. Literární rešerše (vymezení pojmů, finanční zdroje a jejich čerpání z EU, strategické dokumenty).
2. Cíl práce a metody zpracování.
 - 2.1 Popis aktuálního stavu projektů Jihočeského kraje zaměřených na rozvoj sociální oblasti.
 - 2.2 Sběr vstupních informací o čerpání finančních zdrojů na území Jihočeského kraje, analýza možných zdrojů k financování sociální oblasti.
 - 2.3 Analýza projektů Jihočeského kraje pro rozvoj sociální oblasti se zaměřením na způsob financování těchto projektů.
 - 2.4 Popis možných rizik financování projektů pro rozvoj sociální oblasti Jihočeského kraje a jejich následná analýza, včetně doporučení pro realizátory projektů.
3. Výsledky a diskuse - vyhodnocení získaných údajů a informací.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární rešerše, 3. Cíle a metodika, 4. Výsledky a diskuse, 5. Závěr, 6. Přehled použité literatury, Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran, dle možností
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- PRŮVODCE SOCIÁLNÍMI SLUŽBAMI V JIHOČESKÉM KRAJI.
Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2010. 140 s. Dostupné z WWW:
;http://www.kpjck.cz/pruvodce_JcK/2/. ISBN 978-80-254-8613-3.
- STŘEDNĚDOBÝ PLÁN ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB: JIHOČESKÉHO KRAJE na období 2011-2013. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeský kraj, 2010. 128 s. Dostupné z WWW:
;http://www.kpjck.cz/attachment/201011261114132050773312.pdf. ISBN 978-80-254-8812-6.
- POTLUKA, O. a kol.: Průvodce strukturálními fondy Evropské unie. Praha: Nakladatelství IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2003. 198 s. ISBN 80-86684-02-4.
- SODOMKA, V., ŠPOK, R. Průvodce strukturálními fondy Evropské unie pro neziskový sektor. Vyd. 1. Praha: Europeum, 2004. 112 s.
- WOKOUN, R., LUKÁŠ, Z., KOUŘILOVÁ, J. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky evropské unie. 1. vydání. Praha: IFEC s.r.o., 2002. 168 s. ISBN 80-86412-18-0.
- BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie. Praha: CH BECK, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- WOKOUN, R, et al. Regionální rozvoj : (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Vyd. 1. Praha: LINDE, 2008. 480 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Radka Prokešová

Datum zadání bakalářské práce: 10. února 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studijní L.S. 13 (25)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 17. března 2011

Anotace

Předmětem bakalářské práce „Využití financování ze zdrojů EU pro rozvoj sociální oblasti v Jihočeském kraji se zaměřením na možná rizika financování projektů“ je popsání možností využití prostředků z fondů Evropské unie pro rozvoj sociální oblasti se zaměřením na financování sociálních služeb.

První část je zaměřena popis a význam regionální politiky Evropské unie, jejích cílů, principů a nástrojů. Jsou zde popsány jednotlivé strukturální fondy Evropské unie se zaměřením na sociální oblast, jejich operační programy. Vzhledem k zaměření práce je zde popsán systém sociálních služeb v České republice a zdroje jeho financování. V druhé části jsou popsány projekty pro financování sociálních služeb v Jihočeském kraji a rizika jejich financování. V závěru je provedena analýza zdrojů financování sociálních služeb.

Abstract

The subject of the bachelor thesis, “The use of EU funding for social development in the South Bohemian regions focusing on the possible risks of funding of the project” is a description of the possibility of using European Union funds for social development by financing social services.

The first part focuses on the description and the importance of EU regional policy, its objectives, principles and tools. It describes the various European Union structural funds, with a focus on the social area, and its operational programs. My work describes the system of social services in the Czech Republic and its funding sources. The second part briefly describes the projects for the financing of social services in the South Bohemian region and risks of its financing. The conclusion is an assessment of sources of funding social services.

Klíčová slova

Evropská unie, financování, operační programy, sociální služby, strukturální fondy, příspěvek na péči, rizika

Key words

European Union, financing, operation programmes, social services, structural funds, care contribution, risks

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Využití financování ze zdrojů EU pro rozvoj sociální oblasti v Jihočeském kraji se zaměřením na možná rizika financování projektů“ vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Radce Prokešové za vstřícné jednání a vedení mé bakalářské práce a za poskytnutí připomínek a cenných rad. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům krajského úřadu Jihočeského kraje, kteří mi poskytli potřebné informace a za jejich ochotnou spolupráci.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Literární přehled	5
2.1	Regionální politika v Evropské unii a v České republice	5
2.1.1	Územní jednotky pro regionální politiku.....	6
2.1.2	Principy regionální politiky	8
2.1.3	Cíle regionální politiky	9
	Cíle současného programového období 2007 – 2013.....	9
2.1.4	Fondy EU se zaměřením na sociální oblast	10
	Evropský sociální fond (European Social Fund - ESF).....	10
	Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund - ERDF)	12
2.2	Finanční zdroje pro sociální oblast v jednotlivých programových obdobích ..	13
2.2.1	Předvstupní období	13
2.2.2	Operační programy období 2000 – 2006	14
	Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ).....	14
	Společný regionální operační program (SROP)	15
2.2.3	Operační programy období 2007 – 2013	16
	Regionální operační program (ROP)	16
	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ).....	17
	Integrovaný operační program (IOP).....	20
2.3	Sociální oblast se zaměřením na sociální služby a zdroje jejich financování..	20
2.3.1	Systém sociálních služeb	21
	Formy poskytování sociálních služeb.....	22
	Poskytovatelé sociálních služeb.....	22
2.3.2	Financování sociálních služeb	23
2.3.3	Projekty a rizika projektů.....	24
	Rizika projektů.....	24
3	Cíl a metodika.....	27
3.1	Cíl práce	27
3.2	Metodický postup.....	27
4	Praktická část	30
4.1	Charakteristika Jihočeského kraje.....	30
4.1.1	Základní socio-demografická charakteristika kraje.....	30

4.1.2	Strategické dokumenty	31
	Plán rozvoje Jihočeského kraje	31
	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje	33
	Národní strategické dokumenty sociálních služeb.....	34
4.2	Zdroje financování pro sociální služby	35
4.2.1	Dotace ze státního rozpočtu	36
	Dotační řízení MPSV – Program podpory A.....	36
	Příspěvek na péči	37
4.2.2	Grantový program Jihočeského kraje	40
4.2.3	Projekty do sociální oblasti v Jihočeském kraji.....	41
	IP: "Podpora komunitního plánování soc. služeb v Jč. kraji".....	41
	IP: „Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“	43
	Transformace sociálních služeb v Jihočeském kraji.....	46
	IP: "Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji"	48
	IP: "Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji II."	52
	Zdroje financování sociálních služeb - shrnutí.....	53
4.3	Rozhovory s experty	56
5	Výsledky a diskuse	58
6	Závěr	63
7	Summary	65
8	Literární přehled:	66
	Přílohy	

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je: „Využití financování ze zdrojů EU pro rozvoj sociální oblasti v Jihočeském kraji se zaměřením na možná rizika financování projektů“. Významnou součástí sociální oblasti jsou sociální služby, které v České republice v roce 2007 významně ovlivnila účinnost nového zákona o sociálních službách. Na rozdíl od předchozího období vznikla celá řada nových služeb, celkově 34, které do této doby nikdy takto nebyly členěny. Financování těchto služeb se dělo do této doby převážně z veřejných prostředků. Největší objem prostředků byl ze státního rozpočtu, dále byly zapojovány samosprávné prostředky obcí a krajů a poté prostředky klientů sociálních služeb.

Česká republika může v rámci strukturální pomoci v prvním programovacím období 2007 až 2013 získat z Bruselu až 738 miliard korun, což je zhruba 100 miliard korun ročně. Evropská legislativa stanovující pravidla a rámec čerpání evropských prostředků investice do modernizace sociálních služeb umožňuje. Je potřeba si však uvědomit, že pravidla primárně kladou důraz na zvýšení zaměstnanosti, podporu lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace a odstraňování diskriminací. Kvalitní sociální služby a další nástroje sociální ochrany jsou přitom vnímány jako nástroj, který to umožňuje. Způsob čerpání závisí do značné míry na jednotlivých členských státech. Ty totiž zpracovávají národní rozvojový plán a jednotlivé programové dokumenty, na jejichž základě je strukturální pomoc uvolňována. Záleží proto pouze na nás, kolik prostředků se rozhodneme investovat do oblasti sociálních služeb.

Česká republika se při nastavování jednotlivých programových oblastí v prvním programovacím období rozhodla nastavit operační programy následujícím způsobem. Problematice sociálních služeb se věnuje především Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) a v něm pak prioritní osa 3 sociální integrace a rovné příležitosti, za kterou má gesci Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Ta se v námi diskutované oblasti zaměřuje jednak na vzdělávání příslušníků cílových skupin a dalších subjektů působících v oblasti sociálního začleňování, včetně vytváření a rozvoje vzdělávacích programů, následně podporu samotného poskytování sociálních služeb a dále na transformace pobytových zařízení pro cílové skupiny osob, zavádění procesu zvyšování kvality, kontroly a zajištění dostupnosti sociálních služeb. V neposlední řadě také vágně hovoří o tzv. systémových opatřeních, která dále nespécifikuje.

Druhým důležitým dokumentem je Integrovaný operační program (IOP). Zde se problematice sociálních služeb věnuje prioritní osa 2 - Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb. V jejím rámci je umožněno financování infrastruktury pro sociální integrace, zejména pak zajištění humanizace pobytových zařízení sociálních služeb.

Poslední programovou úrovní věnující se sociálním službám je úroveň regionální. Původní systém byl založen na jednom Společném regionálním operačním programu (SROP), byl decentralizován, nově jsou za podporu na regionální úrovni odpovědné regiony soudržnosti reprezentující kraje, které připravily samostatné regionální operační programy (ROP). V Jihočeském kraji, který je spolu se Západočeským krajem součástí regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad, se problematice sociálních služeb věnuje prioritní osa 2 - Stabilizace a rozvoj měst a obcí, v jejímž rámci je podporován rozvoj infrastruktury v oblasti sociálních věcí včetně pokračování v optimalizaci, zvyšování kvality a technologického vybavení sociálních služeb a rozvoj služeb nových. Zatímco OP LZZ se zaměřuje především na měkké projekty a IOP na plošné investiční projekty v rámci definované národní sítě sociálních služeb, ROP jsou většinou zaměřeny na tzv. tvrdé projekty u konkrétních poskytovatelů místního významu.

Cílem práce je seznámení se s možnostmi Jihočeského kraje, jak využít zdroje finančních prostředků z fondů Evropské unie pro rozvoj sociální oblasti a to především v oblasti sociálních služeb. Současně s tím popsat rizika, plynoucí z faktu, že v budoucnu by tyto prostředky již nebylo možno využívat.

2 Literární přehled

Česká Republika (ČR) byla jedním ze států, které přistoupili k Evropské unii (EU), v rámci jejího největšího rozšíření v r. 2004. Jak píše König (2006, s. 325) byl milníkem tohoto rozšíření pád komunistických režimů v r. 1989 a již tehdy státy Evropského společenství prohlásily, že jsou připraveny tyto „nové demokracie“ přijmout mezi sebe. To však vyžadovalo rozsáhlou přípravu na toto přistoupení. Cesta České republiky do Evropské unie začala oficiálně v říjnu 1993, podpisem tzv. Evropské (asociační) dohody, která nabyla platnost v únoru 1995 a jejímž cílem bylo zavést mezi Českou republikou a Evropskou unií zónu volného obchodu a navázat politický dialog mezi oběma stranami.

Důležitou součástí této dohody, jejíž přesný název zní: „Dohoda o přidružení České republiky k Evropské unii“, je článek 87 („Regionální rozvoj“)¹. Ze zde definované vzájemné spolupráce v regionálním rozvoji a následných opatření o regionální politice vyplývá nutnost sladění regionální politiky České republiky s regionální politikou Evropské unie. Dle Wokouna (2003, s. 200) též umožnila mnohem formálnější vztahy mezi Českou republikou a Evropskou unií, které se do té doby odehrávaly převážně formou určenou diplomatickým protokolem. Právě toto byl zlomový okamžik pro českou regionální politiku ve vztahu k systematické přípravě na budoucí členství v Evropské unii.

2.1 Regionální politika v Evropské unii a v České republice

Jak uvádí Wokoun (2003, s. 12,19) můžeme regionální politiku chápat jako soubor cílů, opatření a nástrojů, které vedou ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů. Tato politika je v Evropské unii prováděna na několika úrovních:

- úroveň nadnárodní – prováděná přímo EU,
- úroveň národní – regionální politiky jednotlivých členských států, postupně přijímající některá společná pravidla,

¹ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé. *Euroskop* Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/5/1662-ec078fe7_58b7_4481_b5bf_b8b35eb0246d.pdf

- úroveň regionální – politika země, kde je uplatňována.

Důvodem pro uplatňování politiky nadnárodní úrovně je například snaha o zavedení ekonomické a monetární unie, zejména zavedení společné měny „euro“, či třeba kompenzace regionálních dopadů „neregionálních“ politik.

Vzhledem ke svému zaměření bývá regionální politika též nazývána politikou hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) a je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie.²

Při vysvětlování podstaty a významu politiky HSS uvádí Boháčková a Hrabánková (2009, s. 1) jako počátek tohoto procesu vytvoření Evropského sociálního fondu v roce 1957. Tento fond disponuje největším objemem prostředků na vyrovnávání regionálních rozdílů, podrobněji bude popsán v dalších kapitolách.

Pítrová et al. (2008, s. 115) píše, že politiku HSS podporuje Evropská sociální politika, kterou definuje takto: *„Evropská sociální politika existuje především v rovině společně sdílených hodnot, společných idejí a principů, základních programových dokumentů a smluv podepsaných členskými státy Unie a nepatří do oblasti, které byly členskými státy svěřeny do výlučné pravomoci Unie“*. Pítrová et al. (2008, s. 115, 116) dále popisuje významné dokumenty v oblasti sociální politiky. Je to Evropská sociální charta, podepsaná v Turíně v r. 1961 a Revidovaná Evropská sociální charta z r. 1996, která zahrnuje původní práva občanů nerevidované charty a také nová práva, kterých je celkem 31. Dalším dokumentem, který posiluje význam sociální politiky je Listina základních práv Evropské unie.

2.1.1 Územní jednotky pro regionální politiku

Regionální politika, jak uvádí Fiala a Pítrová (2009, s. 508) neznamena politiku na úrovni jednotlivých členských států. Pojem regionální politika dále vymezuje takto: *„Za podmínku úspěšného zacílení hlavních nástrojů regionální politiky, tzv. strukturálních fondů, je považována přesná lokalizace regionů“*. Vzhledem k odlišnostem územně správních celků jednotlivých členských států bylo třeba vymezit statistické jednotky sloužící ke zjišťování rozdílů v hospodářských ukazatelích. Mezi tyto jednotky by pak měly být přerozdělovány finanční prostředky. Společenství na toto přistoupilo již

² Regionální politika EU. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

v r. 1988 vytvoření tzv. NUTS (z francouzského La nomenclature des unités territoriales statistiques).

Wokoun et al. (2008, s. 335 - 337), dále udávají, že tyto územní jednotky byly v r. 2003 stanoveny v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o vytvoření společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS). Klasifikace NUTS představuje danou hierarchii. Členské státy jsou rozděleny na územní jednotky úrovně NUTS I, které jsou dále členěny na územní jednotky úrovně NUTS II a posléze na územní jednotky úrovně NUTS III, přičemž mají členské státy právo si území dále podrobně členit na lokální administrativní jednotky (LAU I a LAU II). Při neexistenci správních jednotek odpovídající velikosti se vymezení NUTS řídí určitými kritérii, které stanovují vytváření těchto jednotek. Kritéria mohou být zeměpisná, sociálně-ekonomická, historická, kulturní a environmentální, a také vymezenými hodnotami v počtu obyvatel na jednotku jednotlivé úrovně NUTS.

V rámci České republiky představují kraje (vč. Hl. města Prahy jde o 14 jednotek) úroveň NUTS III a celá Česká republika představuje úroveň NUTS I³ (Fondy EU: Glosář základních pojmů, 2005, s. 32). Základní jednotkou pro distribuci regionální pomoci v EU tvoří úroveň NUTS II (Fiala a Pitrová, 2009, s. 508).

NUTS II⁴ jsou územní statistické jednotky, tzv. regiony soudržnosti. V České republice existuje 8 regionů soudržnosti - tj. 8 územních jednotek na úrovni NUTS II.:

1. Praha - území hlavního města Prahy
2. Střední Čechy - Středočeský kraj
3. Jihozápad - Plzeňský, Jihočeský kraj
4. Severozápad - Karlovarský, Ústecký kraj
5. Severovýchod - Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj
6. Jihovýchod - Vysočina a Jihomoravský kraj
7. Střední Morava - Olomoucký a Zlínský kraj
8. Moravskoslezsko - Moravskoslezský kraj

Každý region NUTS II v ČR má vlastní Regionální operační program (ROP).

³ *Fondy EU: Glosář základních pojmů*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=6ea90988-5ae0-489d-b765-d853a50363ec>

⁴ NUTS II. *Fondy Evropské unie*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/N/NUTS-II>

2.1.2 Principy regionální politiky

Regionální a strukturální politika se dle Potluky (2003, s. 50-56) řídí několika principy, které stanovují podmínky využití prostředků ze strukturálních fondů.

Princip koncentrace: sleduje maximální využití prostředků, tak aby efekt zhodnocení pro zvolený region byl co největší.

Princip adicionality (doplňkovosti): důležitý princip, který stanovuje, že prostředky vynakládané ze společného rozpočtu EU zcela nenahrazují veřejné výdaje daného státu, ale pouze tyto doplňují, tzv. spolufinancováním. V praxi se pak na realizaci projektů podílí jak rozpočet EU, tak subjekt, v jehož prospěch jsou prostředky vynaloženy (např. stát, region, obec, soukromý sektor, atp.).

Princip subsidiarity: pak zajišťuje úroveň rozhodování, která je pro dané rozhodnutí nezpůsobilejší a nejbližší danému problému.

Princip monitorování, tzv. monitoring: poskytuje především záruku toho, že bude v rámci tvorby a realizace projektu zajištěno monitorování a vyhodnocování. Monitorovací proces v rámci využívání prostředků přistupuje na decentralizovaný systém, který rozlišuje míru odpovědnosti na více úrovních (národní, regionální a lokální). Procedury monitorovacího a hodnotícího procesu pak nejsou pouhou finanční kontrolou vynaložených prostředků.

Princip solidarity: spočívající v eliminaci negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného rozvoje regionů a účast EU při snižování zaostalosti postižených oblastí.

Princip partnerství: zdůrazňuje aktivní účast příslušných orgánů na všech úrovních (lokální, regionální, centrální a EU) na přípravě, realizaci a monitorování výsledků opatření prováděných v rámci programů strukturálních fondů.

Princip programování: klade důraz na integrovaný (víceoborový) a víceletý přístup k pomoci zaostávajícím regionům. Víceletý přístup pak ovlivňuje i přípravu veřejných rozpočtů, vzhledem k zajištění spolufinancování opatření strukturálních fondů po celé plánovací období EU. Prostředky jsou alokovány na podporu rozvojových programů, které mají návazné projekty členěné podle priorit a opatření.

2.1.3 Cíle regionální politiky

Dle Boháčkové a Hrabánkové (2009, s. 33, 34) prodělaly cíle regionální politiky svůj vývoj a z počátku nebyly přímou součástí regionální politiky. Každá členská země řešila své regionální problémy a teprve pro období 1989 – 1993 byly Evropskou komisí navrženy a Radou EHS přijaty cíle související s reformou strukturálních fondů. V tomto období bylo stanoveno celkem pět prioritních cílů.

Jak píše Wokoun (2003, s. 17), dochází u cílů regionální politiky EU ke konkretizaci pro jednotlivá časová období a zpravidla se z nich odvozují nástroje regionální politiky.

Jak dále uvádí Boháčková a Hrabánková (2009, s. 39-43), k větším změnám v prioritních cílech došlo v období 2000-2006, a to ke sloučení cílů se společnou tematikou, tak aby bylo dosaženo větší efektivity vynaložených prostředků s důrazem na větší soustředění se na nejvíce znevýhodněné a postižené regiony.

Cíle současného programového období 2007 – 2013

Boháčková a Hrabánková (2009, s. 43) vysvětluje nové pojetí cílů, ke kterému došlo v současném programovém období EU (2007 – 2013). Politika hospodářské a sociální soudržnosti se stala hlavním nástrojem pro růst a zaměstnanost.

Cíl 1 - Konvergence: je určen na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75 % průměru HDP na obyvatele EU. Čerpat mohou též státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru HND na obyvatele EU. Tento cíl je financovaný z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (FS) a v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy. Celkový objem prostředků pro Českou republiku je **5,88 mld. EUR** (cca 730,00 mld. Kč), což je **96,98%** prostředků určených pro ČR na podporu politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS).

Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: pro podporu regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence. Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF a v České republice pod něj spadá Hlavní město Praha. Celkový objem prostředků činí **419,09 mil. EUR** (cca 11,73 mld. Kč), což představuje **1,56%** na podporu politiky HSS v ČR.

Cíl 3 - Evropská územní spolupráce: podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III nacházejících se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financovaný z ERDF a v České republice pod něj spadají všechny regiony. Zde objem prostředků činí **389,05 mil. EUR** (cca 10,97 mld. Kč), tedy **1,46%** na podporu politiky HSS v ČR.

Celkem je tedy pro Českou republiku na podporu politiky hospodářské a sociální soudržnosti v období 2007 – 2013 vyčleněno **26,69 mld. EUR** (cca 752,70 mld. Kč).⁵

2.1.4 Fondy EU se zaměřením na sociální oblast

Dle Wokouna (2008, s. 329) se s postupným rozšiřováním Evropské unie zvyšovaly diference v úrovni hospodářské a sociální. Z toho důvodu se zvyšovaly prostředky uplatňující politiku hospodářské a sociální soudržnosti. Strukturální a regionální politika byla prováděna pomocí nástrojů, kterými se staly strukturální fondy Evropské unie. Současně s těmito fondy poskytuje hospodářsky slabším regionům prostředky fond soudržnosti, tzv. kohezní fond.

Již zde byl zmíněn význam Evropského sociálního fondu pro politiku hospodářské a sociální soudržnosti, ale jak píše Peltrám et al. (2009, s. 124) přispívají k sociální agendě EU též Evropský zemědělský a záruční fond (EAGF) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), a to zajištěním dodávek kvalitních potravin, zlepšením konkurenceschopnosti zemědělství a potravinářského průmyslu a zvyšováním kvality života na venkově.

Evropský sociální fond (European Social Fund - ESF)

Evropský sociální fond (ESF) je jedním ze tří strukturálních fondů Evropské unie. Prvotním cílem v roce svého založení bylo dle Boháčkové a Hrabánkové (2009, s. 103) snižování nezaměstnanosti a zlepšení fungování trhu práce s orientací na lidské zdroje. Postupně však byl rozvíjen charakter jeho intervencí, a též nárůst významu vzhledem k ostatním fondům.

Nyní je klíčovým finančním nástrojem pro realizování Evropské strategie zaměstnanosti. Hlavním jeho posláním je rozvíjení zaměstnanosti, snižování

⁵ FONDY EVROPSKÉ UNIE: Regionální politika EU. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů. Objem finančních prostředků z ESF pro ČR na programovací období 2007-2013 činí 3,8 mld. EUR.⁶

Boháčková a Hrabánková (2009, s. 108) definují úkoly ESF plynoucí z Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 těmito body:

Zvyšování přizpůsobivosti pracovníků a společností, podniků a podnikatelů

- především se jedná o systém celoživotního vzdělávání, dále pak inovace způsobů organizace práce a rozvoj specifických služeb pro zaměstnanost.

Zlepšení přístupu k zaměstnání a udržitelnost

- modernizace a posilování institucí působících na trhu práce, opatření pro podporu aktivního stárnutí a s tím spojené prodlužování délky pracovního života, podpora samostatné výdělečné činnosti nebo třeba zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen.

Zlepšení sociálního začlenění, znevýhodněných osob (boj proti diskriminaci).

Posílení lidského kapitálu

- souvisí především s vytvořením systému vzdělávání a odborné přípravy.

Každý strukturální fond zahrnuje pro jednotlivá programová období tzv. operační programy, jejichž prostřednictvím je možno čerpat prostředky z daného fondu. Chvojková a Květoň, et al., (2007, s. 11) definují tyto programy jako: „*Strategické dokumenty rámcově vymezené pro konkrétní oblast podpory (např. průmysl, infrastruktury) a tak poskytují žadatelům základní informace, na co lze prostředky EU žádat*“.

Základní programy ESF programového období 2000 – 2006:

- Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ)
- Jednotný programový dokument pro Cíl 3 (JPD 3)
- Iniciativa Společenství CIP EQUAL
- Společný regionální operační program (SROP)

V současném období 2007 – 2013 jsou to programy umožňující čerpání prostředků z ESF v oblasti lidských zdrojů:

- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

⁶ Evropský sociální fond v ČR. *Evropský sociální fond v ČR*. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>

- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)
- Operační program Praha – Adaptabilita (OPPA)

Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund - ERDF)

O zřízení fondu Evropského regionálního rozvoje jak píše Boháčková a Hrabánková (2009, s. 109 - 110) bylo rozhodnuto v r. 1972, na konferenci vrcholných představitelů členských států Evropského společenství. Jak je patrné již z jeho názvu, jednalo se o fond, jehož hlavním cílem bylo vyrovnávat rozdíly mezi regiony, a to jako podpůrná intervence k prostředkům jednotlivých členských států. Zpočátku byl využíván především ke zmírnění dopadů při zavádění Hospodářské a měnové unie.

V současném období (2007 – 2013) je jeho činnost vymezena jako příspěvek: „*k financování pomoci zaměřené na posílení hospodářské a sociální soudržnosti tím, že vyrovnává zásadní regionální rozdíly podporou rozvoje a strukturálních změn regionálních ekonomik, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí zaostávajících regionů, a podporou přeshraniční, národní a mezinárodní spolupráce*“.⁷

ERDF financuje:

- produktivní investice pro vytváření a zachování trvale udržitelných pracovních příležitostí,
- investice do infrastruktury,
- rozvoj vnitřního potenciálu podporujících místní rozvoj a zaměstnanost,
- podpora služeb pro podniky,
- převod technologií,
- zlepšení přístupu podniků k financím,
- přímé podpory investic,
- vytváření infrastruktury pro místní rozvoj a rozvoj zaměstnanosti,
- podpora strukturám místních služeb pro vytvoření nových pracovních míst (pokud nejsou financována z ESF).

ERDF dále podporuje:

- produktivní prostředí (zejména pro rozvoj malých a středních podniků a přitažlivost regionů) prostřednictvím rozvoje infrastruktury,
- výzkum a technologický vývoj,

⁷ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1080/2006: o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999. *EUR - Lex: Přístup k právu Evropské unie*. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0001:0001:CS:PDF>

- investice do cest. ruchu a kultury, vytváření trvale udržitelné prac. příležitosti,
- ochrana a zlepšování životního prostředí,
- rovnost mužů a žen v oblasti zaměstnanosti,
- mezinárodní, přeshraniční a meziregionální spolupráce.⁸

2.2 Finanční zdroje pro sociální oblast v jednotlivých programových obdobích

2.2.1 Předvstupní období

Jak uvádí Wokoun (2003, s. 239) začala příprava na vstup České republiky do EU, společně s přípravou na přistoupení k systému strukturálních fondů několik let před samotným uskutečněním s tím, že program Phare byl od r. 1990 první formou finanční pomoci poskytované EU na socioekonomický rozvoj České republiky. Boháčková a Hrabánková (2009, s. 22) zmiňují význam této pomoci pro usnadnění vstupu České republiky do EU. Dalšími formami předvstupní pomoci byly kromě PHARE další 2 hlavní programy:

- ISPA – pro oblast budování dopravní infrastruktury a pro investiční projekty,
- SAPARD – pro oblast zemědělství a venkova.

Phare byl programem pro tvorbu a realizaci projektů v různých oblastech hospodářství (důležitý též pro sociální oblast). Byl založen již v roce 1989 a po roce 1994, kdy byla schválena tzv. Předvstupní strategie pro nové členy, se stal hlavním nástrojem pomoci Evropské unie kandidátským zemím jako příprava těchto zemí na vstup do EU.

Program Phare byl realizován pomocí programů národních, programů příhraniční spolupráce a mezinárodních programů. Hlavní priority programu byly soustředěny na klíčové oblasti zajištění příprav vstupu České republiky do Evropské unie:

- posílení demokratického systému, právního státu, lidských práv a ochrany menšin,
- hospodářská a sociální soudržnost včetně podpory malých a středních podniků a opatření na podporu aktivní politiky zaměstnanosti,
- posílení a vytváření institucí a reformy veřejné správy obecně při provádění *acquis* a celková podpora sladování legislativy ČR a EU,

⁸ Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF). *EurActiv.cz: Vaše internetová brána do Evropy*. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo>

- soudnictví a vnitro,
- posílení institucí odpovědných za implementaci práv v sociální oblasti a za reformu sociálního systému.

Jak píše Potluka (2003, s. 99-101), směřovaly podpory do sociální oblasti na zlepšení sociálních služeb, zaměstnaneckou politiku a zdravotní péči ve spolupráci s místními iniciativami a nevládními organizacemi. Po přistoupení k Evropské unii byl program Phare nahrazen **Evropským fondem regionálního rozvoje** a **Evropským sociálním fondem**.⁹

2.2.2 Operační programy období 2000 – 2006

Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ)

Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ) tvořil základ pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2004-2006. Globálním cílem operačního programu Rozvoj lidských zdrojů bylo dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje. Prostřednictvím OP RLZ byla žadatelům z Evropského sociálního fondu v období 2004-2006 poskytnuta podpora až ve výši 318,82 mil EUR (103,61 mil EUR bylo spolufinancováno ze státního rozpočtu). Operační program Rozvoj lidských zdrojů obsahoval celkem 5 prioritních os, v jejichž rámci byla realizována jednotlivá opatření.

Prioritní osa 1 - Aktivní politika zaměstnanosti

- Opatření 1.1 - Posílení aktivní politiky zaměstnanosti
- Opatření 1.2 - Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti

Prioritní osa 2 - Sociální integrace a rovnost příležitostí

- Opatření 2.1 - Integrace specif. skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí
- Opatření 2.2 - Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce
- Opatření 2.3 - Posílení kapacity poskytovatelů sociálních služeb

Prioritní osa 3 - Rozvoj celoživotního učení

- Opatření 3.1 - Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních
- Opatření 3.2 - Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje

⁹ Předvstupní pomoc. *Euroskop: Věcně o Evropě*. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>

- Opatření 3.3 - Rozvoj dalšího profesního vzdělávání

Prioritní osa 4 - Adaptabilita a podnikání

- Opatření 4.1 - Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti
- Opatření 4.2 - Specifické vzdělávání

Priorita 5 - Technická pomoc¹⁰

Společný regionální operační program (SROP)

Společný regionální operační program (SROP) byl jedním z pěti programů, které byly v České republice realizovány na základě Rámce podpory Společenství pro Cíl 1 v období 2004-2006. Důraz byl kladen zejména na podporu vyváženého a udržitelného ekonomického rozvoje regionů.

Operační program SROP zahrnoval rozvojové priority **sedmi regionů soudržnosti** České republiky (celé území České republiky s výjimkou hl. města Prahy), které byly napojeny na strukturální fondy Evropské unie v rámci Cíle 1. SROP se zaměřil na podporu aktivit spadajících především do působnosti krajů a obcí a jeho cílem bylo dosáhnout vyváženého rozvoje regionů. SROP se věnoval těmto **5 prioritám**:

- Priorita 1: Regionální podpora podnikání
- Priorita 2: Regionální rozvoj infrastruktury
- Priorita 3: Rozvoj lidských zdrojů v regionech
- Priorita 4: Rozvoj cestovního ruchu
- Priorita 5: Technická pomoc

Z hlediska sociální je významná především **Priorita 3 (Rozvoj lidských zdrojů v regionech)**, která zahrnuje 3 opatření: Opatření 3.1. - Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech, Opatření 3.2. - Podpora sociální integrace v regionech a Opatření 3.3. - Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů, s celkovou alokací 92,303 mil. Kč. Podpora pro SROP ze Strukturálních fondů Evropské unie byla poskytována ze dvou fondů: Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) a Evropského sociálního fondu (ESF).¹¹

¹⁰ OP Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ). *Evropský sociální fond v ČR*. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/04-06/oprlz>

¹¹ SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (SROP). *Fondy Evropské*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/srop>

Zdroje opatření 3.3. Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů zdrojů opatření pak podporovaly přípravu samotných ROP. Úřady Regionálních rad jako řídicí orgány ROP se po svém vzniku v roce 2006 často staly přímo partnery projektů realizovaných v rámci opatření 3.3.¹²

2.2.3 Operační programy období 2007 – 2013

Regionální operační program (ROP)

Regionální operační program NUTS II Jihozápad (ROP JZ) je jedním ze sedmi regionálních operačních programů České republiky. Je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Byl schválen Evropskou komisí dne 3. 12. 2007. Je zaměřen na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury. ROP JZ je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).¹³

Hlavním cílem programu ROP JZ je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu zvyšování kvality života jeho obyvatel. Pro program ROP Jihozápad je na období 2007 – 2013 vyčleněno 18,4 miliard korun.

Program ROP Jihozápad obsahuje čtyři **prioritní osy** rozdělující operační program na logické celky a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. **oblastí podpory**, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Prioritní osa 1 - Dostupnost center

Je zaměřena na zlepšení dopravní situace v regionu Jihozápad.

Prioritní osa 2 - Stabilizace a rozvoj měst a obcí

Podporuje rozvoj měst a obcí.

Prioritní osa 3 - Rozvoj cestovního ruchu

Financuje projekty směřující ke zlepšení využití potenciálu území a posílení ekonomického významu udržitelného cestovního ruchu.

¹² SROP pomohl krajům připravit se na využívání fondů EU. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě*. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/38/8727/clanek/srop-pomohl-krajum-pripravit-se-na-vyuzivani-fondu-eu-v-letech-2007-2013/>

¹³ ROP NUTS II Jihozápad. *Fondy Evropské unie*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Jihozapad>

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

Kryje finanční potřeby na realizaci programu ROP Jihozápad.¹⁴

Na sociální oblast je zaměřena především **Prioritní osa 2 - Stabilizace a rozvoj měst a obcí**. Chvojková a Květoň, et al., (2007, s. 11) definují také oblasti podpory spadající pod tuto prioritní osu:

- Oblast podpory: 2.1 Integrované projekty rozvojových center
- Oblast podpory: 2.2 Revitalizace částí měst a obcí
- Oblast podpory: 2.3 Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství
- Oblast podpory: 2.4 Rozvoj infrastruktury pro sociální integraci
Podporované aktivity: výstavba, rekonstrukce a modernizace např.:
- objektů institucí sloužících skupinám ohroženým vyloučením ze společnosti
- a vybavení zařízení péče o seniory
- Oblast podpory: 2.5 Rozvoj zdravotnické péče

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

Chvojková a Květoň, et al., (2007, s. 54) definují Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) je prostředek pro získávání podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Cíleně je zaměřen na zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti lidí v České republice. Řídícím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (MPSV ČR). Celková alokace finančních prostředků na tento program je 2.588,2 mil. EUR (73,7 mld. Kč), což činí 10 % z celkové sumy z fondů EU pro plánovací období 2007- 2013. Program je rozdělen do prioritních os, které dále obsahují oblasti podpory.

Prioritní osa 1 - Adaptabilita má svým zaměřením předcházet nezaměstnanosti. Podporuje tedy investice do rozvoje lidských zdrojů ze strany podniků a organizací, rozvoje odborných znalostí, kvalifikací a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů, rozšiřování možností pro uplatňování pružnějších forem zaměstnávání, zavádění moderních forem systémů řízení a rozvoje lidských zdrojů. Je implementována prostřednictvím dvou oblastí podpory:

¹⁴ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM JIHOZÁPAD. *ROP JIHOZÁPAD*. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad>

- Oblast podpory 1.1 - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků
- Oblast podpory 1.2 - Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků

Prioritní osa 2 - Aktivní politiky trhu práce má přispět ke zlepšení přístupu k zaměstnání, trvalému začlenění osob hledajících zaměstnání a prevencí nezaměstnanosti skupin ohrožených na trhu práce. Obsahuje také dvě oblasti podpory:

- Oblast podpory 2.1 - Posílení aktivních politik zaměstnanosti, která je realizována z 90 % celkové alokace individuálními projekty pro organizační složky státu. Projekty dělíme na úroveň:

Národní individuální projekty - Řídící orgán vyhlašuje výzvy pro Odbor implementace programů ESF (MPSV), který je příjemcem dotace.

Regionální individuální projekty - Odbor implementace programů ESF vyhlašuje výzvy pro úřady práce.

- Oblast podpory 2.2 - Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj,

jejímž cílem je modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj, je realizována formou **Systémových individuálních projektů**, kdy je příjemcem podpory Odbor implementace programů ESF (MPSV).

Prioritní osa 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti má za cíl pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením, zvyšování kvality a dostupnosti sociálních služeb a zavedení opatření vedoucích ke zvyšování zaměstnatelnosti těchto osob včetně prosazování rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce. Zvláštní pozornost je v této prioritní ose věnována příslušníkům romských komunit, migrantům a dalším skupinám z odlišného sociokulturního prostředí. Projekty jsou realizovány prostřednictvím čtyř oblastí podpory:

- Oblast podpory 3.1 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb, jejímž cílem je intervence při začleňování sociálně vyloučených osob nebo osob ohrožených sociálním vyloučením s cílem jejich návratu do společnosti a na trh práce.

- Oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit, která se mimo jiné zaměřuje na změnu negativního přístupu a postoje veřejnosti a na změnu veřejného mínění majoritní společnosti proti sociálně vyloučeným romským

komunitám. Podporované aktivity budou významně doplňovány jednotnou systémovou podporou z národní úrovně.

- Oblast podpory 3.3 - Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce.

Realizace bude probíhat prostřednictvím centrálně vyhlášených globálních grantů (nevratná finanční pomoc, například dotace) a individuálních projektů se zapojením regionálních partnerů a institucí a při respektování regionálních potřeb a specifíků.

- Oblast podpory 3.4 - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života,

bude přispívat k odstraňování stále přetrvávající nerovnosti obou pohlaví, zejména žen, na trhu práce, zaměřením se na osvětu a propagaci principu rovných příležitostí, zlepšení přístupu žen ke vzdělávání a zaměstnání, zvýšení účasti žen v podnikání a motivací zaměstnavatelů využívat nové formy zaměstnání. Tato oblast podpory bude realizována jednak přidělováním nevratné finanční pomoci prostřednictvím celostátně vyhlášených globálních grantů a jednak formou individuálních projektů.

Prioritní osa 4 - Veřejná správa a veřejné služby má za cíl zvýšení institucionální kapacity, kvality, efektivnosti a transparentnosti činností institucí veřejné správy a zvyšování kvality a dostupnosti veřejných služeb realizované prostřednictvím jediné oblasti podpory:

- Oblast podpory 4.1 - Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veř. správy.

Prioritní osa 5 - Mezinárodní spolupráce se zabývá podporou mezinárodní spolupráce v rámci rozvoje lidských zdrojů. Je zaměřena zejména na přímou podporu inovací prostřednictvím mezinárodní výměny zkušeností a dovedností, které představují nákladově efektivní způsob pro ověření návrhů politik. Prostřednictvím mezinárodní spolupráce bude možné zvýšit dopad realizovaných projektů a zefektivnit implementaci Evropského sociálního fondu na místní, regionální a národní úrovni na základě zahrnutí zkušeností, kreditu a odborných znalostí zahraničních partnerů, zvýšení efektivity vynaložených prostředků využitím již vynalezených řešení v zahraničí a umožnění mezinárodního srovnávání a šíření dobré praxe. Realizuje jedinou oblast podpory:

- Oblast podpory 5.1 - Mezinárodní spolupráce ¹⁵

¹⁵ OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). *Evropský sociální fond v ČR*. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>

Integrovaný operační program (IOP)

Integrovaný operační program (IOP) je jedním z operačních programů, realizovaným v Cíli 1 – Konvergence. Jeho globálním cílem je modernizace a zefektivnění činností a procesů v oblasti veřejné správy, veřejných služeb a řízení územního rozvoje s předpokladem zvýšení konkurenceschopnosti regionů a ČR jako celku. Strategie IOP bude realizována prostřednictvím tří prioritních os a technické pomoci (Průvodce fondy EU 2007 – 2013, 2007, s. 33).

IOP je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik.

IOP obsahuje 6 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí intervence, které vymezují typy projektů, které mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. Řídícím orgánem IOP je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - odbor řízení operačních programů. Financován je z ERDF a národních veřejných zdrojů.¹⁶

2.3 Sociální oblast se zaměřením na sociální služby a zdroje jejich financování

Systém sociálního zabezpečení v České republice je tvořen v současné době třemi pilíři, které jsou základním kamenem celého systému. Tomeš (1998, s. 22) uvádí, že **první pilíř** sociálního systému České republiky je tvořen sociálním pojištěním, které zahrnuje důchodové, nemocenské a sociální pojištění. **Druhý pilíř** je tvořen státní sociální podporou (zákon č. 117/1995 Sb.). Na základě tohoto zákona jsou poskytovány dávky (rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné, příspěvek na dítě, sociální příplatek a příspěvek na bydlení).¹⁷ **Třetí pilíř** je sociální pomoc, kterou tvoří tři podsystémy – pomoc v hmotné nouzi, sociální péče a **sociální služby**.

¹⁶ Integrovaný operační program. *FONDY EVROPSKÉ UNIE*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/iop>

¹⁷ Státní sociální podpora. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2#dsp>

Sociální služby jsou jeden ze základních nástrojů sociální pomoci. Dle Bareše (2006, s. 7) se **sociální službou** rozumí činnost nebo souhrn činností v nepříznivé sociální situaci, tzn. pomoc osobám při ztrátě jejich soběstačnosti a ochranu před sociálním vyloučením s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti a využívat obvyklým způsobem jiných systémů (např. bydlení, školství, služby zaměstnanosti atd.). Sociální služba je službou ve veřejném zájmu. Sociální služby jsou definovány zákonem o sociálních službách (zákon č. 108/2006, o sociálních službách), který vstoupil v platnost 1. ledna 2007.

2.3.1 Systém sociálních služeb

Dle Molka (2009, s. 11) lze služby členit podle těchto kritérií:

- orientace (funkce),
- způsobu (formy) poskytování,
- zařízení poskytující služby.

Typy sociálních služeb, jak **popisuje Molek** (2009, s. 11-16) členíme **podle orientace (funkce)** do třech základních skupin:

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.

Sociální poradenství rozdělujeme na základní a odborné. **Základní sociální poradenství** poskytuje osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace a je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb, kterou jsou poskytovatelé povinni zajistit. **Odborné sociální poradenství** je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností. Součástí odborného poradenství je i půjčování kompenzačních pomůcek.

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Mezi služby sociální péče patří: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňo-

vá péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a chráněné bydlení.

Služby sociální prevence napomáhají eliminovat jevy a situace, které mohou vést k sociálnímu vyloučení osob. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů jako je kriminalita, zneužívání návykových látek, krize v rodině, atp. Mezi služby sociální prevence řadíme: ranou péči, telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby, domy na půl cesty, kontaktní centra, krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, noclehárny, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, služby následné péče, sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně-aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, terapeutické komunity, terénní programy a sociální rehabilitaci.

Formy poskytování sociálních služeb

Dle Molka (2011, s. 18) můžeme služby dále dělit dle způsobu poskytování na:

Sociální služby ambulantní, za kterými jedinec dochází (je doprovázen nebo dopravován) do zařízení poskytujících tyto služby a součástí služby není ubytování.

Sociální služby terénní, které jsou poskytovány v přirozeném prostředí klienta.

Sociální služby pobytové, kdy je příjemce služby ubytován v zařízeních poskytujících sociální služby.

Poskytovatelé sociálních služeb

Kdo je poskytovatelem sociálních služeb a prostřednictvím koho jsou tyto poskytovány, vymezuje zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách. Poskytování těchto služeb může být jak veřejným statkem, tak i tržním produktem. Poskytovatelem mohou tedy být jak **organizace ziskového sektoru**, tak **organizace neziskového sektoru**, které nebyly zřízeny nebo založeny za účelem podnikání. Jejich činnost je upravena zákonem 108/2006 Sb. a vyhláškou č.505/2006 Sb. a jejich případný zisk může být použit výhradně na cíle dané posláním organizace a nikoli přerozdělován mezi vedení organizace, její vlastníky či jiné subjekty. Sociální služby mohou být poskytovány též ve zdravotnických zařízeních ústavní péče.

Poskytovateli sociálních služeb ve smyslu uvedeného zákona jsou následující subjekty:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a jím zřízené organizační složky státu,
- územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby,
- další právnické osoby,
- fyzické osoby.

Zařízení, prostřednictvím kterých poskytovatelé sociálních služeb zabezpečují jejich vlastní realizaci, jsou tato: centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půli cesty, zařízení pro krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, terapeutické komunity, sociální poradny, centra sociálně rehabilitačních služeb, pracoviště rané péče.

Základní podmínkou pro poskytování sociálních služeb je, dle zákona č. 108/2006 Sb., registrace služby. O registraci rozhoduje příslušný krajský úřad. Registrace je pak podmínkou při poskytování dotací ze státního rozpočtu na zajištění poskytování sociálních služeb.

2.3.2 Financování sociálních služeb

Molek (2011, s. 21) uvádí, že současný systém financování sociálních služeb si klade za cíl přiblížení se k systémům ostatních států Evropy. Důraz je dáván především na klienta a jeho aktivní zapojení do systému. Změnit doted' paušální pohled na zdravotně postižené a starobní důchodce směrem k individuálnímu a s tím související deinstitucionalizací služeb. Dalším cílem je sjednocení podmínek pro získání veřejných prostředků všemi subjekty, které jsou akreditováni v systému na rovné a zajistit jejich stabilní financování.

Klíčovou změnou v systému je pak **příspěvek na péči**. Náklady na tuto dávku jsou hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím úřadů práce. Tato dávka je určena ke krytí části nákladů na potřebnou péči, kdy příjemcem dávky je přímo klient (princip tzv. „dotace na hlavu“), který sám rozhoduje o zabezpečení svých potřeb. Je zde uplatněn tzv. „Společenský efekt“, který by měl přispívat k lepšímu a účelnějšímu využití prostředků. Příspěvek na péči není jediným zdrojem financování, které je vícezdrojové jak vysvětluje Molek (2009, s. 21). Zdroje závisejí na řadě faktorů v souvislosti se službou samotnou a jejím poskytovatelem.

Zdroje financování sociálních služeb:

- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace z rozpočtů obcí, měst a regionů,
- zdroje z programů Evropské unie,
- příspěvky zřizovatelů,
- úhrady od klientů,
- dary,
- vedlejší hospodářská a mimořádná (doplňková) činnost (výroba stravy, praní prádla, prodej vlastních výrobků)
- jiné zdroje

Financování **pobytových** sociálních služeb je založeno na třech pilířích:

- platby uživatelů sociálních služeb
- státní dotace,
- platby z veřejného zdravotního pojištění.

Zdrojem financování **ambulantních** a **terénních** sociálních služeb jsou:

- platby uživatelů sociálních služeb,
- státní dotace.

2.3.3 Projekty a rizika projektů

Dle Schwalbe (2007, s. 36) je projekt: „*časově omezená pracovní činnost, jejímž cílem je vytvoření jedinečného produktu, služby nebo dosažení jiného výsledku*“. Schwalbe, dále uvádí (2007, 39), že každý projekt má trojí omezení. Musí být tedy vymezen rozsah projektu, čas na jeho realizaci a určeny náklady na realizaci projektu. Marek a Kantor (2007, s. 59) pak projekt definují jako: „*jednoznačnou skupinu koordinovaných aktivit s jasně daným začátkem a koncem, provedených jednotlivcem nebo týmem za účelem splnění specifických cílů v rámci definovaného času, nákladů a pracovních parametrů*“. Jako každý druh financování mají i projekty financované v rámci strukturálních fondů Evropské unie svá specifika, podmínky a s tím jsou spojená i určitá rizika.

Rizika projektů

Vzhledem k dílčímu cíli mé práce, kterým jsou rizika financování projektů, bych zde uvedla obecná rizika, která bych dále specifikovala u individuálního projektu „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji“ a v navazujícím projektu „Podpora sociálních služeb II.“

Schwalbe (2007, s. 466) obecně definuje riziko jako nejistotu, která může kladným i záporným způsobem ovlivnit cíle projektu. Riziko tedy může mít i svůj užitek a je dáno množstvím výhod, plynoucích z potenciálních přínosů rizika. Svozilová (2006, s. 269 – 270) pak charakterizuje druhy rizik např. podle:

- místa vzniku vzhledem k projektu,
- zdroje rizika,
- předvídatelnosti a pravděpodobnosti jejich vzniku,
- závažnosti dopadu,
- stupně kontrolovatelnosti a odvrátitelnosti.

Rizika projektů se vždy definují při přípravě daného projektového záměru. Předkladatel stanoví všechna možná rizika, jež by mohla mít vliv na následnou realizaci projektu a mohla by mít negativní dopad na cíle a výstupy projektu. Tato matice rizik by měla být sledována i v průběhu realizace samotného projektu, jelikož znalost možných rizik jednoznačně přispívá k úspěšné realizaci projektu. Rizika lze dále dělit dle různých kritérií:

Rizika podle měřitelnosti:

- rizika měřitelná (např. výše finančních prostředků, návštěvnost, poptávka,...),
- rizika neměřitelná (např. personální zajištění, dodržení harmonogramu,...).

Rizika podle předpokládaného vývoje:

- rizika vnější (např. změna politické situace, změna legislativy,...),
- rizika operační (např. personální změny,...).

Rizika podle fáze projektu:

- rizika přípravné fáze (např. nezajištění prostředků na povinné spolufinancování, nezajištění vhodného partnera,...),
- rizika realizační fáze (nedodržení uzavřených smluv, selhání lidského faktoru,...),
- rizika v době udržitelnosti, provozní rizika (nedostatek finančních prostředků, nedostatečná publicita výstupu projektu,...).

Možností rozdělení je hned několik, podstatné však zůstává stanovit si rizika podle konkrétního projektového záměru a pracovat s nimi po celou dobu realizace v době udržitelnosti projektu. Svozilová (2006, s. 273) popisuje proces řízení rizik v pěti na sebe navazujících fázích:

- plánování rizik – volba strategií, metodik a postupů,
- identifikace rizik - spočívá v identifikaci možných rizik vztahujících se ke konkrétnímu projektovému záměru,
- kvalitativní analýza – hodnocení vlivu rizik,
- kvantitativní analýza – číselné vyjádření pravděpodobností vzniku a velikosti dopadů rizik na projekt,
- plánování obrany proti rizikům – návrhy obranných strategií,
- monitorování a kontrola rizik – sledování stavu a provádění vhodných korekčních opatření.

3 Cíl a metodika

3.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je popsání a zhodnocení využití financování ze zdrojů EU v období 2007-2013 se zaměřením na podporu rozvoje sociální oblasti v Jihočeském kraji. Dílčím cílem práce je popis rizik ovlivňujících financování projektů ze zdrojů EU pro financování sociální oblasti.

3.2 Metodický postup

V teoretické části jsem se v úvodu zaměřila na popis regionální politiky Evropské unie, její cíle, principy, význam a vliv na regionální politiku České republiky, a to především v sociální oblasti. Dále jsem popsala strukturální fondy Evropské unie se zaměřením na sociální oblast a finanční zdroje pro sociální oblast v jednotlivých programových obdobích, včetně předvstupní pomoci, kterou Česká republika využívala před vstupem do Evropské unie. Dále jsem popsala systém sociálních služeb v České republice a zdroje pro jejich financování. Jednotlivé informace jsem čerpala z odborné literatury převážně českých autorů. Velké množství informací jsem získala též z internetových zdrojů. Dalším zdrojem pak byla platná legislativa, především z oblasti sociálních služeb.

V praktické části jsem použila metodu kvalitativního výzkumu pomocí empirických a logických metod. Čerpala jsem především ze zdrojů Jihočeského kraje, z interních materiálů kraje, z webových stránek projektů, interních informací o realizaci projektů, projektových žádostí, z monitorovacích a závěrečných zpráv. V kapitole 4.1 je uvedena stručná charakteristika Jihočeského kraje se zaměřením na sociální aspekty. Dále jsou zde uvedeny strategické dokumenty národní i krajské úrovně související s rozvojem sociální oblasti. Kapitola 4.2 popisuje zdroje financování sociálních služeb a projekty realizované Jihočeským krajem. Závěr praktické části obsahuje shrnutí všech zdrojů pro financování sociálních služeb. V kapitole 4.3 je zhodnocení předchozího shrnutí a upřesněna metoda průzkumu. Výsledky průzkumu pak shrnuji v kapitole č. 5.

Pro účely mého průzkumu jsem zvolila nestandardizovaný, polostrukturovaný rozhovor, Hendl (2005, s. 174) jen nazývá rozhovorem pomocí návodu. Návod

k rozhovoru představuje seznam otázek nebo témat, jež je nutné v rámci rozhovoru probrat. „Tento návod má zajistit, že se skutečně dostane na všechna, pro tazatele, zajímavá témata“. Pro rozhovor jsem si vybrala dva respondenty s dlouholetými zkušenostmi v oblasti sociálních služeb. Pro účely této práce je budu nazývat experty. Prvním expertem je projektová manažerka individuálního projektu realizovaného Jihočeským krajem a druhým expertem pracovník zajišťující dotační a grantové řízení.

Uvádím seznam otázek vybraných pro rozhovor. Přepisy obou rozhovorů jsou součástí příloh této práce (příloha č. 5 a 6 – Přepis rozhovoru s expertem^{1,2}):

1. Pokládáte současný systém financování sociálních služeb za systémově správný? Pokud ne, uveďte hlavní důvody.
2. Jaký dopad bude mít na Jihočeský kraj, jako na poskytovatele sociálních služeb, chystaný Národní plán rozvoje sociálních služeb pro období 2011 – 2016, především kapitola č. 7 – Financování sociálních služeb?
3. V čem vidíte největší rizika financování sociálních služeb současnosti?
4. Kraj v současnosti realizuje jeden individuální projekt na podporu sociálních služeb (oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb), jak hodnotíte jeho dopad na rozvoj sociálních služeb a na udržitelnost těchto služeb po ukončení daného projektu (31. 7. 2012)?
5. Využije kraj nově aktualizované Výzvy č. 5 (Výzva k předkládání individuálních projektů z OP LZZ, oblast podpory -3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb) na podporu a rozvoj sociálních služeb na svém území?

V případě, že ano, odpovězte prosím otázky č. 6 - 7, v případě, že ne, přistupte přímo k otázce č. 8.

6. Jaká jsou největší rizika daného projektu ve vztahu k podmínkám Výzvy a stávající situaci v oblasti sociálních služeb?
7. Je finanční limit stanovený aktuální Výzvou č. 5 pro Jihočeský kraj na podporu sociálních služeb a jejich rozvoj dostačující (pozn. 113 471 000,00 Kč), v případě že ne, k jakým změnám oproti původnímu projektu musí kraj přistoupit?
8. Jak hodnotíte možnosti financování oblasti sociálních služeb za přispění

9. Jakým způsobem bude zajištěno financování sociálních služeb po ukončení realizace IP kraje (financování do 30. 06. 2012)?

10. Jaká je Vaše vize pro systém financování sociální služeb po skončení individuálního projektu: „Podpora sociálních služeb II.“ V roce 2015?

4 Praktická část

4.1 Charakteristika Jihočeského kraje

4.1.1 Základní socio-demografická charakteristika kraje

Jihočeský kraj je **krajem s nejnižší hustotou zalidnění z celé ČR**. Koncem roku 2010 v kraji žilo více než 638,7 tis. obyvatel, tedy 63 obyvatel na 1 km² (celorepublikový průměr je 133). Celkem je v kraji v současné době **623 samosprávných obcí** (53 z nich má statut města) s téměř 2 tisíci částmi obcí. Podíl městského obyvatelstva dosáhl k 31. 12. 2010 celkem 64,3 %.

Věková struktura obyvatel kraje je obdobná jako v celé České republice; průměrný věk v kraji i ČR byl 40,8 roku v roce 2010 (v roce 2001 byl průměrný věk v kraji 38,7 a v roce 1970 35,6). Index stáří (poměr počtu obyvatel 65+ na 100 obyvatel ve věku 0-14 let) vykázal v roce 2010 v kraji hodnotu 106,8 (v roce 2001 hodnota činila 84,0). Vývoj tohoto ukazatele dokládá výrazný trend **stárnutí jihočeské populace**. Podíl nejmladší věkové skupiny klesl v roce 2010 na 14,5 % z celkového počtu obyvatel (2001 byl 16,3 % a v roce 1970 21,6 %). V kategorii obyvatel 65 a více došlo ke zvýšení podílu z 13 % v roce 2001 na 15,5 % v roce 2010.

Sociální oblast

Poskytování sociálních služeb na území jihočeského regionu se od doby účinnosti stávajícího zákona o sociálních službách pohybuje v rozsahu cca 300 sociálních služeb zajišťovaných cca 130 poskytovateli, přičemž se jedná o zhruba konstantní stav. Velká část služeb této sítě je zajištěna prostřednictvím nestátních neziskových zařízení. V kraji je potřeba dokončit modernizaci a rekonstrukci zařízení sociálních služeb, ale především investovat do modernizace a zvyšování kvality vnitřního vybavení těchto zařízení.

Na úrovni některých obcí v kraji není dostatečně zajištěno zjišťování aktuálních potřeb obyvatel v sociální oblasti (platí pro všechny cílové skupiny sociálních služeb). Přístup některých obcí a jejich spolupráce s poskytovateli sociálních služeb, stejně jako jejich zapojení do procesů komunitního plánování, vykazuje rezervy (týká se zpravidla menších obcí). Výdaje na sociální služby v kraji klesají (platí celorepublikově). **Nedostatkem prostředků jsou postiženy především služby sociální péče.** U sociální

prevence je problém v případném výpadku prostředků z tzv. individuálního projektu. V jihočeském regionu mírně roste celkový počet držitelů průkazu zdravotně postižených (33 174 v roce 2008, 33 180 v roce 2009 a 34 327 v roce 2010). V kraji dále roste počet příjemců starobního důchodu (166 960 v roce 2008, 169.958 v roce 2009 a 172 023 v roce 2010). Průměrná měsíční výše důchodu rovněž roste, ale jen mírně (z 8 462 Kč v roce 2007 na 9 699 Kč v roce 2009, resp. 9 767 Kč v roce 2010), mírně roste i průměrný věk jeho příjemců (z 65,0 roku v roce 2008 na 65,3 roku v roce 2010).¹⁸

4.1.2 Strategické dokumenty

Plán rozvoje Jihočeského kraje

Program rozvoje Jihočeského kraje pro období do roku 2013¹⁹ je základním střednědobým dokumentem regionálního rozvoje na úrovni vyššího územně samosprávného celku, který kraj zpracovává v samostatné působnosti na základě platné legislativy, zejména zákona č.248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a zákona o krajích č. 129/2000 Sb. Plán na období 2007 – 2013 byl schválen Zastupitelstvem Jihočeského kraje dne 27. května 2008. Vzhledem k povinnostem pečovat o všestranný rozvoj svého území, které krajům ukládá zákon, zastupitelstvo kraje ve své samostatné působnosti schvaluje Program rozvoje kraje, zajišťuje jeho realizaci a kontroluje jeho plnění. Program rozvoje Jihočeského kraje vychází ze stávajících analýz a koncepcí a jednotlivých oblastí. Součástí je SWOT analýza. Nejdůležitější částí tohoto dokumentu je návrh rozvojové strategie kraje, jejímž smyslem je dosáhnout rozvoje konkurenceschopnosti Jihočeského kraje posilováním atraktivity jeho území pro podnikání i investice, dynamizací lidských zdrojů a zkvalitňováním životních podmínek obyvatel při respektování principů udržitelného rozvoje.

Vybrané ukazatele SWOT analýzy Programu rozvoje Jihočeského kraje významné pro sociální oblast (celá analýza je součástí přílohy č. 1 – SWOT analýza Jihočeského kraje):

Silné stránky

- Dlouhodobě stabilní ekonomický růst;

¹⁸Program rozvoje Jihočeského kraje 2014 – 2020: Socioekonomický profil PRK. *Jihočeský kraj: Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje*. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1598&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1598&par[lang]=CS)

¹⁹ Program rozvoje Jihočeského kraje 2007 -2013: Program rozvoje Jihočeského kraje. *Jihočeský kraj: Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje*. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=710&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=710&par[lang]=CS)

- Dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti na většině území kraje;
- Nízká úroveň kriminality v rámci ČR;
- Dlouhodobě aktivní přírůstek obyvatelstva migrací (převaha přistěhovalých nad vystěhovalými) na úrovni kraje;
- Rozvíjející se proces transformace sítě zdravotnických zařízení – nemocnic;
- Proces tvorby registru poskytovatelů sociálních služeb, kteří jsou oprávněni tyto služby poskytovat;
- Rozvíjející se síť neziskových organizací;
- Zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z evropských zdrojů.

Slabé stránky

- Socioekonomické disparity mezi jednotlivými částmi kraje;
- Velký podíl ekonomicky slabých obcí s malým počtem obyvatel;
- Nedostatečná investiční vybavenost nemocnic a zařízení sociálních služeb;
- V současnosti netransformovaná síť sociálních služeb z hlediska místní, časové a ekonomické dostupnosti;
- Nevyhovující struktura a kapacita sociálních služeb a zařízení;
- Zastaralý stavebně-technický stav některých pobytových zařízení sociálních služeb;
- Nízký podíl progresivních odvětví na tvorbě HDP a zaměstnanosti;

Příležitosti

- Optimalizace vzdělávací soustavy v souladu se současnými i budoucími požadavky trhu práce;
- Další rozvoj volnočasových aktivit jako prevence sociálních problémů;
- Postupná transformace sítě sociálních služeb z hlediska místní, časové a ekonomické dostupnosti;
- Implementace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb;
- Zvyšování kvality v poskytování sociálních služeb pomocí standardů kvality;
- Vytvoření podmínek pro prohlubování a zvyšování odbornosti pracovníků v sociálních službách;
- Efektivnější poskytování kvalitní zdravotní péče;
- Rozvoj a aplikace výzkumu a vývoje ve zdravotnictví a v sociální oblasti;
- Zlepšování dostupnosti a kvality veřejných služeb;
- Efektivní čerpání prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU.

Ohrožení

- Nepříznivá struktura a vývoj populace v řadě lokalit kraje;
- Nepříznivý vývoj zdravotního stavu obyvatelstva v souvislosti s pokračujícím stárnutím populace a nezdravým životním stylem, spojený s rostoucími náklady na zdravotní a sociální služby;
- Nízká participace zdravotních pojišťoven na úhradě zdravotní ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních sociálních služeb;
- Nevyhovující systém financování sociálních služeb a nedostatečné využívání vícezdrojového financování;
- Prohloubení socioekonomických disparit uvnitř kraje a zhoršování dostupnosti služeb, pracovních příležitostí a dopravní dostupnosti ve venkovském prostoru;
- Problémy veřejných rozpočtů s negativními dopady na rozvoj kraje a obcí.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje²⁰ je strategický dokument v oblasti sociálních služeb. Povinnost plánovat sociální služby vychází ze zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, kde je krajům uložena povinnost zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb. Kraj tento plán zpracovává ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby, a o výsledcích zjištěných v procesu plánování informuje obce na území kraje. Obce kraji sdělují informace o potřebách poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na území obcí, o možnostech uspokojování těchto potřeb prostřednictvím sociálních služeb a o jejich dostupných zdrojích. Zpracování prvního střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na období 2008 – 2010 provedla Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s. v rámci projektu financovaného ze Společného regionálního operačního programu (SROP). Jihočeský kraj byl partnerem projektu.

Nyní je platný aktualizovaný Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje na období 2011 – 2013. Jihočeský kraj získal finanční prostředky z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost prostřednictvím úspěšně podpořeného individuálního projektu: „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském

²⁰ Koncepce z oblasti sociálních věcí a zdravotnictví: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jčk 2011 - 2013. *Jihočeský kraj: Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje*. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1598&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1598&par[lang]=CS)

kraji“. Prostředky z tohoto projektu byly využity nejen na aktualizaci původního plánu, ale byly podpořeny také aktivity s tím související (vzdělávání, podpora plánování sociálních služeb na místní úrovni).

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb reflektuje záměr zajistit základní dostupnost a kvalitu poskytovaných sociálních služeb, zohledňuje priority Evropské unie v sociální oblasti a deklaraci záměrů v oblasti sociální politiky státu. Hlavní vizí je: „*Zajištění optimální sítě sociálních služeb na území Jihočeského kraje pro naplnění potřeb uživatelů a možností zadavatelů na úrovni 21. století*“.

Národní strategické dokumenty sociálních služeb

Evropská sociální charta, jejíž ratifikací se Česká republika zavázala usilovat pomocí všech vhodných prostředků dosáhnout podmínek, za kterých budou účinně naplňována základní práva občanů k sociální a zdravotní pomoci, sociálnímu zabezpečení, využívání sociální péče.

Bílá kniha v sociálních službách je strategický (programový) dokument MPSV, který definuje základní principy transformace sociální politiky ČR. Jde o zásady, které vycházejí z evropského pojetí sociální politiky a významně korespondují s podstatou metody komunitního plánování: nezávislost a autonomie, začlenění a integrace, respektování potřeb, partnerství, kvalita, rovnost, národní standardy, rozhodování v místě.

Národní akční plán sociálního začleňování na léta 2006 až 2008 vymezuje jako jeden z prioritních cílů podporovat rozhodovací procesy na lokální a regionální úrovni. K dosažení tohoto cíle bude podporován „rozvoj seriózních a aktivních rozhodovacích procesů na regionální a lokální úrovni tak, aby sociální služby poskytované na regionální a lokální úrovni odpovídaly potřebám z hlediska dostupnosti a kvality pro uživatele služeb včetně rozvoje partnerství v poskytování sociálních služeb a včetně podpory součinnosti uživatelů sociálních služeb v těchto procesech“. Tento plán též **počítá s vytvořením 14 plánů rozvoje sociálních služeb krajů** jako s nástrojem, který účinně zajistí dostupnost sociálních služeb.

Národní strategický referenční rámec (NSRR) představuje základní programový dokument České republiky pro využívání fondů Evropské unie v období 2007-2013. Povinnost ČR zpracovat NSRR vychází z povinností členského státu definovaných v Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o

Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení Nařízení komise (ES) č. 1260/1999. Východiskem pro zpracování návrhu Národního strategického referenčního rámce byl Národní rozvojový plán České republiky (NRP ČR), který byl vzat na vědomí usnesením Vlády České republiky č. 175/2006. Analytická část NSRR se zaměřuje na identifikaci klíčových silných stránek České republiky pro posilování její konkurenceschopnosti, stejně tak jako problematických míst a slabých stránek, které mohou stát v cestě udržitelnému růstu ekonomiky i společnosti.²¹

Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009 – 2012 (MPSV ČR) obsahují **sedm priorit rozvoje sociálních služeb**: podporu rozvoje služeb sociální prevence; transformaci služeb sociální péče; vzdělávání a profesní rozvoj; plánování sociálních služeb; sociální služby v kontextu evropské sociální politiky; cílové skupiny s potřebou multidisciplinárního přístupu mimo přímou působnost typizovaných sociálních služeb a další problematické okolnosti užívání sociálních služeb a **ekonomickou udržitelnost a rozvoj sociálních služeb**. Posledně jmenovaná priorita si klade za cíl:

- zvýšení efektivity a hospodárnosti vynakládání veřejných prostředků a usilování o postupnou stabilizaci systému sociálních služeb
- zvýšení podílu výdajů územních veřejných rozpočtů na financování sociálních služeb²²

Navazujícím materiálem na Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009 – 2012 by měl být **Národní plán rozvoje sociálních služeb pro období 2011 – 2016**, který měl vstoupit v platnost počátkem roku 2012. Jeho verze k připomínkování je k dispozici např. na stránkách Hospodářské komory České republiky²³. Zatím však není v platnosti.

4.2 Zdroje financování pro sociální služby

Jak jsem již uvedla v teoretické části (kapitola 2.3.1.4), jsou možnosti financování sociálních služeb vícezdrojové. V této kapitole bych se chtěla zaměřit na dotace ze

²¹ Sociální služby: Metodiky pro plánování sociálních služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/6480/Methodika_obecna.pdf

²² Sociální služby: Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009 - 2012. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf

²³ 23/11 Národní plán rozvoje sociálních služeb na léta 2011 - 2016; T: 18.2.2011. *Hospodářská komora České republiky*. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pomahame-vasemu-podnikani/pripominkovani-legislativy-2/nove-materialy-k-pripominkam-1/nove-materialy-k-pripominkam/23-11-narodni-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-na-leta-2011-2016-t-18-2-2011.aspx>

státního rozpočtu (Dotační řízení MPSV ČR, příspěvek na péči), grantový program Jihočeského kraje a zdroje z programů Evropské unie, konkrétně projekty, které jsou realizovány Jihočeským krajem.

4.2.1 Dotace ze státního rozpočtu

Dotační řízení MPSV – Program podpory A

Jedním ze zdrojů financování je dotační řízení k poskytnutí dotace ze státního rozpočtu, vždy pro konkrétní rok, pro právnické a fyzické osoby, které poskytují sociální služby (dále jen „poskytovatelé sociálních služeb“). Dotační řízení MPSV je vyhlášeno v návaznosti na § 101 a § 104 zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), a na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Dotace ze státního rozpočtu se poskytuje k financování běžných výdajů, které souvisejí s poskytováním sociálních služeb a v souladu se zpracovaným střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb kraje. Je tedy podporováno poskytování sociálních služeb, které jsou součástí střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb krajů (výjimku tvoří sociální služby s celostátní působností). Lze žádat vždy o dotaci na jednotlivé sociální služby v rámci programů podpory A nebo B.

Program podpory A – podpora poskytování sociálních služeb, které mají místní či regionální charakter, poskytovaných uživatelům služeb v souladu s místními či regionálními potřebami (podpora podle § 101 zákona o sociálních službách).

Program podpory B – podpora soc. služeb, které mají celostátní či nadregionální charakter (podpora podle § 104 odst. 3 písm. a) zákona o sociálních službách).

O dotaci může požádat pouze ten poskytovatel sociální služby, který má oprávnění k poskytování sociálních služeb (registraci) nebo je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb (sociální služba dle § 52 zákona o sociálních službách). Žádost o dotaci nelze podat v případě, že organizace doposud nemá oprávnění k poskytování příslušné sociální služby (registraci), nebo není zapsána v registru poskytovatelů sociálních služeb.

Při přidělení dotace MPSV, pokud dojde k souběhu s poskytnutím dotace z individuálních projektů jednotlivých krajů, je nutné toto neprodleně oznámit ministerstvu a vrátit část dotace či celou dotaci v závislosti na výši dotace

individuálního projektu, aby dotace na stejnou službu nebyla duplicitní. Žádosti o dotace na program podpory A se podávají prostřednictvím krajského úřadu příslušného kraje. Kraj posoudí jednotlivé žádosti o dotace a dle celkové přidělené částky na kraj zašle souhrnnou žádost s doporučenými částkami pro jednotlivé subjekty na MPSV. Výše přidělené dotace je ale v konečné fázi závislá na MPSV.²⁴ V tabulce č. 1 (výše prostředků DŘ MPSV) je uveden klesající trend příspěvků ze státního rozpočtu v rámci Dotačního řízení MPSV, který je přidělován na sociální služby v kraji prostřednictvím Krajského úřadu Jihočeského kraje (zdroj – Krajský úřad Jihočeského kraje). Pro účely shrnutí použiju výši prostředků z let 2009 – 2012, které činí **celkem 386 017 122 Kč**.

Tabulka 1 – výše prostředků DŘ MPSV

Dotace z MPSV - skutečně vyplacená v Kč	
Rok	Finanční prostředky
2007	501 424 650
2008	531 627 900
2009	478 620 403
2010	460 453 333
2011	416 433 000
2012	386 017 122

Zdroj: Krajský úřad Jihočeského kraje

Příspěvek na péči

Jak jsem již zmínila v kapitole 2.3.2, byl příspěvek na péči (PnP) klíčovou změnou v systému financování sociálních služeb. Předpoklad byl, že bude podstatným zdrojem financování sociálních služeb. Ale jak MPSV ve sborníku vydaném k Ministerské konferenci o sociálních službách konané v Praze 22. - 23. 4. 2009 kvantifikuje procentuelní využitelnost vyplacených PnP (viz tabulka č. 2 - % využitelnost vyplacených PnP dle kritérií).

Tabulka 2 – % využitelnost vyplacených PnP dle kritérií

V procentech	Podíl v I. stupni	Podíl v II. stupni	Podíl ve III. Stupni	Podíl v IV. stupni
Fyz. osoba	77	77	72	59
Registr. poskyt.	17,5	19,5	23	35
Nereg. poskyt., nebo údaj neuveden	5,5	4,5	5	6

Zdroj: MPSV (2009)

²⁴ Vyhlášení dotačního řízení MPSV ČR pro rok 2012 v oblasti poskytování sociálních služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/11279>

Tabulka udává, jak je využíván PnP dle jednotlivých kritérií:

- jako pečující je uvedena fyzická osoba (nejčastějšími pečujícími osobami jsou: dítě člověka vyžadující péči (nikoliv nezletilé), manžel či manželka a rodič),
- jako pečující je uveden registrovaný poskytovatel sociálních služeb,
- jako pečující je uveden neregistrovaný poskytovatel, nebo údaj není znám.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje na období 2011-2013 (str. 15 a 31) udává počty příjemců PnP v jednotlivých věkových kategoriích. Jedná se především o skupinu seniorů (65+) a skupinu občanů se zdravotním postižením (do 65 let). V tabulce č. 3 (vyplacené PnP v Jihočeském kraji v r. 2009) je vyčíslena přibližná částka 1 172 064 tis. Kč, vyplacená v roce 2009 v Jihočeském na příspěvek na péči. Z této částky, vyplacené ze státního rozpočtu je v systému poskytování sociálních služeb využito poskytovateli soc. služeb přibližně 25%, což činí 292 530 tis. Kč.

Tabulka 3 – vyplacené PnP v Jihočeském kraji v r. 2009

Príspevek na péči (PnP)	počet obyvatel nad 65 let pobirajici PnP (celkem 13 459)	měsíční PnP dle závislosti	roční vyplacený příspěvek na péči v Jč. kraji	% využití PnP pro poskytovatele soc. služeb	přibližné roční využití registrovanými poskytovateli soc. služeb	% roční návratnost
I. stupeň	5 016	2 000	120 384 000	17,50%	21 067 200	
II. stupeň	4 143	4 000	198 864 000	19,50%	38 778 480	
III. stupeň	2 554	8 000	245 184 000	23,00%	56 392 320	
IV. stupeň	1 746	11 000	230 472 000	35,00%	80 665 200	
celkem:			794 904 000		196 903 200	24,77%
Pozn.: počet obyvatel 65+ činil k 31. 12. 2009 v Jč kraji 91 331 (údaje od ČSÚ), počet pobirajicich PnP 14,74 % (údaje bez okresu Č. Krumlov)						
	počet obyvatel do 18ti let pobirajici PnP (celkem 1 333)	měsíční PnP dle závislosti	roční vyplacený příspěvek na péči v Jč. kraji	% využití PnP pro poskytovatele soc. služeb	přibližné roční využití registrovanými poskytovateli soc. služeb	
I. stupeň	428	3 000	15 408 000	17,50%	2 696 400	
II. stupeň	226	5 000	13 560 000	19,50%	2 644 200	
III. stupeň	382	9 000	41 256 000	23,00%	9 488 880	
IV. stupeň	297	12 000	42 768 000	35,00%	14 968 800	
celkem:			112 992 000		29 798 280	26,37%
	počet obyvatel 18 - 65 let pobirajici PnP (celkem 4 328)	měsíční PnP dle závislosti	roční vyplacený příspěvek na péči v Jč. kraji	% využití PnP pro poskytovatele soc. služeb	přibližné roční využití registrovanými poskytovateli soc. služeb	
I. stupeň	1 470	2 000	35 280 000	17,50%	6 174 000	
II. stupeň	1 390	4 000	66 720 000	19,50%	13 010 400	
III. stupeň	878	8 000	84 288 000	23,00%	19 386 240	
IV. stupeň	590	11 000	77 880 000	35,00%	27 258 000	
celkem:			264 168 000		65 828 640	24,92%
celkem za všechny skupiny:			1 172 064 000		292 530 120	24,96%

zdroj: vlastní zpracování

Analýza PnP²⁵ pak tento trend potvrzuje s tím, že z hlediska způsobu použití je zcela zjevné, že PnP je využíván především při zajištění péče fyzickou osobou, tj. nejčastěji členem rodiny. U poskytovatelů sociálních služeb je využíván PnP jako zdroj úhrady odebrané péče od registrovaných poskytovatelů sociálních služeb v cca 28% případů (vzhledem k tomu, že nemám k dispozici údaje za všechny období, použiju pro účely výpočtu odhady z r. 2009 - 24,96%). V tabulce č. 4 (alokace příspěvků a grantů Jihočeského kraje) je celkový propočten využití PnP registrovanými poskytovateli

²⁵ Vybrané statistické údaje o financování sociálních služeb a příspěvku na péči. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/9198/Analýza_fin_SS.pdf

sociálních služeb za sledované období (2009 – 2012), kdy jsou známy údaje za celou ČR, za předpokladu, že údaje v Jihočeském kraji kopírují vývoj v celé ČR.

Tabulka 4 – alokace příspěvků a grantů Jihočeského kraje

Vývoj vyplacených PnP v rámci celé ČR a Jihočeském kraji (v tis. Kč)							
rok	2009*		2010*		2011*	2012 (částka převzata z rozpočtu Úřadu práce ČR na PnP v r. 2012)	
	nárůst o:		pokles o:		nárůst o:		
Vyplacené PnP v rámci celé ČR	18 700 000	4,81%	19 600 000	-7,65%	18 100 000	10,44%	19 990 000
Odhady vyplacených PnP v Jihočeském kraji	1 172 064	4,81%	1 228 440	-7,65%	1 134 465	10,44%	1 252 903
přibližné roční využití registrovanými poskytovateli soc. služeb (24,96%)	292 530		306 619		283 162		312 725
přibližné využití PnP registrovanými poskytovateli soc. služeb celkem za období 2009 – 2012:						1 195 036	

zdroj: vlastní zpracování z podkladů na www.mpsv.cz* a rozpočtu Úřadu práce ČR

4.2.2 Grantový program Jihočeského kraje

Jihočeský kraj každý rok vypisuje grantové a příspěvkové programy, jejichž prostřednictvím se snaží naplňovat cíle o rozvíjení celého regionu. Tyto programy dávají možnost obcím, neziskovým organizacím, ale i právnickým či fyzickým osobám, působícím na území Jihočeského kraje čerpání prostředků k naplňování těchto cílů. Alokace finančních prostředků na příspěvky či granty Jihočeského kraje do oblasti sociálních služeb je znázorněna v tabulce č. 5 (alokace příspěvků a grantů Jihočeského kraje).

Tabulka 5 – alokace příspěvků a grantů Jihočeského kraje

Grantový a příspěvkový program Jihočeského kraje (oblast sociálních služeb)				
Název programu	Finanční alokace:			
	2 009	2 010	2 011	2 012
GP Podpora služeb nedefinovaných v zákoně č. 108/2006 Sb. o sociálních službách	2 500 000 Kč	3 000 000 Kč	3 000 000 Kč	3 500 000 Kč
GP Podpora terénních sociálních služeb	2 500 000 Kč	2 500 000 Kč	2 500 000 Kč	2 500 000 Kč
GP Podpora terénních sociálních služeb (vyhlašovaný přímo Odborem sociálních věcí a zdravotnictví)	5 000 000 Kč			
Příspěvkový program Podpora sociálních služeb				4 410 000 Kč
Příspěvkový program Podpora terénních sociálních služeb		3 500 000 Kč	3 500 000 Kč	
GP Podpora minimální sítě protidrogových služeb na území Jihočeského kraje	4 500 000 Kč	2 400 000 Kč	2 400 000 Kč	3 500 000 Kč
Podpora a rozvoj protidrogové politiky v Jihočeském kraji	4 000 000 Kč	3 500 000 Kč	3 500 000 Kč	4 000 000 Kč
GP Podpora sociálního začleňování osob ohrožených sociálním vyloučením na území Jč. kraje	700 000 Kč	300 000 Kč	300 000 Kč	300 000 Kč
celková alokace pro sociální služby	19 200 000 Kč	15 200 000 Kč	15 200 000 Kč	18 210 000 Kč
celková alokace 2009 - 2012	67 810 000 Kč			

zdroj: vlastní zpracování z podkladů Krajského úřadu Jihočeského kraje

Tabulka udává alokované prostředky v rámci grantového a příspěvkového programu Jihočeského kraje dle jednotlivých let a celkový součet těchto prostředků, který činí **670 810 000,- Kč** a bude využit ve shrnutí.

4.2.3 Projekty do sociální oblasti v Jihočeském kraji

Možnost využití strukturálních fondů pro rozvoj sociální oblasti v České republice je stále ještě novým nástrojem. S ohledem na vývoj dotací ze státního rozpočtu (DŘ MPSV) směřujících do oblasti sociálních služeb (viz kapitola 4.2.1), jsou operační programy významným finančním prostředkem na podporu, rozvoj a zkvalitnění sociální oblasti v České republice. Čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie má svá pravidla. Jak již bylo dříve popsáno, děje se tak prostřednictvím operačních programů. Každý operační program obsahuje prioritní osy a v rámci nich oblasti podpory. Dále jsou pak vypisovány výzvy k předložení projektů.

IP: "Podpora komunitního plánování soc. služeb v Jč. kraji"

Jedním z již realizovaných projektů Jihočeského kraje je: „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“. Komunitní plánování je dle Matouška

(2008, s. 87): „*Přímé vyjednávání mezi zřizovateli, poskytovateli a uživateli služeb, jehož cílem je zlepšit místní sociální politiku či charakter sociálních, případně dalších souvisejících služeb*“. Projekt vyplýval z priorit, opatření a cílů již, v té době, zpracovaného Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje 2008 – 2010. Projekt byl zaměřen na podporu procesů plánování sociálních služeb na území celého Jihočeského kraje. Data o projektu:

Název projektu:	Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji
Registrační číslo:	CZ.1.04/3.1.00/05.00031
Číslo a název prioritní osy:	3 Sociální integrace a rovné příležitosti
Oblast podpory:	3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb
Program podpory:	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
Poskytovatel podpory:	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Přidělená dotace:	13 680 920,- Kč
Realizátor projektu:	Jihočeský kraj
Termín realizace:	1. 8. 2009 – 31. 7. 2011

Projekt byl již ukončen. Jedním z hlavních cílů projektu bylo podpoření plánování sociálních služeb na území Jihočeského kraje. Byl nastaven efektivní **krajský model plánování sociálních služeb** a v průběhu dlouhého a pracného procesu vznikl kvalitně zpracovaný **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje na období 2011-2013** (byl schválen usnesením Zastupitelstva Jihočeského kraje č. 383/2010/ZK-18 ze dne 2. 11. 2010). Na vzniku tohoto dokumentu se podílelo bezmála 90 osob z řad zadavatelů poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb. Tento materiál se přikládá každý rok k souhrnné žádosti o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu na zajištění poskytování sociálních služeb a měl by být zároveň důležitým mezistupněm mezi potřebami, vyjádřenými v jednotlivých regionech a koncepcí státu v této oblasti. Důležitým výstupem celého procesu je, jak zpracovaný dokument, tak kvalitně navázaná spolupráce mezi krajem, obcemi a poskytovateli služeb. Výčet všech aktivit společně s náklady na jejich realizaci uvádím v tabulce č. 6 (Podrobný popis aktivit projektu), která je samostatně vypracovaná jako výtah z „Podrobného popisu aktivit projektu“ (viz příloha č. 2 – Podrobný popis aktivit projektu: „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“). Na stránkách projektu (<http://www.kpjck.cz/>) jsou

nyňí informace navazujícího projektu, proto bylo čerpáno ze zdrojů poskytnutých realizátory projektu.

Tabulka 6 - Podrobný popis aktivit projektu

Projekt: „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“			
PODROBNÝ POPIS AKTIVIT			
číslo aktivity:	aktivita	Výstup aktivity	náklady
01	Analýza zpracovaných a platných plánů sociálních služeb na území Jihočeského kraje	„Analýza platných plánů sociálních služeb obcí a regionů Jihočeského kraje“	416 500 Kč
02	Vzdělávání a metodická podpora	Kvalitně vyškolení účastníci procesu plánování na obcích s rozšířenou působností, kteří se také zapojí do pracovních skupin v rámci aktualizace SPRSS – počet vzdělaných absolventů, účastníků seminářů pro samosprávu, počet konzultací	800 000 Kč
03	Aktualizace SPRSS Jihočeského kraje na období 2011 – 2013	aktualizovaný SPRSS Jihočeského kraje pro období 2011 – 2013, spolupráce zapojených subjektů a podpora partnerství obcí v rámci procesu plánování soc. služeb	4 478 000 Kč
04	Sběr, zpracování a analýza dat o potřebných pro plánování sociálních služeb	17 analýz se zpracovanými daty potřebnými pro plánování sociálních služeb, dle území ORP	2 260 000 Kč
05	Podpora procesů plánování sociálních služeb na území obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji	<ul style="list-style-type: none"> rozšíření procesů plánování dle správních obvodů ORP na území JČK, zpracovány plány sociálních služeb na území ORP, obsahující validní a aktuální data, zajištění validních podkladů pro proces plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni 	2 320 500 Kč
06	Informační aktivity	tiskové zprávy v médiích, propagační předměty a samolepky s označením projektu, uspořádání workshopů, informačního semináře a konference, brožúrky Průvodce sociálními službami, webová stránka projektu	541 000 Kč
07	Řízení a administrace projektu	včas a kvalitně vypracované monitorovací zprávy, žádosti o platbu, smlouvy s dodavateli, auditorská zpráva, úspěšné plnění indikátorů projektu	2 864 920 Kč
Příspěvek ze strukturálních fondů:		85 % celkových nákladů	11 628 782 Kč
Příspěvek ze státního rozpočtu:		15 % celkových nákladů	2 052 138 Kč
Celkové náklady projektu:			13 680 920 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

IP: „Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“

V měsíci srpnu 2011 byla hodnotící komisí MPSV schválena projektová žádost k realizaci individuálního projektu „Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“²⁶. Z důvodu zachování kontinuity procesů plánování sociálních služeb navazuje tento

²⁶ Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji. *Portál plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji*. Dostupné z: <http://www.kpjck.cz/planovani>

individuální projekt na kraje již realizovaný projekt „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“, který byl ukončen v červenci 2011.

Název projektu:	Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji
Registrační číslo:	CZ.1.04/3.1.00/05.00058
Číslo a název prioritní osy:	3 Sociální integrace a rovné příležitosti
Oblast podpory:	3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb
Program podpory:	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
Poskytovatel podpory:	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Částka:	10 426 040,- Kč
Realizátor projektu:	Jihočeský kraj
Termín realizace:	1. 9. 2011 – 31. 8. 2013

V rámci projektu bude realizováno 9 klíčových aktivit²⁷:

Aktivita č. 1: Spolupráce obcí a kraje v oblasti plánování sociálních služeb

V návaznosti na předešlý projekt „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“ dál pokračovat v setkávání zástupců kraje a odborníků pro oblast sociálních služeb se zástupci zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb na jednotlivých ORP v rámci Jihočeského kraje. Intenzivní spolupráce s obcemi na území kraje by měla přispět k jejich motivaci participovat na financování sociálních služeb zajišťovaných na jejich území a jejich občanům

Aktivita č. 2: Podpora udržení procesů plánování sociálních služeb na místní úrovni

Cílem aktivity je podpořit procesy plánování sociálních služeb na území všech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji a pokračovat tak v navázané spolupráci ve dvou úrovních – spolupráce kraje a jednotlivých ORP. V některých lokalitách kraje byl proces plánování zahájen a je potřeba zajistit jeho udržení do budoucna a plány průběžně aktualizovat. V jiných lokalitách je nutné podpořit jeho zahájení.

Aktivita č. 3: Metodická podpora

Nabídka odborných znalostí a zkušeností, které mohou metodici pro plánování sociálních služeb poskytnout zpracovatelům plánů sociálních služeb je pro oblast

²⁷ Klíčové aktivity individuálního projektu "Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji". *Portál plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji*. Dostupné z: <http://www.kpjck.cz/planovani/aktivity>

komunitního plánování na úrovni obcí v Jihočeském kraji zásadní. Zpracování Krajské metodické příručky plánování sociálních služeb

Aktivita č. 4: Podpora procesů plánování sociálních služeb na úrovni Jihočeského kraje

Realizace aktivity bude zajištěna odborníky z řad poskytovatelů, zadavatelů, uživatelů sociálních služeb i veřejnosti, kteří budou do procesu plánování zapojeni v krajské koordinační skupině SPRSS, v pracovních skupinách dle cílových skupin a skupině pro finanční analýzu sociálních služeb. Aktivita bude rozdělena do 2 základních oblastí:

- Akční plány na roky 2012 a 2013,
- vypracování aktualizace SPRSS Jihočeského kraje na další období.

Aktivita č. 5: Odborné studie potřebnosti sociálních služeb

Cílem aktivity je zanalyzovat, zmapovat a kvantifikovat potřebnost vzniku či navýšení kapacit konkrétních sociálních služeb na daném území pro určitou cílovou skupinu, v návaznosti na objem finančních prostředků na sociální služby a ve spolupráci se samosprávami obcí. Výstupy z těchto studií využije Jihočeský kraj k přípravě systému přerozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu do oblasti sociálních služeb tak, jak je definováno v zákoně o sociálních službách.

Aktivita č. 6: Webový portál a informační aktivity

Cílem aktivity je zvýšení povědomí o sociálních službách a o plánování sociálních služeb, prostřednictvím zejména internetového portálu, zveřejňovaných informací v médiích, dále workshopů, informačního semináře a konference. Veškeré informační aktivity budou otevřeny odborné i laické veřejnosti. V rámci projektu bude zpracován aktuální Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji.

Aktivita č. 7: Zmapování sítě služeb pro osoby se zdravotním postižením v Jihočeském kraji

Cílem aktivity je zmapovat a následně zajistit síť služeb pro osoby se zdravotním postižením v Jihočeském kraji. Jedná se o komplex služeb, které osobám se ZP napomáhají v integraci do běžného života a předejít jejich sociálnímu vyloučení.

Aktivita č. 8: Řízení a administrace projektu

Cílem aktivity je zajistit prostřednictvím realizačního týmu projektu jeho bezproblémový průběh a dodržování harmonogramu realizace plánovaných aktivit.

Aktivita č. 9: Závěrečné vyhodnocení – evaluace projektu

Cílem aktivity je vyhodnotit celý průběh realizace projektu, naplnění stanovených cílů a monitorovacích indikátorů. Vedle povinného zpracovávání monitorovacích zpráv projektu, které spočívá v kontrole a vykazování realizace jednotlivých aktivit a čerpání finančních prostředků, bude zpracována závěrečná zpráva, kde na základě výsledků hodnocení budou formulována doporučení v oblasti plánování sociálních služeb.

Transformace sociálních služeb v Jihočeském kraji

Zastupitelstvo Jihočeského kraje schválilo dne 21. 12. 2010 pokračování Transformace pobytového zařízení Pístina – domov pro osoby se zdravotním postižením (dále DOZP Pístina) a potvrdilo tak záměr schválený již svým Usnesením č. 497/ZK /2010 ze dne 7. 4. 2009 o zapojení se do pilotního neinvestičního projektu MPSV: „Podpora transformace sociálních služeb“ (viz příloha č. 3 – Materiál 497/ZK/2010). Tento neinvestiční projekt je oproti ostatním realizovaným Jihočeským krajem financován prostřednictvím Integrovaného operačního programu (IOP).

Hlavním záměrem projektu je prostřednictvím stanovených aktivit přispět k realizaci deinstitucionalizace pobytových zařízení sociálních služeb v České republice. Podpořit a doplnit již existující snahy MPSV ČR a dalších subjektů o zkvalitnění, individualizaci a humanizaci služeb sociální péče. V rámci projektu vzniklo „Národní centrum pro transformaci“ (www.trass.cz), které zajišťuje cíle podpory transformace jako: personální zajištění veřejné zakázky, organizačně technické zajištění, vzdělávání aktérů procesu, pilotní ověření realizace transformace na úrovni vybraných zařízení, tvorbu systémových nástrojů a PR.

Do projektu je aktuálně zařazeno 32 zařízení sociálních služeb z celé ČR a DOZP Pístina (www.domovpistina.cz) je pilotním zařízením Jihočeského kraje. V rámci projektu byl ustaven transformační tým složený z odborníků, který se pravidelně schází a podílí se na realizaci příprav společně s Národním centrem pro transformaci ať už tvorbou dokumentů či vyhledáváním vhodných lokalit určených k výstavbě nebo nemovitostí k nákupu pro účely vzniku nové sociální služby. Byl vytvořen Transformační plán.

I tento projekt spolu s výhodami přináší určitá rizika, z nichž mohu jmenovat např.:

- nutnost nákupu pozemků či jiných nemovitostí (např. bytů aj.) do vlastnictví Jihočeského kraje, včetně jejich budoucích nákladů na opravy a udržování (nákup musí splňovat přísná kritéria transformace);
- v současné době nelze odhadnout celkové náklady projektu, proto zde hrozí riziko, že nákupem nemovitostí (pozemek, dům, byt) může dojít ke zvýšení procentního podílu nad povolených 10% z celkových způsobilých výdajů, tudíž tato částka nad limit půjde na vrub Jihočeského kraje;
- provozní náklady na jiný typ sociální služby (chráněné bydlení) mohou být do budoucna vyšší, než náklady na stávající DOZP Pístina. A to buď odčerpáním prostředků z dotačního řízení, kde pak mohou chybět nebo z rozpočtu kraje;
- z důvodů neustále se měnících podmínek čerpání investičních prostředků z IOP, a to i během realizace projektu (výstavby, příp. rekonstrukce), může dojít ke vzniku neuznatelných nákladů projektu, které nebudou z IOP uhrazeny a půjdou na vrub Jčk;
- v rámci rozpočtu Jčk je potřeba připravit investiční i neinvestiční prostředky na předfinancování projektu, případně na kofinancování projektu při vzniku neuznatelných nákladů (částka bude upřesněna, až budou jasné lokality, stavby a zpracována studie);
- nesouhlas části klientů nebo jejich opatrovníků s opuštěním objektu DOZP Pístina (příp. petice aj.);
- neuskutečněním transformace vznikne riziko využívání DOZP Pístina jako nevyhovujícího zařízení pro poskytování pobytové sociální služby;
- riziko nerealizace projektu a s tím spojené negativní medializace kraje, z důvodu nevyužití příležitosti k získání investičních prostředků z IOP.

Jelikož se jedná o zcela odlišný projekt než podpora sociálních služeb v oblasti investic a není vyčíslena částka určená k realizaci, nemohu tento projekt zahrnout do celkové analýzy, nicméně jsem ho nemohla vynechat v tomto výčtu projektů realizovaných krajem.

IP: "Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji"

Individuální projekt „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji“²⁸ byl Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR schválen dne 1. srpna 2008. Jihočeský kraj se tak stal úspěšným žadatelem o dotaci z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) v celkové výši 260 001 516,- Kč. Z celkové částky je 75% určeno na podporu sociálních služeb. Zbytek finančních prostředků je určen na administraci projektu.

Název projektu:	Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji
Registrační číslo:	CZ.1.4/3.1.00/05.00014
Číslo a název prioritní osy:	3 Sociální integrace a rovné příležitosti
Oblast podpory:	3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb
Program podpory:	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
Poskytovatel podpory:	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Přidělená dotace:	260 001 516,- Kč
Realizátor projektu:	Jihočeský kraj
Termín realizace:	1. 8. 2008 – 31. 7. 2012

Tento projekt je financován z Evropského sociálního fondu (85 % celkových nákladů projektu) prostřednictvím OP LZZ a státního rozpočtu České republiky (15 % celkových nákladů projektu) a podporuje v termínu určeném pro realizaci provoz těchto 9 druhů registrovaných sociálních služeb s působností na území kraje:

- podpora samostatného bydlení,
- azylové domy,
- domy na půl cesty,
- intervenční centra,
- nízkoprahová denní centra,
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi,
- sociálně terapeutické dílny,
- terénní programy.

V rámci projektu jsou podporovány osoby sociálně vyloučené a osoby ohrožené sociálním vyloučením, mezi které patří:

- osoby se zdravotním postižením,

²⁸ O projektu. *Individuální projekt: „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji“*. Dostupné z: <http://individualni-projekt.cz/>

- děti, mládež a mladší dospělí,
- etnické menšiny a osoby z jiného sociokulturního prostředí,
- imigranti a azylanti,
- osoby bez přístřeší,
- osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,
- osoby opouštějící zařízení pro výkon trestu odnětí svobody,
- oběti trestné činnosti,
- oběti domácího násilí,
- oběti komerčně zneužívané,
- osoby pečující o osobu blízkou.

Hlavním cílem projektu je zajistit **dostupnost a kvalitu vybraných druhů sociálních služeb (zejména služeb prevence) na území Jihočeského kraje**. Kvalitní sociální služby jsou za pomoci finančního příspěvku z Evropského sociálního fondu zajištěny pro osoby sociálně vyloučené nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením, a to v rozsahu stanoveném ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje. Snahou je napomoci těmto osobám k plnému zapojení do ekonomického, kulturního a společenského života a vytvořit podmínky pro jejich návrat na trh práce. V rámci projektu jsou finančně podporovány základní činnosti poskytovatelů sociálních služeb vycházející ze zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Příjemci podpory jsou vybíráni po posouzení nabídek na zajištění poptávané kapacity a kvality vymezených sociálních služeb předkládaných v rámci výběrových řízení vyhlašovaných od roku 2009 až po současnost realizátorem projektu.

Důležitým prvkem daného projektu je zcela nový způsob výběru poskytovatelů sociálních služeb. Poskytovatelé sociálních služeb jsou vybíráni formou výběrových řízení. Na každý druh sociální služby je vyhlášeno výběrové řízení, které je dále děleno na jednotlivé části. Pro poskytovatele to od počátku projektu byla zcela nová forma výběru a i v rámci projektů financovaných z OP LZZ se jednalo o unikátní postup, uvědomíme-li si, že sociální síť funguje zcela jinak, než-li klasický trh.

Pří přípravě projektu byla definována následující možná rizika (viz tabulka č. 7 - přehled rizik projektu):

Tabulka 7 – přehled rizik projektu

Název rizika:	Popis rizika:	Opatření k eliminaci
Nedodržení časového harmonogramu při výběrových řízeních	<ul style="list-style-type: none"> – pozdní vyhlášení výběrových řízení kvůli nutným schvalovacím procesům kraje – podání námitek vůči výsledkům výběrovému řízení – nepodání nabídky na některou z částí – chyby v nabídce vedoucí k vyřazení daného uchazeče 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ zajištění odborné firmy, která na základě smlouvy připraví kompletní podklady k VŘ tak, aby bylo možné časově zvládnout všechny schvalovací procesy ⇒ konzultace všech podkladů k VŘ s právníky a odborníky na VŘ ČČK ⇒ transparentní vyhlášení zadávacích zakázek odbornou firmou dle zákona o veřejných zakázkách; ⇒ dodržování lhůt a plynulost administrativních kroků realizátorem
Nevhodný výběr soc. služeb	<ul style="list-style-type: none"> – chybně zvolené druhy soc. služeb, které jsou skutečně potřebné pro danou cílovou skupinu 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ dodržení pokynů řídicího orgánu (MPSV) a podpora pouze doporučených druhů služeb ⇒ potřeba soc. služeb bude vycházet ze střednědobého plánu rozvoje soc. služeb kraje, z něhož plynou typy služeb, které jsou pro dané cílové skupiny nedostačující nebo požadovány ⇒
Porušení smluvních podmínek ze strany poskytovatele soc. služeb (dodavatele)	<ul style="list-style-type: none"> – neplnění jakékoli části smlouvy ze strany dodavatele, které by mohlo vést k nesplnění cílů a výstupů projektu (monitoring, fakturace, indikátory, kontroly,...) 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ plnění smlouvy bude předmětem průběžného monitorování a kontroly ze strany kraje; ⇒ v případě drobných nedostatků budou v rámci průběžného monitoringu a kontrol stanovena nápravná opatření, případně sankce; ⇒ v případě pochybnosti bude věcné plnění předmětem inspekce kvality soc. služeb; ⇒ v případě odnětí registrace nebo zahájení řízení o odnětí registrace dodavateli soc. služeb bude smlouva s tímto dodavatelem zrušena
Nebude zajištěna soc. služba v některé z lokalit JČK	<ul style="list-style-type: none"> – pro danou lokalitu nebude podána žádná nabídka – poskytovatel službu v daném místě zruší 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ zadávací řízení bude zveřejněno na webových stránkách, v tisku, dodavatelé budou obesláni emailem/poštou tak, aby byli se zadávacím řízením seznámeni všichni potencionální dodavatelé služeb
Nedostatek finančních prostředků	<ul style="list-style-type: none"> – pozdní proplácení žádostí o platbu 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ohrožení harmonogramu realizace individuálního projektu, eliminace na straně kraje i poskytovatele dotace je možná při stanovení kontaktních a kompetentních pracovníků na obou stranách pro přímou komunikaci a průběžného řešení problémů při realizaci IP

Zdroj: Krajský úřad Jihočeského kraje (kancelář IP)

V průběhu realizace projektu bylo důležité nejen kontrolovat průběh projektu, dodržování harmonogramu, realizaci klíčových aktivit, čerpání finančních prostředků, ale i řízení rizik, která byla definována v přípravné fázi projektu a byla nedílnou součástí schválené žádosti. Následující tabulka č. 8 (vyhodnocení rizik projektu) shrnuje výsledky jednotlivých krizových scénářů. Zdrojem pro tabulky č. 7 a 8 byly interní materiály projektové kanceláře IP.

Tabulka 8 – vyhodnocení rizik projektu

Název rizika:	Popis rizika a jeho stav:	Přijatá opatření u naplněných scénářů
Nedodržení časového harmonogramu při výběrových řízeních	– pozdní vyhlášení výběrových řízení kvůli nutným schvalovacím procesům kraje (NENAPLNĚNO) – podání námitek vůči výsledkům výběrovému řízení (NENAPLNĚNO)	⇒ výběrová řízení byla plánována tak, aby se včas stihlo schválení orgány kraje. ⇒ výběrová řízení byla zpracována dle podmínek zákona, Operačního programu a směrnice kraje.
	– chyby v nabídce vedoucí k vyřazení daného uchazeče (NAPLNĚNO)	⇒ před vyhlášením výběrových řízení se uskutečnil seminář pro všechny poskytovatele, jehož obsahem byla příprava nabídky a nejčastější chyby ⇒ projektový a finanční manažer byli k dispozici pro veškeré dotazy týkající se přípravy nabídky. Za celou dobu realizace byla vyřazena pouze jedna nabídka , na tuto část bylo nutné vyhlásit nové výběrové řízení. Na podruhé již byla nabídka přijata.
	– nepodání nabídky na některou z částí (NAPLNĚNO)	⇒ na některé části výběrových řízení nebyly podány žádné nabídky, bylo tedy nutné vyhlásit další vlny výběrových řízení ⇒ byly zjištěny důvody nepodání nabídek a na základě toho byly upraveny podmínky v Zadávací dokumentaci.
Nevhodný výběr soc. služeb	– chybně zvolené druhy soc. služeb, které jsou skutečně potřebné pro danou cílovou skupinu (NENAPLNĚNO)	⇒ služby byly vybrány dle podmínek Výzvy a v souladu se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji
Porušení smluvních podmínek ze strany poskytovatele soc. služeb (dodavatele)	– neplnění jakékoliv části smlouvy ze strany dodavatele, které by mohlo vést k nesplnění cílů a výstupů projektu (monitoring, fakturace, indikátory, kontroly,...) (NENAPLNĚNO)	⇒ všichni poskytovatelé zapojení do projektu byli kontrolováni na základě odevzdaných monitorovacích zpráv a pak při kontrolách na místě.
Nebude zajištěna soc. služba v některé z lokalit JČK	– pro danou lokalitu nebude podána žádná nabídka (NAPLNĚNO)	⇒ na některé části výběrových řízení nebyla podána žádná nabídka ⇒ byly zjištěny příčiny, důvody nepodání nabídky a na základě toho byla upraveny podmínky Zadávací dokumentace a výběrová řízení byla vyhlášena znovu. ⇒ hlavními důvody byla odlišná kapacita daných služeb uvedená v registru poskytovatelů soc. služeb a ve skutečnosti

	– poskytovatel službu v daném místě zruší (NENAPLNĚNO)	⇒ žádná služba nebyla v průběhu realizace projektu zrušena
Nedostatek finančních prostředků	– pozdní proplácení žádostí o platbu (NAPLNĚNO)	⇒ celkem 2 x za dobu realizace projektu nebylo možné zaplatit všechny faktury poskytovatelů včas, důvodem byly vyšší náklady poskytovatelů za dané období, se kterými realizátor předem nepočítal, nemohl se tedy na ně předem připravit. ⇒ poskytovatelé uvádí odhady následujících faktur do monitorovací zprávy, ale v případě, že navýšení řádně zdůvodní, je možné vyšší náklady uznat, bohužel to bylo důvodem vyšších částek. ⇒ bylo tedy nutné podat mimořádnou monitorovací zprávu poskytovateli dotace

Zdroj: Krajský úřad Jihočeského kraje (kancelář IP)

V průběhu realizace projektu se objevila další nová rizika, která v přípravné fázi definována nebyla. Jedním z nich byl výběr dodavatelské firmy na zajištění výběrových řízení. Zde to bylo riziko lidského faktoru, kdy se jednalo o přiděleného zaměstnance této firmy a jeho nekvalitní práci. Se společností byla po ukončení 1. vlny výběrových řízení ukončena spolupráce. Nebyly ovšem dodrženy některé termíny výběrových řízení (zdroj: projektová kancelář IP).

IP: "Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji II."

Jihočeský kraj rozhodnutím zastupitelstva ze dne 8. 11. 2011 přijal realizaci navazujícího individuálního projektu „**Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji II**“. Stalo se tak na základě Výzvy č. 5, Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, oblasti podpory 3.1 – Podpora sociální integrace a sociálních služeb. Výzva byla oproti plánu vyhlášena o čtvrt roku déle a obsahovala nové specifikace o realizaci projektu. Realizován bude v průběhu 36 měsíců, od 1. 8. 2012 do 31. 3. 2015. Maximální možná výše prostředků činí **113 471 000,- Kč**. Projekt je 100% financován v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Financování projektu je zajištěno v 85% z EU (ESF) a v 15% ze státního rozpočtu ČR.

Cílem projektu je zajištění dostupnosti vybraných druhů sociálních služeb na území Jihočeského kraje a podpora sociální práce s uživateli, která jim umožní získat dovednosti a znalosti pro návrat a setrvání na trhu práce.

S ohledem na přidělenou finanční alokaci pro Jihočeský kraj a podmínky Výzvy č. 5 bude podpořeno pouze 6 druhů sociálních služeb z nynějších 10 financovaných druhů služeb. Jedná se o tyto druhy sociálních služeb:

- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Intervenční centra
- Podpora samostatného bydlení
- Sociálně terapeutické dílny
- Terénní programy

Projekt bude ve své realizaci muset, kromě již specifikovaných v předchozím individuálním projektu, čelit dalším **závažným rizikům**:

1) Udržitelnosti podpořených služeb (50 % z počtu podpořených uživatelů služeb).

Riziko spočívá v nejasném způsobu financování sociálních služeb v roce 2015, po skončení projektu. Zde se projevuje hlavně nekonceptnost, neefektivita, nestabilita a netransparentnost systému.

2) Změny vyplývající z Novely zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Toto riziko je dáno především faktem, že zadavatel bude muset bez zbytečného odkladu zrušit zadávací řízení, pokud obdržel méně než 3 nabídky. Většinou totiž v dané lokalitě (trhu) nejsou ani dva poskytovatelé, odpovídajícího charakteru pro poskytnutí dané služby. Výběrová řízení by tedy nebylo možné realizovat a tím ani čerpat alokované prostředky. Jihočeský kraj, prostřednictvím MPSV dal podnět na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) k udělení výjimky. Zatím však nebylo rozhodnuto.

Míra obou rizik je vysoká a převažují nad ostatními riziky technického charakteru a mohou ještě více prohloubit rizika sociální, např. že nebude zajištěna potřebná služba (zdroj: viz příloha č. 4 - Materiál do Zastupitelstva Jihočeského kraje 70/2012 ZK).

Zdroje financování sociálních služeb - shrnutí

V této kapitole bych chtěla shrnout nejdůležitější zdroje financování sociálních služeb, které jsem popisovala v předchozích kapitolách. Protože se jedná o projekty s různou délkou realizace, bylo nutno si stanovit časové rozmezí. Zvolila jsem období 2009 – 2012, které se přibližně shoduje s realizací projektů IP. Projekt podpora sociálních služeb je realizován již od 1. 8. 2008, ale první vlna výběrových řízení proběhla až v dubnu 2009. Nemohu zohlednit projekt „Podpora sociálních služeb II“, neboť je zatím v přípravné fázi a čerpání prostředků na podporu sociálních služeb bude možné realizovat až počátkem roku 2013. Také jsem nezohlednila dotace z rozpočtů

obcí a měst, neboť kvantifikovat tuto položku by bylo velmi obtížné. Jak jsem již uvedla, do výčtu není možné zahrnout položky investičního charakteru, kterým je např. projekt Transformace sociálních služeb.

Zdroje, které mám dispozici pro shrnutí, se tedy celkem skládají z těchto položek (vyčísleny jsou v tabulce č. 9):

- **dotační řízení MPSV,**
- **úhrada od klientů** je zde zastoupena poměrnou částí úhrady z **příspěvku na péči,**
- **grantový a příspěvkový program Jihočeského kraje,**
- **individuální projekty realizované krajem,** kde bylo nutno zohlednit zdroj z ESF (85% celkové částky) a příspěvek ze státního rozpočtu (15% z celkové částky), u projektu „Plánování sociálních služeb“ je zohledněna pouze poměrná část za 16 měsíců trvání projektu (2011 – 2012), i když není možno ji přesně kvantifikovat.

Tabulka 9 – zdroje na podporu sociálních služeb

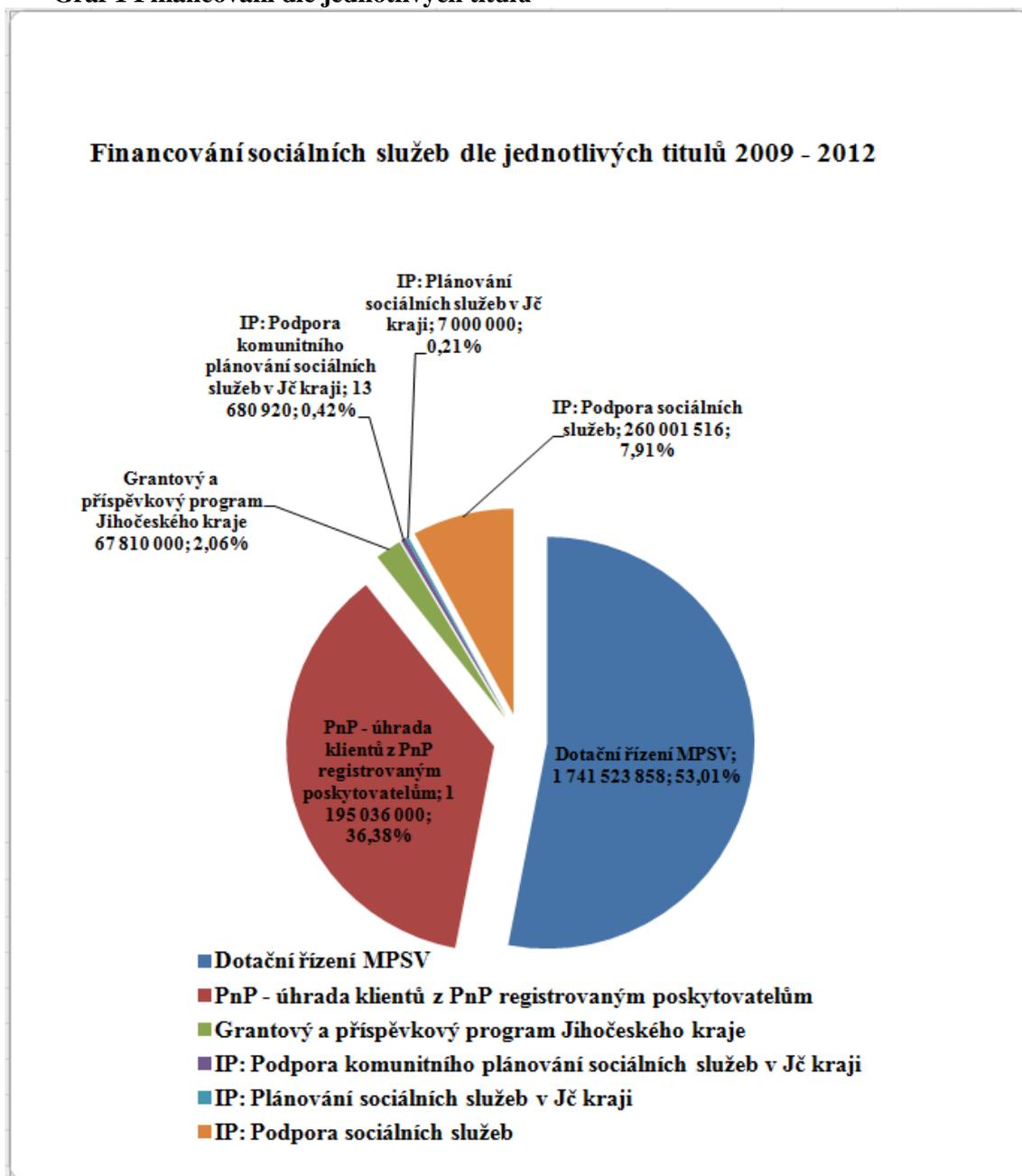
Zdroje na podporu sociálních služeb (investiční) - 2009 - 2012 v Jihočeském kraji (v Kč)				
	zdroj financování			celková alokace
	Jihočeský kraj	zdroje z EU (ESF)	státní rozpočet	
Dotační řízení MPSV			1 741 523 858	1 741 523 858
PnP - úhrada klientů z PnP registrovaným poskytovatelům			1 195 036 000	1 195 036 000
Grantový a příspěvkový program Jihočeského kraje	67 810 000			67 810 000
IP: Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jč kraji		11 628 782	2 052 138	13 680 920
IP: Plánování sociálních služeb v Jč kraji		5 950 000	1 050 000	7 000 000
IP: Podpora sociálních služeb		221 001 289	39 000 227	260 001 516
celkem:	67 810 000	238 580 071	2 978 662 223	3 285 052 294
v procentech:	2,06%	7,26%	90,67%	100,00%

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 9 (zdroje na podporu sociálních služeb) je také podkladem pro dva následující grafy. Graf č. 1 (financování dle jednotlivých titulů) představuje procentuelní vyčíslení jednotlivých titulů (projektů, grantů, dotací ze státního rozpočtu).

Z grafu vyplývá, že více jak polovinu (53,01%) zdrojů tvoří Dotační řízení MPSV. Těchto 53,01% představuje téměř 1 741 524 tis. Kč. Přibližně třetinu prostředků přináší do systému úhrady z příspěvku na péči 36,38 %, což představuje 1 195 036 tis. Kč. Dalším významným titulem financování je IP Podpora sociálních služeb se 7,91 % a částkou 260 001 tis. Kč. Ostatní projekty IP, určené pro plánování sociálních služeb činí dohromady 20 780 tis., podílejí se tedy na financování necelým procentem. Kraje pak částkou 67 810 tis. Kč dotují systém 20,06 %.

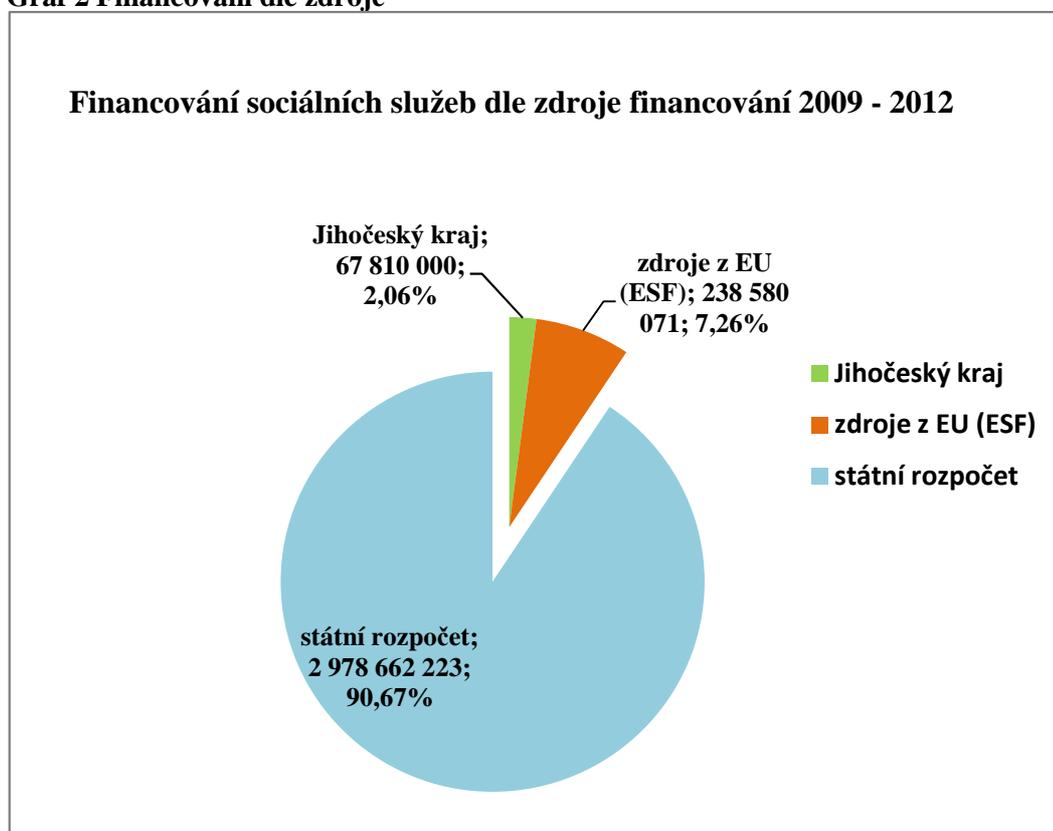
Graf 1 Financování dle jednotlivých titulů

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 2 (financování dle zdroje) vidíme vyčíslení financování dle jednotlivých zdrojů. Vyčísleno je jak v procentech tak celkovým objemem finančních prostředků. Z grafu vyplývá, že největší objem finančních prostředků jde na sociální služby ze státního rozpočtu (90,67 %, 2 978 662 tis. Kč), ať už vyplácením příspěvku na péči, dotačním řízením nebo spolufinancováním evropských projektů. Dalším zdrojem jsou evropské fondy (7,26 %, 238 580 tis. Kč), které jsou zdrojem financování především pro individuální projekty a procentuálně menší částkou přispívá též Jihočeský kraj (2,06 %, 67 810 tis. Kč).

Graf 2 Financování dle zdroje

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Rozhovory s experty

Ze shrnutí zdrojů financování sociálních služeb vidíme, že sociální služby jsou převážně financovány ze státního rozpočtu. Prostředky poskytované ze zdrojů EU se v procentuální interpretaci mohou jevit jako ne moc významné. Musíme však zohlednit fakt, že těchto „pouhých“ 7,26% představuje 238 580 tis. Kč. Tato kvantifikace ale

nemůže dát odpověď na otázku, zda je tento systém efektivní, stabilní či zda mu hrozí nějaká rizika.

Pro získání těchto informací jsem použila polostrukturovaný rozhovor se dvěma experty z oblasti sociálních služeb, kterým jsem položila 10 otázek. Otázky směřovaly především k současnému systému financování sociálních služeb, dopadům na poskytovatele (koncepte, strategické dokumenty, omezené zdroje). Otázky dále směřovaly k rizikům při financování sociálních služeb, především po skončení individuálního projektu „Podpora sociálních služeb“ a navazujícího projektu „Podpora sociálních služeb II“, které jsou významné objemem alokovaných finančních prostředků. Přepisy celých rozhovorů jsou součástí dvou příloh této práce (Příloha č. 5 – Přepis rozhovoru s expertem č. 1, Příloha č. 6 - Přepis rozhovoru s expertem č. 2). Jedním z expertů je projektová manažerka individuálního projektu realizovaného Jihočeským krajem a druhým expertem pracovnice, v jejíž kompetenci je grantové a dotační řízení sociálních služeb. Tyto informace jsem shrnula v kapitole č. 5 (Výsledky a diskuse).

5 Výsledky a diskuse

V této kapitole se pokusím analyzovat data, která mi byla poskytnuta v rozhovoru s experty v oblasti sociálních služeb.

Oba experti se shodují v tom, že současný systém financování nemá žádnou koncepci ani pravidla. **Systém je dále nestabilní**, poskytovatelé nemají žádnou jistotu finančních prostředků na dobu delší než jeden rok. Chybí provázanost mezi poskytovatelem finanční podpory (MPSV) a realizátory projektu (kraji). **Více zdrojové financování nefunguje**, neboť **návratnost dávek** (jako je příspěvek na péči), do systému sociálních služeb, který měl být prostředkem pro poskytovatele sociálních služeb **je nízká**. Dále je zmiňován fakt, že se **málo zapojují obce**, které nejsou ochotny přispívat na podporu služeb v sociální oblasti. Vzhledem k netransparentnosti a nejistotě se poskytovatelé ani nesnaží získávat si prostředky z jiných zdrojů, čímž bylo zřejmě myšleno, že spíše ukončí činnost.

Ohledně dopadu chystaného a dlouho očekávaného Národního plánu rozvoje sociálních služeb pro období 2011 – 2016, který měl nastavit pravidla, se experti opět shodli na tom, že nebude mít žádný zvláštní dopad. Jak z rezignované odpovědi vyplývá, hlavně žádný pozitivní přístup, když není ani jistota, že bude v dohledné době schválen v relevantní podobě.

Rizika vidí hlavně v tom, že **hrozí zánik a omezování soc. služeb z důvodu výpadku finančních prostředků ze státního rozpočtu** a to zejména u služeb sociální péče pobytového charakteru (domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením atd.) a pokud ne zánik, tak alespoň omezení služby jako „lepší“ variantu, což má ovšem negativní dopad na klienty, využívající službu. Dále v **nedostatku** nebo **úplném výpadku investičních prostředků** (obnova vozového parku, výstavba, rozšiřování zařízení). Prostředky z ROP jsou vyčerpány a státní rozpočet tyto možnosti neřeší. Chybí prostředky pro další rozvoj a zkvalitňování služeb. **Nedostatek prostředků pro plánování** povede k tomu, že ztratí smysl práce, která již byla vykonána ve spolupráci s obcemi a poskytovateli, pokud plánování nebude mít kontinuální návaznost.

Pozitivně hodnotí individuální projekt na podporu sociálních služeb, kdy i přes jeho negativa v něm vidí přínos. Umožnil **vznik nových služeb** či rozšíření stávajících či jejich **zkvalitnění** směrem k uživatelům. **Negativem** je pak **nemožnost zajistit**

udržitelnost sociálních služeb v rozsahu daném jejich rozvojem. MPSV jako poskytovatel prostředků v rámci dotačního řízení nezajišťuje takový objem, na jaký byli poskytovatelé zvyklí a nyní po třech letech jistých příjmů jsou opět na prahu nejistoty. Hrozí buď omezení, nebo jejich úplný zánik (po 30. 6. 2012, kdy končí financování ze stávajícího projektu, budou mít prostředky jen na 3 měsíce). Projektová manažerka dále pozitivně hodnotí **rozvoj komunikace a spolupráce** s poskytovateli. **Cenné** jsou též získané **zkušenosti**.

Jihočeský kraj přijal účast v aktuální Výzvě č. 5 (Výzva k předkládání individuálních projektů z OP LZZ, oblast podpory - 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb) na podporu a rozvoj sociálních služeb na území Jihočeského kraje. Tato výzva však oproti předchozí doznala velkých změn a představuje tak vysoká rizika v rámci realizace tohoto individuálního projektu.

Expert na dotační řízení se, zřejmě ze svých zkušeností z praxe, domnívá, že **riziková je sama podstata financování sociálních služeb z prostředků EU. Tyto prostředky dle jeho názoru nahrazují prostředky, které by měly být hrazeny státem či subjekty státní správy nebo samosprávy.** Oba experti pak zmiňují **další rizika: podmínka zajištění udržitelnosti a novela zákona o veřejných zakázkách.**

Podmínka zajištění udržitelnosti spočívá v udržení nejméně 50 % podpořené kapacity (lůžek, kontaktů, intervencí) po dobu 24 měsíců po skončení realizace projektu. Tento problém **postihne hlavě kraje, jako** jediné oprávněné **žadatele**, tím že na sebe převezmou odpovědnost za sociální služby v době nejistoty a nestability financování systému. Řešením této patové situace se zdá být dle projektové manažerky ukotvení této podmínky do smluv s vítěznými uchazeči při uzavírání smluv. Je tedy nutné si pro tyto smlouvy sjednat externí právní rady, které ovšem navýší náklady.

Dalším velkým rizikem je nyní již platná **novela zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách**, kde by nebyl problém se sníženými limity k provedení podlimitních a nadlimitních zakázek, ale spíše **system výběru a počtu povinných dodavatelů**, kteří musí být ve finále hodnoceni. System výběru uchazečů by se tímto stal natolik složitý a zdlouhavý, čímž se **zkrátí možnost finanční podpory** poskytovatelů sociálních služeb a nejspíše též **nevyčerpání alokovaných prostředků**, neb může dojít i ke zrušení zadávacího řízení. Novela si žádá alespoň 3 uchazeče při výběrových řízeních, ale system sociálních služeb funguje na úplně jiné bázi než tržní a

není žádoucí rozšiřovat síť o další poskytovatele, pokud je stávající poskytovatel schopen kvalitně uspokojit existující poptávku ze strany uživatelů. Pro vyřešení tohoto problému je v plánu spolupráce s externími subjekty – právní firmou a firmou zajišťující výběrová řízení. Současně byl zaslán podnět k vyžádání si výjimky.

Rizik může být mnoho a mohou mít dopad na realizaci projektu – nedodržení smluvních vztahů ze strany poskytovatelů soc. služeb, personální změny u žadatele a jiné. Ale výše podrobně uvedené situace představují rizika nejvýznamnější.

Limit (113 471 000,- Kč) stanovený Výzvou č. 5 je naprosto **nedostačující** (pozn.: v minulé výzvě šlo o více jak dvojnásobek). **Kraj** musel přistoupit k **omezení druhů sociálních služeb**, a to oproti původním deseti jich může nyní podpořit pouze šest. Ostatní poskytovatelé jsou zařazeni zpět do systému dotačního řízení MPSV, které rozhoduje o přidělení finančních prostředků těmto subjektům. Projektová manažerka uvádí schodek 70 – 80 mil. Kč, aby bylo možno zajistit stávající služby. Částka není určená jen na podporu služeb, ale též na administraci, realizační tým, externí subjekty a vybavení nutné k realizaci (na podporu soc. služeb případně 75 % objemu financí).

V hodnocení možností možnosti financování za přispění strukturálních fondů se experti poprvé rozcházejí. Zatímco **expert na dotační a grantové řízení tuto možnost odmítá** pro neefektivitu a nesprávný systém, **projektová manažerka ho hodnotí kladně**, jako možnost získání nového zdroje pro financování projektů, které by bez těchto zdrojů nebyly možné. Uvědomuje si ovšem, že administrativní zátěž ze strany EU směrem k žadatelům není zrovna malá (monitorovací zprávy, neustálé změny v legislativě, změny podmínek v průběhu realizace, časté kontroly v průběhu realizace). Žadatelé mají možnost, díky prostředkům upevnit své postavení na sociálním trhu. Kladně hodnotí také možnost získat prostředky na investice (ROP jihozápad). Vzhledem k dnešní nejistotě v systému vidí možnost získat zdroj financování z EU jako příležitost a důležitý aspekt pro další fungování sociálních služeb. Vyzdvihuje tyto prostředky též jako možnost navázat partnerství a zkušenosti nejen v rámci ČR.

Negativní hodnocení experta na dotační a grantové řízení má základ v nepřilíh ideální podpoře a výběru dodavatelů formou výběrového řízení nejen z hlediska již zmiňovaného zákona o veřejných zakázkách. Poukazuje, že **výběr probíhá pomocí nejnižší nabídnuté ceny, bez ohledu na kvalitu**. Systém fakturace není přehledný i z pohledu kontroly využití přidělených finančních prostředků. Jelikož si poskytovatelé

mohou požádat též o podporu grantových a příspěvkových programů, objevuje se zde riziko duplicity financování stejných činností, což v komerčním sektoru není možné. Poukazuje na negativa rozvoje služeb v té míře, že **vznikají nové tzv. pseudoslužby**, které by pravděpodobně nevznikly, pokud by nebyl zdroj pro jejich rozvoj. Vznikly tedy uměle nepřirozenou cestou a ne na základě poptávky po těchto „službách“. **Vidí** však i **pozitiva**, a to především **v systému víceletého financování**, který přináší jistou stabilitu, delší než jeden rok.

Na otázku, jakým způsobem bude zajištěno financování sociálních **služeb po ukončení realizace IP kraje** (financování do 30. 06. 2012) oba experti odpovídají, že **z dotačního řízení MPSV**, ovšem za předpokladu, že subjekt podal včas žádost na MPSV. Expert na dotační řízení udává, že by bylo nejlepší, aby projekty podpory sociálních služeb na sebe kontinuálně navázaly, ale že za současné situace (kdy není jasno v mnoha otázkách) je toto nemožné. Projektová manažerka prohlašuje, co už bylo řečeno, že některé služby mohou zaniknout či omezit provoz.

Vizi pro systém financování sociálních služeb po skončení individuálního projektu: „Podpora sociálních služeb II.“ v roce 2015 zatím nemají. Záleží na tom, jaké stát nastaví podmínky. Zda celý systém financování přejde na jednotlivé kraje ČR nebo zůstane na MPSV. Případně může být část služeb financována z krajů, část z obcí a měst a v tom je riziková podmínka udržitelnosti.

V návaznosti na zjištění z kapitoly 4.2.3 a předchozích analyzovaných dat se domnívám, že současný systém financování sociálních služeb je nestabilní, neefektivní a nese četná rizika. Největší současná rizika vidím pro kraje, jako oprávněné žadatele projektů IP, a to především v důsledku nových podmínek navazujícího projektu „Podpora sociálních služeb II.“. Podmínka udržitelnosti projektu v kombinaci s novelou zákona o veřejných zakázkách je pro ně velkým rizikem při zajištění dalšího financování služeb, podpořených tímto projektem, v r. 2015.

Od roku 2007 nastal posun především v procesu plánování, byl zpracován Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, tedy dokument nezbytný v procesu žádostí o dotace. Plánování je ovšem proces, který musí kontinuálně pokračovat, neboť služby se neustále vyvíjejí a je třeba systém aktualizovat. Pokud by byla tato kontinuita porušena, jsou mnohdy zbytečné i dosavadní výsledky práce mnoha subjektů zainteresovaných v tomto procesu. Systém by se měl dále nastavit tak, aby byl

přehledný a transparentní jak pro poskytovatele, tak klienty. Neměl by poskytovatele zatěžovat přílišnou administrativou a měly by být zaručeny stejné podmínky pro každý rok ,aby poskytovatelé nemuseli řešit fakt, že mají prostředky jen na čtvrt či půl roku, tedy aby nemohly nastat výpadky při financování některých služeb. Pokud totiž poskytovatelé budou muset činnost ukončit, bude to mít dopad především na klienty. S tím souvisí fakt, že v rámci procesu zkvalitnění sociálních služeb byly vynaloženy nemalé prostředky též na vzdělávání pracovníků. V případě zániku některých služeb by tyto prostředky byly též vynaloženy zbytečně.

Jak vidíme ve shrnutí (kapitola 4.2.3), objem dotací na sociální služby ze zdrojů EU činí v letech 2009 – 2012 7,26 % z celkového objemu dotací na tyto služby, což představuje částku 238 580 tis. Kč. Takovéto investice do sociální oblasti v budoucnu nelze považovat za samozřejmé. Není žádoucí se zcela vzdávat možnosti podpory některých projektů do sociální oblasti ze zdrojů EU. Tuto možnost by však Česká republika měla brát spíše jako takový „bonus“, který do systému vnesl možnosti dalšího rozvoje a zkvalitnění, ať už v oblasti plánování či vzdělávání či pro řešení systémových změn. Přímá podpora sociálních služeb, jako služeb veřejnosti, by tedy měla být řešena ze zdrojů státní rozpočtu a částečně z rozpočtů obcí a krajů v rámci jejich grantových a příspěvkových programů.

6 Závěr

V mé bakalářské práci jsem hodnotila využití financování ze zdrojů EU pro rozvoj sociální oblasti a možná rizika, která z tohoto financování plynou. V současné době se nacházíme v polovině roku 2012, tedy přibližně rok a půl před ukončením programovacího období 2007 – 2013. Toto období se v sociální oblasti podstatně lišilo od předchozích, především tím, že na počátku tohoto období vstoupil v platnost zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Jeho dopady lze obecně hodnotit jako pozitivní. Jsou rozvíjeny vzdělávací programy, probíhá transformace pobytových zařízení, zavádějí se moderní metody řízení kvality a rozvíjí se nové služby, včetně služeb alternativních ke službám residenčním. Jako negativum vidím způsob nastavení programových pravidel, jejich hodnocení a především nezajištění dostatečné udržitelnosti po skončení programovacího období. Chystané projekty, které budou financovány ze strukturálních fondů EU, v sobě sice nesou podmínku udržitelnosti služeb, jejichž rozvoj budou financovat, ale zároveň nesou velké riziko pro kraje vzhledem k podmínce zajištění prostředků na tuto udržitelnost. K tomuto riziku se přidává další závažné riziko, které plyne z legislativních změn v České republice, kterou je novela zákona o veřejných zakázkách.

Již samotný systém financování sociálních služeb, který je vícezdrojový se jeví jako velice neefektivní, nesystémový a netransparentní. Chybí nebo nejsou aktualizované strategické dokumenty, které by měly nastavit podmínky a zajistit systémovost financování sociálních služeb. Dle mého názoru, i názoru expertů by se systém financování sociálních služeb měl nastavit takovým způsobem, aby byl transparentní a nevznikaly situace, kdy musí poskytovatelé řešit výpadky ve financování při skončení projektů financovaných prostřednictvím operačních programů evropských fondů. Problémem financování v rámci projektu: „Podpora sociálních služeb“ je také fakt, že v současném období jsou takto podporovány pouze některé (vybrané) služby, které jsou tedy nejvíce ohroženy výpadkem těchto prostředků. To ukazuje též zadání navazujícího projektu, který vzhledem k alokované částce o více jako polovinu nižší než předchozí projekt, nebude moci podpořit stejný objem služeb, jako tomu bylo dosud.

Díky těmto faktům se domnívám, že poskytování sociálních služeb v rámci zajištění jejich provozu nemůže a nesmí být realizováno z evropských operačních programů. Musí být řešena standardně a transparentně nastaveným způsobem financování sociál-

ních služeb v České republice, bez ohledu na možnost získání prostředků z evropských zdrojů. Jedinou možnou cestou je dle mého názoru přesnější nasměrování budoucích evropských zdrojů na systémové změny v sociálních službách.

Věřím, že aktuální problémy se smysluplným využíváním evropských operačních programů se vyřeší a pro příští programovací období využijeme těchto prostředků tak, aby napomohly systémovým změnám v oblasti sociálních služeb.

7 Summary

The subject of the bachelor thesis, “The use of EU funding for social development in the South Bohemian regions focusing on the possible risks of funding of the project” is a description of the possibility of using European Union funds for social development by financing social services.

The first part focuses on the description and the importance of EU regional policy, its objectives, principles and tools. It describes the various European Union structural funds with a focus on the social area and its operational programs. My work describes the system of social services in the Czech Republic and its funding sources. The first part also contains a general description of the risks of financing projects.

The second part briefly describes the characteristics of the South Bohemian Region, especially from a social point of view. There are strategic documents pertaining to social development, including both national and regional characteristics. There is an analysis of resources for the financing of social services in the South Bohemian region and outlined the projects, through which social services are funded. The risks arising from the financing of social services through these projects are also described. In addition this section provides a summary of financial resources of social services, including a comparison of the volume of resources allocated to individual projects and other funding sources.

The conclusion is an assessment of sources of funding social services and the risks involved.

8 Literární přehled:

Literární zdroje:

1. BAREŠ, Pavel. *Přiměřenost sociálních služeb aktuálním potřebám*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2006, 333 s. ISBN 80-870-0724-7.
2. BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.
3. FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 978-807-3252-236.
4. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-736-7040-2.
5. CHVOJKOVÁ, Anna a Viktor KVĚTOŇ. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Vyd. 1. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2007, 181 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
6. KÖNIG, Petr, Lubor LACINA a Jan PŘENOSIL. *Učebnice evropské integrace*. Vyd. 1. Brno: Barrister, 2006, 416 s. ISBN 80-736-4022-8.
7. MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2007, 211 s. ISBN 978-808-7029-138. Dostupné z: http://kpes.upol.cz/docs/Dan.Marek/Priprava_a_rizeni_projektu_SFEU2007.pdf.
8. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Portál, 2008, 271 s. ISBN 978-80-7367-368-0.
9. MOLEK, Jan. *Marketing sociálních služeb*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2009, 163 s. ISBN 978-807-4160-264. Dostupné z: <http://www.vupsv.cz>.
10. MOLEK, Jan. *Řízení organizací sociálních služeb: vybrané problémy*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2011, 254 s. ISBN 978-80-7416-083-7. Dostupné z: <http://www.vupsv.cz>.
11. PELTRÁM, Antonín et al. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 144 s. ISBN 978-80-247-2849-0.
12. PÍTROVÁ, Lenka et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva...: Perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Vyd. 1. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008, 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2.

13. POTLUKA, Oto et al. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Vyd.1. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2003, 195 s. ISBN 80-86684-02-4.
14. *Průvodce fondy EU 2007-2013*. Brno: RAVEN Consulting, a.s., 2007, 80 s. ISBN 978-80-903830-0-5.
15. SCHWALBE, Kathy. *Řízení projektů v IT*. Vyd. 1. Překlad David Krásenský. Brno: Computer Press, 2007, 720 s. ISBN 978-80-251-1526-8.
16. SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 356 s. ISBN 80-247-1501-5.
17. TOMEŠ, Igor. *Sociální politika: Teorie a mezinárodní zkušenost*. Vyd. 1. Praha: SOCIOPRESS, spol. s r.o., 1996, 213 s. ISBN 80-902-2600-0.
18. WOKOUN, René. *Česká regionální politika: v období vstupu do Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, 328 s. 8 - 0009. ISBN 80-245-0517-7.
19. WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Publikace, sborníky:

Sborník vydaný k Ministerské konferenci o sociálních službách konané v Praze 22. - 23. 4. 2009

Zákony, právní normy:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o vytvoření společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS)

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Internetové zdroje:

1. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé. *Euroskop* [online]. [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/5/1662-ec078fe7_58b7_4481_b5bf_b8b35eb0246d.pdf
2. Regionální politika EU. *Fondy Evropské unie* [online]. [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>
3. *Fondy EU: Glosář základních pojmů* [online]. 2005 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=6ea90988-5ae0-489d-b765-d853a50363ec>
4. NUTS II. *Fondy Evropské unie* [online]. [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/N/NUTS-II>
5. FONDY EVROPSKÉ UNIE: Regionální politika EU. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>
6. Evropský sociální fond v ČR. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>
7. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1080/2006: o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999. *EUR - Lex: Přístup k právu EU* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0001:0001:CS:PDF>
8. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF). *EurActiv.cz: Vaše internetová brána do Evropy* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo>
9. Předvstupní pomoc. *Euroskop: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>
10. OP Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ). *Evropský sociální fond v ČR* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/04-06/oprlz>
11. SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (SROP). *Fondy Evropské unie* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/srop>

12. SROP pomohl krajům připravit se na využívání fondů EU. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/38/8727/clanek/srop-pomohl-krajum-pripravit-se-na-vyuzivani-fondu-eu-v-letech-2007-2013/>
13. ROP NUTS II Jihozápad. *Fondy Evropské unie* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Jihozapad>
14. REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM JIHOZÁPAD. *ROP JIHOZÁPAD* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad>
15. OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). *Evropský sociální fond v ČR* [online]. [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>
16. Integrovaný operační program. *FONDY EVROPSKÉ UNIE* [online]. [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/iop>
17. Státní sociální podpora. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2#dsp>
18. Program rozvoje Jihočeského kraje 2014 – 2020: Socioekonomický profil PRK. *Jihočeský kraj: Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1598&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1598&par[lang]=CS)
19. Program rozvoje Jihočeského kraje 2007 -2013: Program rozvoje Jihočeského kraje. *Jihočeský kraj: Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=710&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=710&par[lang]=CS)
20. Koncepce z oblasti sociálních věcí a zdravotnictví: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jčk 2011 - 2013. *Jihočeský kraj: Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1598&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1598&par[lang]=CS)
21. Sociální služby: Metodiky pro plánování sociálních služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/6480/Methodika_obecna.pdf
22. Sociální služby: Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009 - 2012. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf

23. 23/11 Národní plán rozvoje sociálních služeb na léta 2011 - 2016; T: 18.2.2011. *Hospodářská komora České republiky* [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pomahame-vasemu-podnikani/pripominkovani-legislativy-2/nove-materialy-k-pripominkam-1/nove-materialy-k-pripominkam/23-11-narodni-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-na-leta-2011-2016-t-18-2-2011.aspx>
24. Vyhlášení dotačního řízení MPSV ČR pro rok 2012 v oblasti poskytování sociálních služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/11279>
25. Vybrané statistické údaje o financování sociálních služeb a příspěvku na péči. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/9198/Analyza_fin_SS.pdf
26. Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji. *Portál plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji* [online]. [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.kpjck.cz/planovani>
27. Klíčové aktivity individuálního projektu "Plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji". *Portál plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji* [online]. [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.kpjck.cz/planovani/aktivity>
28. O projektu. *Individuální projekt: „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji“* [online]. [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://individualni-projekt.cz/>

Webové stránky

<http://www.kraj-jihocesky.cz/>

<http://www.mpsv.cz/cs/>

<http://www.rr-jihozapad.cz/>

<http://www.strukturalni-fondy.cz/>

<http://www.esfcr.cz/>

<http://www.vupsv.cz/>

<http://individualni-projekt.cz/>

<http://www.kpjck.cz/>

<http://www.kpss.cz/>

<http://portal.mpsv.cz/upcr>

Seznam použitých symbolů a zkratk

ČR	Česká republika
DŘ MPSV	Dotační řízení Ministerstva práce a sociálních věcí
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF	Evropský zemědělský a záruční fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Euro, jednotná evropská měna
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
HNP	Hrubý národní produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IOP	Integrovaný operační program
IP	Individuální projekt
ISPA	Instrument for Structural Policies Pre-Accession, fond předvstupní pomoci
Jčk	Jihočeský kraj
LAU	Lokální administrativní jednotka
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
NRP ČR	Národní rozvojový plán České republiky
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	La nomenclature des Unités territoriales Statistiques, Nomenklatura územních statistických jednotek
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPPA	Operační program Praha – Adaptabilita
PnP	Příspěvek na péči
PR	Public relations
PRK	Plán rozvoje kraje

ROP JZ	Regionální operační program Jihozápad
ROP	Regionální operační program
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova
SPRSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
SROP	Společný regionální program
ÚOHS	Úřad na ochranu hospodářské soutěže

Seznam - tabulky, grafy a přílohy

Tabulka 1 – výše prostředků DŘ MPSV	37
Tabulka 2 – % využitelnost vyplacených PnP dle kritérií	37
Tabulka 3 – vyplacené PnP v Jihočeském kraji v r. 2009	39
Tabulka 4 – alokace příspěvků a grantů Jihočeského kraje	40
Tabulka 5 – alokace příspěvků a grantů Jihočeského kraje	41
Tabulka 6 - Podrobný popis aktivit projektu	43
Tabulka 7 – přehled rizik projektu.....	50
Tabulka 8 – vyhodnocení rizik projektu	51
Tabulka 9 – zdroje na podporu sociálních služeb.....	54
Graf 1 Financování dle jednotlivých titulů	55
Graf 2 Financování dle zdroje	56
Příloha 1 – SWOT analýza Jihočeského kraje.....	1
Příloha 2 - PODROBNÝ POPIS AKTIVIT PROJEKTU: „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“	6
Příloha 3 - Materiál do Zastupitelstva Jihočeského kraje 497/ZK/10	16
Příloha 4 – Materiál do Zastupitelstva Jihočeského kraje 70/ZK/12.....	20
Příloha 5 – Přepis rozhovoru s expertem č. 1, projektovou manažerkou	24
Příloha 6 – Přepis rozhovoru s expertem č. 2, pracovníkem dotačního řízení	28

Přílohy

Příloha 1 – SWOT analýza Jihočeského kraje

Silné stránky

- Výhodná geografická poloha v centru Evropy a na hranici s Německem a Rakouskem, včetně tradičních vazeb na sousední regiony;
- Vysoký podíl území se zachovalou a rozmanitou krajinou;
- Dlouhodobě stabilní ekonomický růst;
- Rozvíjející se malé a střední podnikání;
- Dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti na většině území kraje;
- Nízká úroveň kriminality v rámci ČR;
- Přítomnost Jihočeské univerzity, Vysoké školy technické a ekonomické, Fakulty managementu VŠE a soukromých vysokých škol;
- Tradice, odbornost a vysoký potenciál Jihočeské univerzity a ústavů AV ČR v oblasti ekologie, biologických a biomedicínských oborů, trvale udržitelného rozvoje a zemědělství;
- Potenciál biomasy jako obnovitelné suroviny;
- Vedoucí pozice jihočeského rybníkářství v rámci republiky;
- Dlouhodobě aktivní přírůstek obyvatelstva migrací (převaha přistěhovalých nad vystěhovalými) na úrovni kraje;
- Vyvážené rozmístění přirozených center - měst střední velikosti;
- Zvyšující se intenzita bytové výstavby, především v obcích v okolí velkých měst;
- Vysoký rozvojový potenciál cestovního ruchu; zachovalá, ekologicky hodnotná a turisticky atraktivní příroda a kulturní krajina, s velkou koncentrací histor. památek;
- Tradice lázeňství;
- Atraktivita regionu a vhodné podmínky pro rozvoj cyklistické dopravy, rekreační plavby a hippoturistiky;
- Hustá silniční a železniční síť tvořící základní předpoklad pro dobrou obslužnost a dostupnost;
- Postupně se zlepšující technický stav dopravních cest, zejména silnic nižších tříd;
- Existence krajského systému zásobování pitnou vodou s výraznou bilanční rezervou a s vysokou kvalitou;
- Rozvíjející se proces transformace sítě zdravotnických zařízení – nemocnic;
- Proces tvorby registru poskytovatelů sociálních služeb, kteří jsou oprávněni tyto služby poskytovat;
- Rozvíjející se síť neziskových organizací;
- Existence dílčích územních plánů (Českobudějovická sídelní regionální aglomerace, Tábořsko, Českokrumlovsko) a kvalitní příprava zásad územního rozvoje JK dle nového stavebního zákona;
- Zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z evropských zdrojů.

Slabé stránky

- Socioekonomické disparity mezi jednotlivými částmi kraje;

- Neexistující kapacitní dopravní napojení na TEN-T - dálnice D3 a nedobudované rychlostní silnice R3 a R4;
- Pomalý postup modernizace IV. tranzitního železničního koridoru v úseku Praha – Č. Budějovice a nedořešení kvalitativ. parametrů úseku tratě Č. Budějovice – Linz;
- Chybějící obchvaty sídel především na silnicích I. a II. třídy;
- Velký podíl ekonomicky slabých obcí s malým počtem obyvatel;
- Nedostatečná investiční vybavenost nemocnic a zařízení sociálních služeb;
- V současnosti netransformovaná síť sociálních služeb z hlediska místní, časové a ekonomické dostupnosti;
- Nevyhovující struktura a kapacita sociálních služeb a zařízení;
- Zastaralý stavebně-technický stav některých pobytových zařízení sociálních služeb;
- Nedostatečná kompatibilita informačního systému ve zdravotnictví;
- Nedostatečná podpora přílivu investic a omezená disponibilita pracovní síly pro investice většího rozsahu;
- Malý zájem o studium technických oborů;
- Nedostatečná nabídka technického vysokoškolského vzdělávání;
- Nízký podíl technicky vzdělaných absolventů vysokých škol a chybějící pracovní síly pro technické profese;
- Nízká nabídka programů dalšího vzdělávání, absence systému celoživotního učení;
- Nedostatečná podpora výzkumu a vývoje a inovací (VaVaI), nedostatečné rozvinutí regionálního systému podpory VaVaI;
- Nízký podíl progresivních odvětví na tvorbě HDP a zaměstnanosti;
- Nízké využití obnovitelných zdrojů energie, především travní a dřevní biomasy, včetně nedostatečné aplikace poznatků o využití biomasy v praxi;
- Nedostatek nových technologických zařízení pro přednostní materiálové a energetické využívání či odstraňování komunálních odpadů;
- Nevhodná druhová skladba lesních porostů v některých mikroregionech vůči působení vlivu biotických a abiotických činitelů;
- Nevhodné využití zemědělské půdy (např. vysoká míra zornění) a kulturní krajiny v některých oblastech kraje;
- Nevyhovující technický stav některých regionálních železničních tratí;
- Nedostatečná infrastruktura pro volnočasové aktivity;
- Špatný stav některých technických a kulturně-historických památek;
- Sezónně nevyvážená nabídka cestovního ruchu;
- Špatný stav okolí hlavních přístupových komunikací (např. absence vybavených odpočívadel, opuštěná tržiště, prostituce);
- Nedostatečně rozvinutý marketing zemědělských a potravinářských produktů;
- Pomalý postup sanací starých ekologických zátěží;
- Pomalý proces tvorby komplexních pozemkových úprav;
- Existující bariéry migrace ryb.

Příležitosti

- Rozvoj technologicky náročnějších výrobních a diverzifikace ekonomických činností;
- Vytvoření funkčních systémových vazeb veřejných vzdělávacích a výzkumných institucí a podnikatelského sektoru pro využití výsledků výzkumu a vývoje v podnikatelské praxi;
- Vznik mezinárodně konkurenceschopných výzkumných center (center excellence) na území kraje jako základu pro další rozvoj výzkumu a inovací v regionu;

- Rozvoj podnikatelských služeb zejména specializovaných;
- Regionální a místní možnosti využití existence celostátně významného energetického zdroje;
- Podpora a další rozvoj socioekonomických, kulturních a dalších aktivit s Rakouskem a Německem s důrazem na nové možnosti přeshraniční spolupráce v rámci nové kohezní politiky EU v letech 2007 – 2013;
- Trvale udržitelné využití přírodních atraktivit a kulturního dědictví pro rozvoj cestovního ruchu, včetně lázeňství;
- Rozvoj služeb spojených s cestovním ruchem a lázeňstvím;
- Budování cyklostezek a rozvoj sítě cyklotras v regionu;
- Dokončení Vltavské vodní cesty a její využití pro rekreační plavbu;
- Tvorba nových a inovace stávajících produktů cestovního ruchu;
- Posilování úrovně koordinace a řízení cestovního ruchu na úrovni regionů a kraje;
- Jednotný marketing Jihočeského kraje jako významné turistické destinace;
- Podpora rozvoje bytové výstavby a modernizace stávající zástavby, která by přispěla ke stabilizaci sídelní struktury Jihočeského kraje;
- Optimalizace vzdělávací soustavy v souladu se současnými i budoucími požadavky trhu práce;
- Využívání struktury škol a školských zařízení jako polyfunkčních vzdělávacích center v systému celoživotního učení;
- Podpora a posilování reflexe a přizpůsobivosti studijních programů SŠ a VŠ na poptávku podnikatelského sektoru;
- Další rozvoj volnočasových aktivit jako prevence sociálních problémů;
- Postupná transformace sítě sociálních služeb z hlediska místní, časové a ekonomické dostupnosti;
- Implementace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb;
- Zvyšování kvality v poskytování sociálních služeb pomocí standardů kvality;
- Vytvoření podmínek pro prohlubování a zvyšování odbornosti pracovníků v sociálních službách;
- Efektivnější poskytování kvalitní zdravotní péče;
- Rozvoj a aplikace výzkumu a vývoje ve zdravotnictví a v sociální oblasti;
- Vybudování dálnice D3, rychlostní komunikace R3 a dokončení modernizace IV. tranzitního železničního koridoru v ose Eurokoridoru sever-jih, včetně výstavby nové tratě České Budějovice – Linz;
- Dostavba rychlostní komunikace R4 od hranic kraje ke křížení se silnicí I/20 a modernizace silnice I/4 až na státní hranici s Německem;
- Vybudování logistického centra v lokalitě České Budějovice – Nemanice s napojením na D3, silnice I/20, I/34 a IV. TŽK;
- Rozvoj letiště České Budějovice a jeho využití pro veřejný mezinárodní provoz;
- Rozšíření stávajících a budování nových přeshraničních dopravních komunikací a technických sítí;
- Vyvážený rozvoj chráněných území a dalších ekologicky nezatížených a přírodně cenných oblastí při zachování přírodního bohatství a udržitelného rozvoje;
- Revitalizace části vojenského výcvikového újezdu Boletice;
- Využití dalších vhodných bývalých vojenských objektů (brownfields);
- Využití splavnosti řeky Vltavy pro rekreační a příležitostnou vodní dopravu;
- Zvýšení podílu ekologického zemědělství, rozvoj mimoprodukčních funkcí zemědělství a tvorba krajiny;
- Produkce a zpracování obnovitelných zdrojů energie v souladu se závazkem EU;

- Zlepšení kvality života v městských a venkovských sídlech prostřednictvím synergických efektů strukturálních fondů EU a nově koncipované politiky rozvoje venkova EU;
- Další rozvoj spolupráce a partnerství mezi veřejnou správou a neziskovým a podnikatelským sektorem;
- Zlepšování dostupnosti a kvality veřejných služeb;
- Modernizace a zefektivnění činnosti veřejné správy, zavedení e-governmentu;
- Další rozvoj systému péče o profesní a osobnostní rozvoj pracovníků ve veřejné správě;
- Efektivní čerpání prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU.

Ohrožení

- Nepříznivá struktura a vývoj populace v řadě lokalit kraje;
- Nepříznivý vývoj zdravotního stavu obyvatelstva v souvislosti s pokračujícím stárnutím populace a nezdravým životním stylem, spojený s rostoucími náklady na zdravotní a sociální služby;
- Nízká participace zdravotních pojišťoven na úhradě zdravotní ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních sociálních služeb;
- Nedostatečná kapacita odborných i praktických lékařů při zajištění ambulantně poskytované zdravotní péče;
- Nevyhovující systém financování sociálních služeb a nedostatečné využívání vícezdrojového financování;
- Negativní ekonomické dopady globalizačních procesů;
- Pokles počtu žáků a studentů z důvodu nepříznivého demografického vývoje zejména 90. let 20. století;
- Zpomalení výstavby a nedokončení dálnice D3, rychlostní silnice R3 a odklad dokončení komunikace R4 a modernizace I/4 ve směru Praha – Strakonice – Strážný – Pasov;
- Pomalá výstavba IV. tranzitního železničního koridoru v důsledku nedostatku finančních prostředků;
- Prohloubení socioekonomických disparit uvnitř kraje a zhoršování dostupnosti služeb, pracovních příležitostí a dopravní dostupnosti ve venkovském prostoru;
- Problémy veřejných rozpočtů s negativními dopady na rozvoj kraje a obcí;
- Zastaralost bytového fondu, vysoké náklady na rekonstrukci bytů zejména v panelové výstavbě;
- Nedostatečně atraktivní podnikatelské prostředí ovlivněné komplikovanou a nepřehlednou legislativou;
- Ztráta komparativní výhody nižších mzdových nákladů bez dostatečného zlepšování jiných faktorů konkurenceschopnosti;
- Utlumení místního zpracovatelského průmyslu a pokračování výroby s nízkou přidanou hodnotou;
- Chátrání kulturních movitých a nemovitých památek z důvodů nedostatku zejména centrálních finančních zdrojů;
- Nedostatečná spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem v cestovním ruchu;
- Pomalé zavádění managementu CR a přetrvávající nejasnosti v rozdělení kompetencí v oblasti CR;
- Prosazování jiných forem dopravy (zejména individuální automobilové) na úkor veřejné dopravy;
- Nesoulad mezi rozvojovými záměry a zájmy ochrany přírody;

- Růst dopravního zatížení silnic a další zhoršování jejich technického stavu;
- Negativní vliv emisí a hluku z automobilové dopravy na zdraví lidí a životní prostředí;
- Problematické splnění směrnic EU o čištění odpadních vod (v aglomeracích 2000 - 9999 EO) do roku 2010;
- Pokračující způsob hospodaření s odpady převážně skládkováním;
- Existence ekologických zátěží včetně nedokončení rekultivace úložiště rud MAPE Mydlovary;
- Nedostatečná péče o tvorbu a obnovu krajiny a o zvyšování její ekologické stability;
- Urbanizace volné krajiny (mimo území určená k zástavbě ÚPD);
- Neexistence volného tržního prostředí v zemědělství – zvyšující se závislost konkurenceschopnosti zemědělství na dotační politice státu a EU;
- Další zvyšování fragmentace krajiny vedoucí k omezení volné migrace druhů.

Příloha 2 - PODROBNÝ POPIS AKTIVIT PROJEKTU: „Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji“

Číslo aktivity: 01

Název aktivity: Analýza zpracovaných a platných plánů sociálních služeb na území JČK

Období realizace aktivity: 1. - 6. měsíc projektu

Zjištění kvality procesu a výstupů komunitního plánování na místní a regionální úrovni je klíčovou aktivitou naplňující dílčí cíle – Podpora procesů plánování sociálních služeb na krajské úrovni a Zajištění kvality procesu plánování sociálních služeb.

Cíl aktivity:

Cílem navrhované aktivity je získat informace o kvalitě plánů sociálních služeb zpracovaných na území JČK, zjistit relevantnost údajů v nich uvedených a samotné využití výstupů místních a regionálních plánů sociálních služeb pro střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a jeho aktualizaci na další období.

Popis realizace aktivity:

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, ukládá kraji povinnost zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb za spolupráce obcí na území kraje, zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců osob, kterým jsou sociální služby poskytovány.

Podkladem pro kvalitně zpracovaný SPRSS na krajské úrovni je zjistit kvalitu procesu plánování sociálních služeb na jeho území a využít relevantní informace z místních /regionálních plánů o potřebách uživatelů na daném území, o poskytovatelích sociálních služeb včetně finančních zdrojů na jejich zajištění.

Na území kraje je zpracovaných a platných 8 plánů sociálních služeb na území správního obvodu obce s rozšířenou působností, 3 plány sociálních služeb na území města a 2 plány sociálních služeb na úrovni obcí II. typu.

Analýza plánů bude zpracována jednoznačně podle metodiky MPSV - „Kritéria kvality plánování sociálních služeb“. Dodavatel musí zajistit garanci analytického týmu po odborné stránce – min. 50% týmu musí tvořit vyškolený metodik nebo lektor v rámci projektu „Zajištění místní a typové dostupnosti soc. služeb“. Tento odborník musí být přítomen u všech místních šetření a podílet se na závěrečné zprávě.

Osnova analýzy – na co se zaměřit:

1. existence PSS, jeho zveřejnění – přístup k dokumentu,
2. proces vzniku, monitorování, hodnocení plánu,
3. přehled o sociálních službách – jaké druhy soc. služeb jsou na území poskytovány + přesahy do jiných území, poskytovatelé, financování – zdroje (MPSV, obec, EU),
4. popis poptávky po službách – jak byla poptávka zjištěna,
5. popis spolupráce obcí III., II., I. v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností – vzájemná komunikace, přenos dat, zjišťování potřeb v oblasti sociálních služeb, financování sociálních služeb apod.,
6. plánování investičních i neinvestičních nákladů v oblasti sociálních služeb,
7. zjištění dostupných informací, jak obec aktivně přistupuje k procesu plánování soc. služeb a o politické podpoře.

Na základě získaných informací zpracují odborníci souhrnnou zprávu o situaci v plánování sociálních služeb na území Jihočeského kraje.

1.-2. měsíc projektu bude formou výběrového řízení zajištěn dodavatel této aktivity (výběr alespoň ze 3-5 dodavatelů).

3-6. měsíc bude probíhat analýza plánů sociálních služeb na místní/regionální úrovni a bude zpracována souhrnná zpráva jako podklad pro aktualizaci SPRSS.

Výstup – „Analýza platných plánů sociálních služeb obcí a regionů Jihočeského kraje“ řádně podložená zápisy a protokoly z místních šetření a dalšími dokumenty.

Dodávka služby – výběrové řízení.

Náklady celkem – **416 500,- Kč** (položka 05.02.01)

Číslo aktivity: 02

Název aktivity: Vzdělávání a metodická podpora

Období realizace aktivity: 1.- 23. měsíc projektu

Vzdělávání v oblasti komunitního plánování je klíčová aktivita, která přispěje k naplňování dílčího cíle – Zajištění kvalitního procesu plánování sociálních služeb na všech úrovních plánování v Jihočeském kraji.

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je zajistit alespoň minimální úroveň znalosti procesu plánování sociálních služeb podle metodik MPSV, a tak posílit kvalitu procesu plánování sociálních služeb na úrovni místní, regionální i krajské.

Vzdělávací program významně podpoří a umožní zpracovávání plánů v jednotlivých obcích kraje ve srovnatelném rozsahu a kvalitě (zajištění jejich skladebnosti). Výstupy těchto plánů pak bude možné dále zpracovávat v krajském střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb.

Popis realizace aktivity:

Vzdělávání bude probíhat v podobě seminářů, vzdělávacího kurzu, konferencí, konzultací a metodické podpory.

Vzdělávací aktivity budou určeny zejména koordinátorům – plánovačům na obcích všech typů, také zástupcům těchto obcí a poskytovatelům.

Semináře budou probíhat ve 2 „kolech“ a místo jejich konání bude vybráno podle bývalých okresů, z důvodu lepší dostupnosti pro účastníky.

V 1. kole bude realizováno 7 jednodenních seminářů s cílem získat kontakty na všechny obce III. typu a většinu obcí II. typu, a tak vytvořit živou síť pro celý kraj. Odborníci cíleným dotazováním zjistí míru potřeby dalšího vzdělávání, konzultací, metodické podpory na obcích v oblasti plánování, monitorování a vyhodnocování plánu sociálních služeb.

Ve 2. kole proběhne 7 jednodenních seminářů, organizovaných podle bývalých okresů, s cílem seznámit účastníky s dosavadními výstupy projektu, získat další podněty k výstupům a výhledům v oblasti plánování sociálních služeb pro další období.

Vzdělávací kurz bude probíhat ve 2 běžích a je určen zadavatelům, poskytovatelům a uživatelům sociálních služeb – triáda, kterou bude delegovat obec.

Kurz bude realizován dle zásad vzdělávacího programu pro plánování rozvoje sociálních služeb, který je doporučen MPSV (vytvořen v rámci projektu „Zajištění

místní a typové dostupnosti soc. služeb“), je primárně určen zástupcům obcí, které s plánováním sociálních služeb začínají, resp. triádám těchto obcí. Současný stav plánování sociálních služeb, ve kterém se jednotlivé obce na území kraje nacházejí, je různý. Triády z obcí, kde budou s plánováním teprve začínat, je možné doplnit i účastníky z obcí, kde již plánování probíhá (např. novými členy triád, koordinátory apod.). Plánovaná kapacita jednoho běhu je max. 6 triád (18 účastníků) a časová dotace 80 hodin (5 dvoudenních setkání). Podle zkušeností z minulé realizace je vhodné doplnit vzdělávání následnou metodickou podporou – možnost konzultací (plánovaná celková časová dotace je 40 hodin) pro účastníky vzdělávacího programu. Podle zjištěných konkrétních potřeb účastníků je možné při přípravě vzdělávacího programu, který je sestaven z jednotlivých modulů, upravit časovou dotaci pro vzdělávání a pro konzultace při zachování celkového počtu 120 hodin.

Dodavatel musí zajistit garanci vzdělávacího týmu po odborné stránce – min. 50% vzdělávacího týmu musí tvořit metodici nebo lektori vyškoleni v projektu „Zajištění místní a typové dostupnosti soc. služeb“.

Výstupem této aktivity budou kvalitně vyškolení účastníci procesu plánování na obcích s rozšířenou působností, kteří se také zapojí do pracovních skupin v rámci aktualizace SPRSS – počet vzdělaných absolventů, účastníků seminářů pro samosprávu, počet konzultací. Všechny aktivity musí být doloženy zápisy z konzultací, prezenčními listinami ze seminářů, vzdělávacího kurzu apod.

Aktivita bude realizována formou nákupu služby – výběrové řízení.
Za přípravu a realizaci aktivity bude odpovědný dodavatel.

Náklady celkem **800 000,- Kč** (položka 05.04.03)

Číslo aktivity: 03

Název aktivity: Aktualizace SPRSS Jihočeského kraje na období 2011 – 2013

Období realizace aktivity: 1.- 24. měsíc projektu

Klíčová aktivita projektu, naplnění dílčího cíle – Podpora procesů plánování sociálních služeb na krajské úrovni – zpracování aktualizace SPRSS Jihočeského kraje.

Cíl aktivity:

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, ukládá kraji povinnost zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb. Jihočeský kraj má zpracovaný SPRSS na roky 2008 – 2010 a jeho aktualizace na další období bude navazovat na získané poznatky z analýzy stávajících plánů sociálních služeb, dále bude zachována struktura členění pracovních skupin podle cílových skupin uživatelů sociálních služeb. V rámci této aktivity je důležitá spolupráce s obcemi na území kraje, především získání kvalitních informací o potřebách uživatelů sociálních služeb na jedné straně, o možnostech a zdrojích vedoucích k uspokojení těchto potřeb na straně druhé. Realizace aktivity bude zajištěna odborníky z řad poskytovatelů, zadavatelů, uživatelů sociálních služeb jako i veřejnosti, kteří budou do procesu plánování zapojeni v řídicí, koordinační a pracovní skupině. Členové realizačního týmu si budou na základě získaných informací a výstupů pracovních skupin definovat hlavní priority a opatření SPRSS na další období.

Popis aktivity:

Aktivita bude rozdělena do 3 základních oblastí:

- a) sběr dat - získání dat od poskytovatelů a zadavatelů – využití informací z registru sociálních služeb a osobní jednání se zástupci obcí s rozšířenou působností, kteří budou informováni o situaci v obci a kompetentní k poskytnutí potřebných údajů pro SPRSS, případně potřebná data pro plánovací proces zajistí. Obsahem bude dále komunikace s obcemi na území Jihočeského kraje – informace o průběhu aktualizace SPRSS prostřednictvím internetu, v rámci workshopů, seminářů, a konference – „připomínkování“ krajského SPRSS ze strany obcí,
- b) vytvoření organizační struktury procesu aktualizace SPRSS:
 1. řídicí skupiny (ŘS) – zástupci samosprávy JČK (4), vedoucí OSVZ (1), zástupce manažerů pracovních skupiny (1), koordinátor projektu za JČK (1) – celkem 7 členů,
 2. koordinační skupina (KS) – zaměstnanci OSVZ (8), externí odborný garant (1) a manažeri PS (6) – celkem 15 členů,
 3. pracovní skupiny (PS) – 6 PS podle cílových skupin (max. 15 členů v 1 PS). Důraz na manažery PS - budou sami řídit svoje PS a osobně zodpovídat za zpracované výstupy v kvalitě, která bude odpovídat zadaným požadavkům pro SPRSS. Pracovní skupiny budou mít pravidelná setkání (min. 7 setkání), na kterých budou zpracovávat podklady pro aktualizaci SPRSS 2011 – 2013 – celkem max. 90 osob. Zástupci všech III. obcí budou členy pracovních skupin. Každá pracovní skupina zpracuje výstup podle předem daných kritérií tak, aby byl využitelný pro definování hlavních priorit a opatření.

Kritéria pro účast v pracovní skupině:

 - odborné zkušenosti se sociálními službami,
 - účastníci minulého procesu SPRSS, kteří se osvědčili,
 - zkušenosti s plánováním na obecní úrovni,
 - zástupce všech ORP v některé PS,
 - poskytovatel, uživatel a jinak zainteresovaná odborná veřejnost.
- c) schválení dokumentu SPRSS 2011 – 2013.

Členové řídicí skupiny, koordinační skupiny a pracovních skupin (zástupci zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb), budou jako odborníci v sociální oblasti za odvedenou práci ohodnoceni na základě uzavřených DPP a řádně vyplněných výkazů práce. Plánovaný počet hodin pro jednotlivé členy vychází z objemu práce, kterou v rámci naplňování aktivity odvedou, zohledňuje jejich aktivní účast v jednotlivých skupinách, dojíždění do míst jednání skupin a vlastní podíl na kvalitě výstupů procesu plánování sociálních služeb.

Vyškolení krajští metodici budou členy pracovních skupin a koordinační skupiny. Jejich metodické působení zajistí, aby proces tvorby SPRSS probíhal v souladu s metodikami plánování sociálních služeb.

Inovativním prvkem plánované aktivity bude zajištění propojení obcí v procesu plánování na úrovni kraje, zapojení koordinátorů plánování na místních úrovních v rámci pracovních skupin při aktualizaci SPRSS - hlubší spolupráce s obcemi zajistí vznik organizační struktury, která umožní dlouhodobou udržitelnost krajského plánování. Pravidelná setkání koordinátorů místních úrovní s krajským koordinátorem budou pokračovat i po ukončení projektu.

Za přípravu a průběh realizace aktivity bude zodpovědný realizační tým.

Výstup – aktualizovaný SPRSS Jihočeského kraje pro období 2011 – 2013, spolupráce zapojených subjektů a podpora partnerství obcí v rámci procesu plánování soc. služeb

Náklady:

- ohodnocení členů řídicí skupiny (ŘS) – 100 000,- Kč (položka 01.03.07)
- ohodnocení členů koordinační skupiny (KS) – 800 000,- Kč (položka 01.03.08)
- ohodnocení manažerů a členů PS – 3 260 000,-Kč (položky: 01.03.01, 01.03.04, 01.03.09)
- grafické zpracování dokumentu SPRSS a jeho tisk – 150 000,- Kč (položka 05.01.02)
- občerstvení a pronájem prostor pro PS – 168 000,- Kč (položky: 05.05.02, 05.05.04)

Celkem: **4 478 000,- Kč**

Číslo aktivity: 04

Název aktivity: Sběr, zpracování a analýza dat o potřebných pro plánování sociálních služeb

Období realizace: 1. – 20. měsíc

Klíčová aktivita projektu, jejíž realizace přispěje k naplnění dílčích cílů – Podpora procesů komunitního plánování sociálních služeb pro územně správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP), Podpora zjišťování dat potřebných pro plánování sociálních služeb, Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách.

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je získat aktuální a relevantní data o potřebách v oblasti sociálních služeb, o kvalitě a dostupnosti sociálních služeb na celém území Jihočeského kraje, dle jednotné struktury tak, aby tyto data byly podkladem pro další procesy plánování.

Popis aktivity:

Pro zpracování kvalitních plánů rozvoje sociálních služeb na místní i krajské úrovni je důležité získat validní data o potřebách obyvatel na daném území a aktuální situaci v oblasti sociálních služeb.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, § 94, písm. a), b), ukládá obci povinnost zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob a zajišťovat dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území. Na základě zjištěných potřeb mohou obce i kraj optimalizovat síť sociálních služeb.

Realizace plánované aktivity přispěje k naplnění zákonné povinnosti obcí a vytvoří prostor pro navázání partnerství a vzájemnou komunikaci obcí všech typů na území ORP s cílem vytvořit jednotný systém sběru dat a jejich zpracování, zohledňující specifika ORP. V zavedeném systému, který bude na území kraje nově vytvořen, budou obce pokračovat i po ukončení projektu.

Získaná a zpracovaná data budou využitelná pro obce i kraj, jako jeden z podkladů, pro zpracování plánů rozvoje sociálních služeb na další období. Pro kraj budou data zpracovaná dle území ORP a v minimálním rozsahu určeném v zadávací dokumentaci.

Vyškolení krajsí metodici budou aktivně zapojeni do přípravy struktury dat, které dodavatel v rámci veřejné zakázky shromáždí a zpracuje do analýzy. Výše částky na financování aktivit byla stanovena koeficientem dle počtu obyvatel na území správního obvodu obce s rozšířenou působností.

Aktivita bude realizovaná formou veřejné zakázky – dodávka služby. Dodavatel bude muset odůvodnit použité výzkumné metody dle území ORP a zadavateli veřejné zakázky předložit kompletní dokumentaci včetně závěrečné analýzy dat potřebných pro plánování sociálních služeb. Získaná data budou využitelná pro další procesy plánování na místní i krajské úrovni.

Za přípravu a realizaci aktivity bude odpovědný dodavatel.

Výstupy:

- popis použité výzkumné metody dle území ORP,
- 17 analýz se zpracovanými daty potřebnými pro plánování sociálních služeb, dle území ORP.

Náklady celkem: **2 260 000,- Kč vč. DPH** (položka 05.02.02)

Číslo aktivity: 05

Název aktivity: Podpora procesů plánování sociálních služeb na území obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji

Období realizace aktivity: 2. - 23. měsíc projektu

Klíčová aktivita projektu, jejíž realizace přispěje k naplnění dílčích cílů – Podpora procesů komunitního plánování sociálních služeb pro územně správní obvody ORP, Podpora zjišťování dat potřebných pro plánování sociálních služeb, Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách.

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je podpořit procesy plánování sociálních služeb na území všech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji tak, aby byl proces plánování zaveden na celém území kraje a výstupy obecních plánů byly kvalitním podkladem pro zpracování SPRSS JČK na další období.

Popis aktivity:

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, (§ 94, písm.d) neukládá obcím povinnost, pouze umožňuje zpracovávat střednědobé plány rozvoje sociálních služeb. Tato povinnost je určena jenom kraji a k její naplnění je potřebné získat kvalitní výstupy z procesů plánování na území obcí s rozšířenou působností. Jihočeský kraj je rozdělen na 17 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a procesy zpracování plánů rozvoje sociálních služeb probíhají jenom na části území. V současné době je na území Jihočeského kraje zpracovaných a platných 8 plánů sociálních služeb na území správního obvodu obce s rozšířenou působností, 3 plány sociálních služeb na území města a 2 plány sociálních služeb na úrovni obcí II. typu.

V rámci GG OP LZZ budou v průběhu následujících 13 měsíců realizovány 2 projekty zaměřeny na procesy plánování sociálních služeb, a to aktualizace KPSS Vodňany a vytvoření nového plánu sociálních služeb na území obce II. typu KPSS Bechyňsko.

Úroveň zpracování, monitorování, vyhodnocování plánů sociálních služeb, naplňování cílů a opatření jednotlivých plánů je různá v závislosti na aktivitě a přístupů členů monitorovacích skupin. Referent pro SPRSS JČK komunikuje s obcemi na území kraje, je v kontaktu s koordinátory plánování na místní úrovni, kteří ho informují o způsobu monitorování, naplňování KPSS, a také o problémech, které v rámci procesu plánování řeší. Obce, případně svazky obcí se snaží k naplňování KPSS získávat finanční zdroje z evropských fondů a některé přímo ze svého rozpočtu podporují aktivity směřující k naplňování cílů a opatření definovaných v KPSS. Výsledky výzev globálních grantů jsou zveřejňovány a krajský úřad mapuje žadatele v oblasti procesů plánování sociálních služeb vydáváním stanoviska k projektové žádosti. V rámci veřejné zakázky bude s dodavatelem smluvně upravena skutečnost zabraňující vzniku duplicity nákladů na stejné aktivity.

Aktivita bude realizována v podobě veřejné zakázky na dodávku služby, která bude rozčleněná dle správních obvodů ORP. S ohledem na rozdíly ve velikosti ORP a zkušenostech s plánováním sociálních služeb budou pro každou ORP přesně a podrobně definována kritéria poskytnutí podpory v zadávací dokumentaci.

V rámci této aktivity bude kladen důraz na dodržování metody komunitního plánování, zapojování všech zástupců triády (poskytovatelé, zadavatelé, uživatelé) do procesu plánování a účasti zástupců obcí v aktivitě vzdělávání a metodická podpora.

Podpora bude zaměřená především na:

- sestavení – udržení organizačních struktur procesu plánování,
- vytvoření systému komunikace a spolupráce mezi obcemi III. II., I. typu ve správním obvodu ORP,
- definování priorit a cílů rozvoje sociálních služeb, včetně opatření potřebných k jejich realizaci a finančních zdrojů,
- zpracování strategické části plánu, implementace zpracovaných plánů, monitoring realizace zpracovaného plánu,
- propojení procesů plánování na místní a krajské úrovni .

Dodavatel služby může být ORP nebo organizace, která má zkušenosti s procesy plánování sociálních služeb. Podmínkou účasti ve výběrovém řízení bude projednání a následné schválení usnesením zastupitelstva ORP, které se plánování sociálních služeb týká. ORP může doporučit i více organizací, rozhodující ve VŘ je cena dodávky. Dodávka bude podmíněná využitím odborných zkušeností vyškolených krajských metodiků v procesu plánování rozvoje sociálních služeb na místní úrovni.

Výše částky na financování aktivit bude stanovena koeficientem dle počtu obcí na území správního obvodu obce s rozšířenou působností a v závislosti na aktuální situaci v oblasti plánování sociálních služeb na tomto území. Obcím bude doporučena závazná struktura výstupů, která bude podkladem pro procesy plánování sociálních služeb na krajské úrovni.

Inovativním prvkem této aktivity je podpora procesů plánování rozvoje sociálních služeb na území ORP, podpora komunikace a vzájemné spolupráce obcí III., II. a I. typu ve spádovém území.

Výsledným efektem realizované aktivity bude metodická jednotnost při zpracování plánu, vytvoření stabilních a systémových procesů, které přispějí k udržení plánování soc. služeb na místní úrovni i po ukončení projektu. Zajištění „skladebnosti“ plánů místní a krajské úrovně bude kvalitním výstupem pro národní plán.

Výstupy:

- rozšíření procesů plánování dle správních obvodů ORP na území JčK,
- zpracovány plány sociálních služeb na území ORP, obsahující validní a aktuální data,
- zajištění validních podkladů pro proces plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni.

Náklady celkem: **2 320 500,- Kč vč. DPH** (položka 05.05.03)

Číslo aktivity: 06

Název aktivity: Informační aktivity

Období realizace aktivity: 1.- 24. měsíc projektu

Klíčová aktivita projektu, jejíž realizace přispěje k naplnění dílčího cíle – Zlepšení informovanosti veřejnosti o sociálních službách.

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je zvýšení povědomí o sociálních službách, prostřednictvím zveřejňovaných informací v médiích, na webové stránce, dále v rámci workshopů, informačního semináře a konference. Veškeré informační aktivity budou otevřeny odborné i laické veřejnosti..

Prostřednictvím webové stránky projektu bude možné sledovat proces plánování sociálních služeb a veřejnost se bude moci do tohoto procesu aktivně zapojovat. Pro členy pracovních skupin a koordinační skupiny budou vytvořeny podmínky pro efektivní a rychlou komunikaci.

Popis aktivity:

Veškeré informační aktivity budou zaměřeny na širokou veřejnost a budou realizovány minimálně v tomto rozsahu:

1. tiskové zprávy – pravidelně, min. 2x ročně, v médiích zveřejňovány informace o probíhajícím projektu.
2. webová stránka projektu – po celou dobu projektu bude poskytovat aktuální informace o sociálních službách, probíhajících aktivitách projektu, příklady dobré praxe. Dále za účelem efektivní komunikace mezi účastníky projektu bude k dispozici samostatná sekce s vymezenými právy uživatelů - „Nástěnka“.
3. workshopy – 7 otevřených setkání zadavatelů, poskytovatelů, uživatelů a široké veřejnosti organizovaných územně podle bývalých okresů, které umožní výměnu informací, návrhů a podnětů na téma plánování, monitorování, financování sociálních služeb za účelem zajištění jejich dostupnosti a kvality na území kraje.
4. informační seminář – realizován v prvním roce projektu pro zástupce samospráv, účastníky projektu a širokou veřejnost s cílem zajistit publicitu projektu, informovat o probíhajících a připravovaných aktivitách.

5. konference – pořádaná před ukončením projektu pro všechny zapojené subjekty, kde budou prezentovány výstupy projektu a nový Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje na období 2011 – 2013.
6. publikace – v rámci informačních aktivit bude zpracován adresář poskytovatelů sociálních služeb v Jihočeském kraji pod názvem „Průvodce sociálními službami“, rozdělen podle formy poskytované služby (ambulanti, terénní, pobytové), kde budou zveřejněny aktuální základní informace a kontakty poskytovatelů sociálních služeb na území Jihočeského kraje. Tento průvodce bude distribuován všem obcím s rozšířenou působností dle velikosti a počtu obcí ve spádovém území – celkem 1200 ks, poskytovatelům sociálních služeb registrovaným v JČK, 10 ks každému poskytovateli - celkem 1260 ks, 7 nemocnicím po 20 ks - celkem 140 ks, praktickým lékařům pro dospělé v celém JČK po 1 ks – celkem 300 ks. Pro Jihočeský kraj je 3000 kusů minimálním množstvím adresáře poskytovatelů, aby splnil svůj význam a podpořil zvýšení informovanosti o sociálních službách mezi veřejností. Zpracovaný adresář bude v elektronické formě k dispozici na stránkách projektu i Jihočeského kraje.
7. propagační předměty – v rámci projektu budou vyrobeny bloky, propisky, desky na dokumenty, flash disky a ekologické tašky. Tyto předměty budou opatřeny základní informací o projektu a předepsanými logy ESF, MPSV, OP LZZ a JČK, dle manuálu publicity.

Za přípravu a průběh realizace aktivity bude odpovědný projektový manažer, finanční manažer, koordinátor projektu a odborný garant. Vytvoření webové stránky, grafická úprava a tisk publikací - brožůrek, výroba propagačních předmětů bude zajištěno vybranými dodavateli na základě výběrových řízení.

Výstup – tiskové zprávy v médiích, propagační předměty a samolepky s označením projektu, uspořádání workshopů, informačního semináře a konference, brožúrky Průvodce sociálními službami, webová stránka projektu.

Náklady:

- publicita (propagační předměty, tiskové zprávy, informace v médiích) – 120 000,- Kč (položka 05.03.03)
- vytvoření a provoz webové stránky – 100 000,-Kč (položka 05.05.01)
- konference – 50 000,- Kč (položka 05.04.01)
- informační seminář – 30 000,- Kč (položka 05.04.02)
- workshopy – 91 000,- Kč (položka 05.04.04)
- tisk a grafická úprava adresáře Průvodce sociálními službami – 150 000,- Kč (05.01.01)

Celkem **541 000,- Kč.**

Číslo aktivity: 07

Název aktivity: Řízení a administrace projektu

Období realizace aktivity: 1.- 24. měsíc projektu

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je zajistit bezproblémový průběh projektu, dodržování harmonogramu realizace plánovaných aktivit.

Popis aktivity:

Projektový manažer, finanční manažer, odborný garant, koordinátor projektu za Jihočeský kraj, účetní Krajského úřadu Jihočeského kraje a asistentka účetní budou zodpovídat za zajištění personálních a technických podmínek projektu, komunikaci s MPSV, zpracování monitorovacích zpráv, realizaci výběrových řízení na dodavatele služeb v rámci klíčových aktivit (analýza plánů sociálních služeb, vzdělávání a metodická podpora, sběr a zpracování dat potřebných pro plánování soc. služeb, podpora KPSS na ORP, výroba propagačních předmětů, tisk dokumentů a propagačních materiálů) a na dodavatele výpočetní techniky, kancelářských potřeb atd.

Referent pro střednědobý plán rozvoje sociálních služeb (zaměstnanec KÚ, Odboru sociálních věcí a zdravotnictví), jako koordinátor projektu a garant celého projektu za žadatele bude aktivně zapojen do všech aktivit projektu, dále bude dohlížet nad jeho realizací v souladu s projektovým záměrem a spolupracovat s projektovým manažerem při řešení krizových situací.

Pro realizační tým projektu jsou vyčleněny finanční prostředky za účelem získávání aktuálních informací prostřednictvím kurzů v oblastech souvisejících s realizací projektu (např. zásady výběrových řízení, novela zákona o sociálních službách, problematika DPH, procesy v poskytování sociálních služeb atd.)

Za účelem kvalitní přípravy smluv s dodavateli a jasného vymezení smluvních vztahů, včetně rizik v případě nedodržení podmínek smlouvy, je do realizačního týmu projektu zapojen právník, na základě DPP.

Povinnou aktivitou individuálního projektu je audit projektu, který bude realizován externím auditorem na základě smlouvy o auditu.

Výstup – včas a kvalitně vypracované monitorovací zprávy, žádosti o platbu, smlouvy s dodavateli, auditorská zpráva, úspěšné naplnění indikátorů projektu.

Náklady:

- personální zajištění – 2 333 520,- (položky: 01.01.01; 01.01.02, 01.03.02; 01.03.03, 01.03.05, 01.03.06, 01.03.10, 01.04)
- technické zajištění – 438 000,- (položky: 02.01; 03.01; 04.01; 04.02)
- kurzy pro realizační tým projektu – 21 000,- Kč (05.04.05)
- audit – 70 000,- (položka 05.03.01)
- bankovní poplatky – 2 400,- (položka 05.03.02)

Celkem: 2 864 920,- Kč

Příloha 3 - Materiál do Zastupitelstva Jihočeského kraje 497/ZK/10

Datum jednání: 21.12.2010

Bod programu:

Číslo návrhu: 497/ZK/10

Název bodu: **Transformace pobytového zařízení sociálních služeb
Pístitina – domova pro osoby se zdravotním postižením**

Předkladatel: Mgr. Ivana Stráská

Zpracoval: OSVZ

Vedoucí odboru: Mgr. Petr Studenovský

NÁVRH USNESENÍ

Zastupitelstvo Jihočeského kraje

I. bere na vědomí

informace o procesu transformace Pístitiny – domova pro osoby se zdravotním postižením dle důvodové zprávy mat. č. 497/ZK/10;

II. schvaluje

pokračování procesu transformace Pístitiny – domova pro osoby se zdravotním postižením za uvedených podmínek.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Rada Jihočeského kraje svým usnesením č. 366/2009/RK ze dne 24. 3. 2009 schválila zapojení Jihočeského kraje do pilotního neinvestičního projektu MPSV o zahájení transformace pobytových zařízení sociálních služeb s následnou možností čerpání investičních prostředků z Integrovaného operačního programu (dále jen IOP). Vybraným zařízením pro transformaci je Pístitina – domov pro osoby se zdravotním postižením (dále jen DOZP Pístitina). Zastupitelstvo Jihočeského kraje svým usnesením č. 207/2009/ZK dne 7. 4. 2009 vzalo informaci o procesu transformace na vědomí. Rada Jihočeského kraje dále svým usnesením č. 1067/2010/RK-56 ze dne 7. 12.2010 vzala na vědomí informace o podmínkách a aktuálním stavu transformace Pístitiny – domova pro osoby se zdravotním postižením a schválila pokračování procesu transformace Pístitiny – domova pro osoby se zdravotním postižením za uvedených podmínek.

Proces transformace řídí MPSV ČR, které vydává veškeré postupy a metodiky, podle kterých musí kraje postupovat. OSVZ aktivně spolupracuje s vedením DOZP Pístitina na přípravě transformačního plánu, který je povinným dokumentem/přílohou k žádosti o investiční prostředky na výstavbu, rekonstrukci či nákup nemovitostí pro výstavbu chráněného bydlení. Proto, aby bylo možné dále posuzovat a vyjednávat s klienty a jejich opatrovníky, je nutné znát lokality, kde by bylo možné vytvořit nový typ sociální služby. Jelikož je tento proces víceletý a bude vzhledem k čerpání investic i organizaci náročný, navíc není v České republice nijak systémově nastaven ani ověřen, je nutné zvážit výhody i nevýhody, které tento systém transformace Jihočeskému kraji přinese.

MPSV průběžně doplňuje nové informace k transformaci, proto považujeme za nutné seznámit s aktuálními podmínkami samosprávné orgány Jihočeského kraje.

Výhody transformace DOPZ Pístina pro Jihočeský kraj:

- Zrušení pobytové sociální služby a opuštění budovy DOZP Pístina, která již nevyhovuje poskytování sociálních služeb z pohledu respektování individuálních potřeb uživatelů;
- v případě zřízení nové sociální služby chráněného bydlení ve vhodných lokalitách dostupnost této sociální služby v místech, kde je těchto služeb nedostatek či jsou zde pro ně vhodné podmínky (zatím je vytipováno Třeboňsko, Jindřichohradecko i Českobudějovicko);
- zvýšené spektrum nabídky sociálních služeb pro potenciální uživatele se zdravotním postižením v Jihočeském kraji, a tím realizace aktivit schváleného strategického dokumentu „Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje 2011 – 2013“;
- zvýšení zaměstnanosti v uvedených lokalitách;
- získání investičních prostředků do oblasti sociálních služeb v Jihočeském kraji z EU a SR (částku prozatím nelze určit, řádově se jedná odhadem o několik desítek milionů Kč, přičemž povolený limit na nákup pozemků je 10% z celkových způsobilých výdajů projektu);
- udržitelnost aktivit po ukončení realizace projektu v nově pořízených nemovitostech sociální služby chráněného bydlení je dle podmínek IOP 5 let. Po tuto dobu je příjemce povinen prokázat fungování služeb v druhu a kapacitě, kterou určil v transformačním plánu a žádosti. Po další dobu 15 let, která bezprostředně navazuje na 5letou dobu udržitelnosti, je příjemce povinen využívat pořízený či reprodukováný majetek k poskytování soc. služeb dle zákona o soc. službách. Mohou tedy být využity pro jiný typ sociální služby, která bude v daném regionu potřebná.

Nevýhody (rizika) transformace DOZP Pístina pro Jihočeský kraj:

- Nutnost nákupu pozemků či jiných nemovitostí (např. bytů aj.) do vlastnictví Jihočeského kraje, včetně jejich budoucích nákladů na opravy a udržování; po předběžném zmapování situace ve spolupráci s OMAJ Jihočeský kraj není vlastníkem vhodných pozemků či budov, která splňují přísná kritéria transformace, nastavená v IOP;
- v současné době nelze odhadnout celkové náklady projektu, proto zde hrozí riziko, že nákupem nemovitostí (pozemek, dům, byt) může dojít ke zvýšení procentního podílu nad povolených 10% z celkových způsobilých výdajů, tudíž tato částka nad limit půjde na vrub Jihočeského kraje;
- provozní náklady na jiný typ sociální služby (chráněného bydlení) mohou být do budoucna vyšší, než náklady na DOZP Pístina. Tyto navýšené prostředky budou muset být čerpány z celkové částky dotačního řízení MPSV, která je určena na financování všech sociálních služeb v Jčk, čímž může dojít k nedostatku prostředků na jiné sociální služby. Pokud bude chráněného bydlení zřizovanou organizací Jčk, mohou být chybějící prostředky opět v režii Jihočeského kraje;
- z důvodů neustále se měnících podmínek čerpání investičních prostředků z IOP, a to i během realizace projektu (výstavby, příp. rekonstrukce), může dojít ke vzniku neuznatelných nákladů projektu, které nebudou z IOP uhrazeny a půjdou na vrub Jčk;

- v rámci rozpočtu Jčk je potřeba připravit investiční i neinvestiční prostředky na předfinancování projektu, případně na kofinancování projektu při vzniku neuznatelných nákladů (částka bude upřesněna, až budou jasné lokality, stavby a zpracována studie);
- nesouhlas části klientů nebo jejich opatrovníků s opuštěním objektu DOZP Pístitina (příp. petice aj.);
- riziko nevyužití všech profesí v rámci transformace nebo nesouhlas se změnou pracovního místa či lokality, výsledkem může být ztráta zaměstnání části personálu z důvodu poskytování nové sociální služby chráněného bydlení;
- neuskutečněním transformace vznikne riziko využívání DOZP Pístitina jako nevyhovujícího zařízení pro poskytování pobytové sociální služby;
- riziko nerealizace projektu, které mohou způsobit i vnější vlivy, např. to, že zainteresované subjekty se nebudou moci dohodnout na průběhu a řízení transformace (např. MPSV, jejich dodavatel služeb, jednotlivé kraje aj.), protože podmínky jsou do současné doby nejednotné a mění se v průběhu příprav a realizací projektů vůči všem krajům v ČR;
- riziko negativní medializace kraje, pokud nebude transformace DOZP Pístitina uskutečněna, z důvodu nevyužití příležitosti k získání investičních prostředků z IOP.

Aktuální stav:

- Probíhá posuzování míry závislosti klientů v DOZP Pístitina, postupně je vytvářen transformační plán a souběžně s tím jsou se záměrem transformace seznamováni klienti, zaměstnanci, opatrovníci a další zainteresované strany;
- je snaha o vyhledávání vhodných lokalit k výstavbě či nákupu nemovitostí pro účely vzniku nové sociální služby, tzn. specifikace lokalit či budov, kde bude dále jednáno o možnostech výstavby, rekonstrukce, případně budou nakoupeny byty, v závislosti na místních regulativách a občanské vybavenosti, které IOP vyžaduje;
- bylo vyjednáno zapojení dalších odborníků – zaměstnanců KÚ JčK, a to z OREG
- a OHMS. Později bude do procesu transformace zapojen také OEKO. V případě potřeby bude řešena spolupráce s externím stavebním projektantem, který bude již u přípravy studie plánovaných staveb chráněného bydlení;
- na základě dohody OSVZ s OHMS a OREG byli určeni odpovědní zaměstnanci KÚ Jčk pro proces transformace, kteří se budou účastnit pracovních jednání a budou řešit tu část transformace, která se týká náplně činnosti konkrétního odboru.
-

Transformační tým KÚ Jihočeského kraje se bude scházet cca 1x měsíčně, tématem bude příprava a realizace transformace DOZP Pístitina. Žádost o investiční prostředky do IOP na základě kontinuální výzvy musí být podána nejpozději do poloviny roku 2013 (ukončení příjmu žádostí je 30. 6. 2013), přičemž max. doba délky projektu není stanovena, jeho aktivity však musí být ukončeny nejpozději do 30. 6. 2015 (pravidlo N+2).

Podání žádosti předchází náročné období zpracování transformačního plánu, získání pozemků, bytů či budov, vytvoření architektonické studie, zpracování stavební dokumentace a v neposlední řadě důsledná příprava klientů a zaměstnanců DOZP Pístitina na deklarované změny sociální služby.

Žádáme Zastupitelstvo Jihočeského kraje o důsledné posouzení výše uvedených informací a případné schválení pokračování procesu transformace.

Stanoviska, seznam konzultantů: OHMS – Ing. Bc. Jiří Fidler – vedoucí odboru;

OREG – Ing. Bc. Ludvík Zíma – vedoucí odboru;

Souhlas správce rozpočtu: Nebyl vyžádán.

PŘÍLOHY:

Zodpovídá: Mgr. Petr Studenovský, vedoucí OSVZ

Termín kontroly: 30. 6. 2013

Termín splnění: 30. 6. 2013

Příloha 4 – Materiál do Zastupitelstva Jihočeského kraje 70/ZK/12

Datum jednání: 27.03.2012

Bod programu:

Číslo návrhu: 70/ZK/12

Název bodu: **Specifikace realizace projektu Podpora sociálních služeb II.**

Předkladatel: Mgr. Ivana Stráská

Zpracoval: OSVZ

Vedoucí odboru: Mgr. Petr Studenovský

NÁVRH USNESENÍ

Zastupitelstvo Jihočeského kraje bere na vědomí

specifikaci podmínek výzvy č. 5 týkající se upřesnění realizace individuálního projektu „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji II“, který bude financován v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, prioritní osy 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti, oblasti podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb se zřetelem na usnesení zastupitelstva kraje č. 375/2011/ZK-27 a na podmínky uvedené v důvodové zprávě a formuláři evropského projektu dle přílohy č. 1 mat. č. 70/ZK/12;

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Usnesením zastupitelstva kraje č. 375/2011/ZK-27 ze dne 8. 11. 2011 **byla schválena** realizace navazujícího individuálního projektu „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji II“ a podání žádosti o podporu do Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, oblast podpory 3.1 – Podpora sociální integrace a sociálních služeb, dle **podmínek Výzvy č. 5**, která měla být původně vyhlášena ve 4. čtvrtletí 2011.

Výzva č. 5 byla skutečně vyhlášena 10. 1. 2012 a na základě podmínek této Výzvy byla **nově specifikována i realizace a financování** individuálního projektu „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji II“.

Realizace projektu bude zahájena 1. 8. 2012 a ukončena k 31. 3. 2015. Celková doba realizace činí **32 měsíců**.

Rozpočet projektu odpovídá maximální možné výši pro Jihočeský kraj dle podmínek Výzvy a to **113 471 000 Kč**. Projekt je ze 100% financován

v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Financování projektu je zajištěno v 85% z EU (ESF) a v 15% ze státního rozpočtu ČR.

Cílem projektu je zajištění dostupnosti vybraných druhů sociálních služeb na území Jihočeského kraje a podpora sociální práce s uživateli, která jim umožní získat dovednosti a znalosti pro návrat a setrvání na trhu práce.

Financovány v rámci projektu budou **následující aktivity**:

- Zajištění dostupnosti vybraných uvedených druhů sociálních služeb na území Jihočeského kraje
- Administrace projektu dle podmínek OP LZZ

S ohledem na přidělenou finanční alokaci pro Jihočeský kraj a podmínky Výzvy

č. 5 **bude podpořeno pouze 6 druhů sociálních služeb** z nyníšších 10 financovaných druhů služeb. Jedná se o tyto druhy sociálních služeb:

- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Intervenční centra
- Podpora samostatného bydlení
- Sociálně terapeutické dílny
- Terénní programy

Podpořeny oproti stávajícímu projektu **nebudou** Nízkoprahová zařízení pro děti

a mládež, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, Nízkoprahová denní centra a Sociální rehabilitace.

Důvody nezařazení výše uvedených 4 druhů soc. služeb jsou následující:

- finanční náročnost zajištění provozu těchto druhů soc. služeb, která přesahuje možnosti rozpočtu stanoveného poskytovatelem dotace,
- uživatelé výše uvedených 4 druhů soc. služeb mohou v rámci stávající sítě využít i jiné, danou oblast kompenzující druhy služeb,
- dané služby mohou využít financování v rámci současného dotačního systému,
- riziko zajištění udržitelnosti po ukončení individuálního projektu.

Hlavní rizika realizace projektu:

1) **Udržitelnost podpořených služeb**

Novou podmínkou Výzvy č. 5 je zajištění udržitelnosti vybraných druhů sociálních služeb. Příjemce dotace – Jihočeský kraj se musí zavázat

k udržení 50% hodnoty počtu podpořených uživatelů vybraných druhů služeb. 50% bude určeno z hodnoty, která bude vykázána na konci realizace projektu v Závěrečné zprávě.

Popis rizika: Způsob financování sociálních služeb v roce 2015 není znám. MPSV, ani kraj nemohou nyní zajistit zdroj financování pro dané služby po ukončení ind. projektu. Zároveň není možné odhadnout, zda v roce 2015 zůstane zachována stávající síť sociálních služeb. Mohou zde působit externí vlivy, které způsobí zánik, příp. snížení kapacity dané služby, a které v současné době nelze specifikovat.

Míra rizika: Vysoká

Eliminace rizika:

V současném projektu poskytovatelé pravidelně vykazují počty podpořených uživatelů. Skutečnost vykazovaných hodnot je dále předmětem kontroly na místě. Z této dosažené hodnoty bude pro navazující ind. projekt stanoven počet uživatelů odpovídající max. 70% v současnosti nyní dosažené hodnoty.

Podpoření poskytovatelé budou smluvně vázáni k vykazování a dodržení počtu uživatelů i po ukončení realizace projektu, a to po dobu odpovídající době udržitelnosti projektu.

Hodnota tohoto indikátoru, uvedená v žádosti o podporu, bude navržena jako optimální hodnota, které může být v rámci projektu dosaženo ve spolupráci se všemi dodavateli projektu. V případě, že jednotliví dodavatelé překročí hodnotu uvedenou ve smlouvě o zajištění sociální služby, budou smluvně zavázáni k dodržení její poměrné části také po ukončení realizace individuálního projektu.

Současně v době podání žádosti až do 31. 12. 2013 jsou stále platná ustanovení Zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a to především § 101 a § 101a, garantující poskytování státní dotace MPSV poskytovatelům sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v registru sociálních služeb.

2) Novela zákona o veřejných zakázkách

Dne 1. 4. 2012 vejde v účinnost novela zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách ve znění pozdějších předpisů (dále jen Zákon).

Popis rizika: Předmětem projektu je zajištění vybraných druhů soc. služeb. Služby budou vybírány na základě vyhlášených výběrových řízení. Většina těchto výběrových řízení se bude řídit Zákonem. Součástí novely Zákona je i změna § 84 odst. 1 bod e) „Zadavatel zruší bez zbytečného odkladu zadávací řízení, pokud obdržel méně než 3 nabídky nebo po posouzení nabídek zbyly k hodnocení méně než 3 nabídky; to neplatí, pokud zadavatel postupuje podle § 22 odst. 3 a 4, § 24 odst. 4 a 8 nebo § 156 odst. 2.“

V současném projektu byla výběrová řízení vyhlášována na jednotlivé druhy soc. služeb poskytované v jednotlivých územích Jihočeského kraje

(zpravidla ORP, případně nižších územních jednotek – byly specifikovány v jednotlivých částech veřejné zakázky). Téměř vždy docházelo k situaci, že byla pro danou část zakázky podána pouze jedna nabídka, jelikož v daném území existuje pouze jeden poskytovatel poptávaného druhu sociální služby. Systém veřejných zakázek byl určen řídicím orgánem OPLZZ (MPSV ČR) jako jediné možné řešení, a je podmínkou přidělení finančních prostředků všem oprávněným žadatelům (kraje). Tento postup ve výběrových řízeních je nutné aplikovat i dle aktuálně vyhlášené výzvy, situace s jedinou vhodnou nabídkou se bude opakovat.

Míra rizika: Vysoká

Eliminace rizika:

Na realizaci výběrových řízení budeme spolupracovat s externí právní společností a externí poradenskou společností dlouhodobě pracující v oblasti vyhlásování

a realizace výběrových řízení. Připravujeme podnět na projednání této problematiky s ÚOHS (dále jen Úřad), které by měl iniciovat poskytovatel dotace (MPSV). Podnět bude MPSV zaslán jménem hejtmána Jihočeského kraje. Současně ověřujeme, zda nebudeme moci využít výjimky dle § 156 odst. 2 „Pokud vzhledem k charakteru předmětu veřejné zakázky neexistuje na trhu odpovídajícímu charakteru a rozsahu veřejné zakázky alespoň 5 dodavatelů, kteří splňují požadavky na její předmět a kvalifikační předpoklady, informuje zadavatel o této skutečnosti před zahájením Úřad.“ Tato podmínky bude ověřena.

Výše uvedená rizika budou popsána také v žádosti o podporu.

Stanoviska, seznam konzultantů: nebyla vyžadována

Souhlas správce rozpočtu: Ing. Michaela Uhlířová, OEKO – oddělení rozpočtu
a financování

PŘÍLOHY:

Formulář evropského projektu

Zodpovídá: Mgr. Petr Studenovský

Termín kontroly: 31. 5. 2012

Termín splnění: 31. 5. 2012

Příloha 5 – Přepis rozhovoru s expertem č. 1, projektovou manažerkou

1. Pokládáte současný systém financování sociálních služeb za systémově správný? Pokud ne, uveďte hlavní důvody.

Nepokládám, ale můj názor se opírá pouze o stávající 4letou zkušenost s realizací individuálního projektu „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji“. Současný způsob financování sociálních služeb je dle mého názoru zcela nesystémový, neefektivní a chybí zde jakákoliv provázanost mezi MPSV a kraji ČR.

V rámci stávajícího systému nemají také poskytovatelé žádnou jistotu ve výši financování – každý rok je výše financí jiná a jejich rozdělování je po řadu poskytovatelů netransparentní.

Ne všichni poskytovatelé jsou také ochotni či schopni získávat finanční prostředky z jiných zdrojů než je dotační řízení. Také obce a města, ve kterých daná služba funguje, se na jejich financování příliš nepodílejí, ale samozřejmě existují i výjimky.

2. Jaký dopad bude mít na Jihočeský kraj, jako na poskytovatele sociálních služeb, chystaný Národní plán rozvoje sociálních služeb pro období 2011 – 2016, především kapitola č. 7 – Financování sociálních služeb?

Dle mého názoru nebude mít daný plán a uvedená Kapitola zásadní dopad na poskytovatele sociálních služeb.

3. V čem vidíte největší rizika financování sociálních služeb současnosti?

1) Zrušení, případně omezení některých druhů soc. služeb na území Jihočeského kraje. Z důvodu nedostatku přidělených finančních prostředků nebo zrušení některých finančních zdrojů dochází k ukončení některých druhů soc. služeb, které na území kraje fungovaly více jak 10 let. „Lepší“ variantou je pak částečné omezení těchto služeb, ale i tato varianta má negativní dopad na uživatele služby.

2) Nedostatek prostředků na investice v oblasti sociálních služeb – neexistuje příliš možností, kde by mohli poskytovatelé žádat o investiční prostředky např. na rekonstrukce budov, obnovu specializovaného vybavení, obnovu vozového parku a jiné). V rámci operačních programů byl jedinou možností ROP NUTS II Jihozápad, kde však daná alokace byla rychle vyčerpána, ale státní rozpočet s těmito možnostmi nepočítá.

3) Chybí podpora pro plánování soc. služeb – přesto, že by se měl plánovat rozvoj sociálních služeb, jejich zkvalitnění, není možné tyto aktivity podpořit z finančního hlediska. Systém plánování je často také subjektivní záležitostí několika poskytovatelů, kteří v rámci procesu plánování umí prosadit své požadavky více, než jiní poskytovatelé, pak ale celý proces ztrácí smysl. Současně je také důležité do plánování aktivně zapojit nejen poskytovatele, ale i obce a města, která sama vytváří se plány soc. služeb. A celý tento krajský plán by pak měl být i podkladem pro financování ze státního rozpočtu ČR.

4. Kraj v současnosti realizuje jeden individuální projekt na podporu sociálních služeb (oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb), jak hodnotíte jeho dopad na rozvoj sociálních služeb a na udržitelnost těchto služeb po ukončení daného projektu (31. 7. 2012)?

V každém projektu lze najít pozitivní i negativní dopady. Pozitiva daného projektu byla následující:

- ⇒ navýšení finančního objemu pro vybrané druhy sociálních služeb v Jihočeském kraji (poskytnuté finanční částky umožnily nejen zajištění provozu, ale mnoha službám bylo umožněno i zkvalitnění dané služby směrem k uživatelům),
- ⇒ pilotní ozkoušení financování sociálních služeb na základě dodavatelsko-odběratelského vztahu,
- ⇒ zajištěné pravidelného financování vybraných druhů sociálních služeb,
- ⇒ rozvoj komunikace mezi poskytovateli soc. služeb,
- ⇒ možnost podpory nových služeb nebo navýšení kapacit u stávajících služeb.

Poslední bod lze ale také současně zařadit do negativ projektu:

- ⇒ prostor pro účelový vznik soc. služeb díky dostupným finančním prostředkům.

Ve stávajícím projektu nebyla nastavena podmínka udržitelnosti podpořených služeb, kraj jako žadatel tedy není povinen zachovat síť soc. služeb v takové míře, v jaké byla v rámci projektu podpořena a de facto tuto podmínku na sebe převzalo MPSV, jelikož služby po ukončení realizace projektu (tj. od 1. 8. 2012), budou opět financovány z dotačního řízení. Bohužel přidělené částky na 2. polovinu roku 2012 pro vybrané druhy sociálních služeb neodpovídají ani výši dotace, kterou dané služby měly k dispozici před vstupem do individuálních projektů. Můžeme tedy předpokládat, že některé služby zaniknou, případně omezí svůj provoz. V rámci individuálního projektu byli poskytovatelé zvyklí na určitý „finanční komfort“. Měli jisté finanční prostředky na 3 roky poskytování služby (případně méně, podle toho, kdy vstoupili do individuálního projektu) a nyní se navrací do systému nejistého financování, kde mají zaručeny finanční prostředky na cca 3 měsíce své existence. Ale je těžké posoudit, zda příčinou jsou finance individuálního projektu nebo stále se snižující finance v dotačním řízení MPSV.

Přesto ale pozitiva převažují nad negativy. Projekt byl unikátní svým zaměřením, způsobem výběrů poskytovatelů soc. služeb (na základě výběrových řízení) i způsobem financování (na základě pravidelných monitorovacích zpráv). Zkušenosti získali nejen poskytovatelé sociálních služeb, ale i my jako realizátoři projektu.

5. Využije kraj nově aktualizované Výzvy č. 5 (Výzva k předkládání individuálních projektů z OP LZZ, oblast podpory -3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb) na podporu a rozvoj sociálních služeb na svém území?

Ano, Jihočeský kraj v současné době připravuje žádost do aktualizované Výzvy č. 5.

V případě, že ano, odpovězte prosím otázky č. 6 - 7, v případě, že ne, přistupte přímo k otázce č. 8.

6. Jaká jsou největší rizika daného projektu ve vztahu k podmínkám Výzvy a stávající situaci v oblasti sociálních služeb?

Existují 2 rizika, která budou mít zásadní vliv na realizaci projektu.

1) Zajištění udržitelnosti podpořených druhů soc. služeb po dobu 2 let od ukončení projektu – tato podmínka nově vyplývá z aktualizované Výzvy č., 5 tzn., že kraj jako žadatel musí zajistit udržitelnost podpořených druhů služeb a to ve výši 50% počtu uživatelů, kterého bylo dosaženo na konci realizace projektu. Řešením je v současné době ukotvení této podmínky do smlouvy, která bude uzavřena s vítěznými uchazeči. Smlouvu bude připravovat externí právní firma tak, aby v ní byly ošetřeny všechny možnosti, které by mohly nastat. Podmínka udržitelnosti v době, kdy není jasný systém

financování soc. služeb pro rok 2013, natož pak v roce 2015, kdy projekt bude ukončen, je pro kraj velmi těžko uchopitelná a kraj si uvědomuje, že míra tohoto rizika je vysoká.

2) Novela zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách (dále jen Zákon). Od 1. 4. 2012 je v platnosti novela Zákona, která bude mít podstatný dopad na realizaci výběrových řízení v průběhu projektu. Jedná se především o § 84 Zrušení zadávacího řízení, v případě, že zbyla na posouzení a hodnocení pouze jedna nabídka. Sociální služby jsou však zcela specifickou oblastí, kdy často na daném území existuje pouze jeden poskytovatel dané služby. A v případě sociálních služeb, není žádoucí uměle rozšiřovat danou síť o další poskytovatele, pokud je stávající poskytovatel schopen kvalitně uspokojit existující poptávku ze strany uživatelů. Na řešení tohoto problému budeme spolupracovat s externími subjekty – právní firmou a firmou zajišťující výběrová řízení. Současně byl na MPSV poslán podnět k vyžádání si výjimky ze zákona pro sociální služby.

Samozřejmě jsou další rizika, která mohou mít negativní dopad na realizaci projektu – nedodržení smluvních vztahů ze strany poskytovatelů soc. služeb, personální změny u žadatele a jiné. Ale výše podrobně uvedené situace představují rizika nejméně vážnější.

7. Je finanční limit stanovený aktuální Výzvou č. 5 pro Jihočeský kraj na podporu sociálních služeb a jejich rozvoj dostačující (pozn. 113 471 000,00 Kč), v případě že ne, k jakým změnám oproti původnímu projektu musí kraj přistoupit?

Není. Předpokládali jsme podporu všech 10 druhů sociálních služeb tak, jako uvedeny ve Výzvě a jak tomu bylo ve stávajícím projektu. S ohledem na výše uvedený finanční limit, jsme byli nuceni rozpočet ponížít a to na podporu pouze 6 druhů sociálních služeb. 4 původní druhy soc. služeb jsme byli nuceni vyřadit z podpory IP a tyto služby budou pokračovat ve financování ze státní dotace MPSV. Na zajištění všech 10 druhů sociálních služeb schází cca 70 – 80 mil Kč. Je důležité si uvědomit, že částka 113 471 000 Kč je určena jak na podporu sociálních služeb, tak na administrativní zajištění projektu tzn. realizační tým, externí subjekty spolupracující na projektu, zařízení a vybavení nutné k realizaci projektu a další náklady vyplývající přímo ze smlouvy s poskytovatelem. Přesto cca 75 % financí půjde na sociální služby a zbytek připadne na administraci projektu.

8. Jak hodnotíte možnosti financování oblasti sociálních služeb za přispění strukturálních fondů Evropské unie?

Díky operačním programům jako je Regionální operační program ROP NUTS II Jihozápad a Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost měli možnost jak poskytovatelé sociálních služeb, tak další subjekty (kraje, ministerstva, asociace) získat nový zdroj financování na projekty, které doposud nemohli z finančních důvodů realizovat.

Faktem je, že realizace projektů sebou přináší i určitou administrativní zátěž na žadatele – pravidelné vykazování monitorovacích zpráv, externí kontroly projektu, změny podmínek v průběhu realizace, legislativní změny a jiné. Na druhou stranu jim umožní realizovat své záměry a tím zkvalitnit poskytované služby a upevnit své postavení na sociálním trhu. Díky ROP NUTS II Jihozápad mohli např. poskytovatelé získat

i prostředky na investice v oblasti sociálního rozvoje, což žádný z ostatních programů neumožňuje.

V současné době, kdy není jistota financování sociálních služeb, se domnívám, že možnost zajistit si určité finanční prostředky v rámci strukturálních fondů EU je důležitým aspektem v dalším fungování sociálních služeb. Poskytovatelé díky projektům získají další zdroj financování na své aktivity, mohou navázat partnerství nejen se subjekty v rámci ČR, ale i v zahraničí, mohou získat nové zkušenosti. Samozřejmě prvním krokem je kvalitní projektový záměr.

9. Jakým způsobem bude zajištěno financování sociálních služeb po ukončení realizace IP kraje (financování do 30.06.2012)?

Na tuto situaci byli poskytovatelé soc. služeb připravováni, jelikož nebylo jisté, zda bude Výzva č. 5 aktualizována, případně kdy k aktualizaci dojde. Proto byli žadatelé upozorněni, že na 2. polovinu roku je nutné podat žádost do dotačního řízení MPSV. Většina z nich tak učinila.

Nyní když známe podmínky Výzvy č. 5 a především finanční limit je jasné, že tento půlroční výpadek financování z individuálního projektu (1.7. 2012 – 31.12.2012), bude pro některé poskytovatele důvodem pro zrušení či omezení svých služeb. Výše finančních prostředků z dotačního řízení, kterou získali, nepokrývá jejich provozní výdaje na více jak 3 měsíce.

Kontinuální návaznost financování soc. služeb však není možná jednak s ohledem na výši finančních prostředků a jednak na nevyjasněnou situaci ohledně výběrových řízení.

10. Jaká je Vaše vize pro systém financování sociální služeb po skončení individuálního projektu: „Podpora sociálních služeb II.“ V roce 2015?

V tomto případě nelze s určitostí říct, jak bude vypadat systém financování soc. služeb, není jisté, jak budou finanční prostředky z rozpočtu ČR přerozdělovány – zda celý systém financování přejde na jednotlivé kraje ČR nebo zůstane na MPSV, případně bude část služeb financování z krajů, část z obcí a měst. I proto je podmínka udržitelnosti podpořených služeb po dobu 2 let tolik riziková.

Příloha 6 – Přepis rozhovoru s expertem č. 2, pracovníkem dotačního řízení

1. Pokládáte současný systém financování sociálních služeb za systémově správný? Pokud ne, uveďte hlavní důvody.

NE

- *Neefektivní*
- *Nekonceptní* - z úrovně poskytovatele dotace tj. MPSV, což se projevuje i výkyvy ve financování (na začátku roku x na konci roku)
- *Netransparentní* - nejsou dána jasná pravidla na celorepublikové úrovni (kritéria posuzování, námitky atd.)
- *Nestabilní* - Neexistuje jistota získání finančních prostředků na dobu delší než 1 rok pro poskytovatele soc. služeb
- *Vícezdrojové financování neplní svůj účel – např. příspěvek na péči a jeho využívání na nákup soc. služeb a návratnost do systému (např. v roce 2008 vyplaceno na tuto dávku 8 mld. a v roce 2011 tato částka narostla již na 19,2 mld.), malé zapojení obcí, neochota přispívat na sociální oblast obecně (raději do sportu, kde je to vidět)*

2. Jaký dopad bude mít na Jihočeský kraj, jako na poskytovatele sociálních služeb, chystaný Národní plán rozvoje sociálních služeb pro období 2011 – 2016, především kapitola č. 7 – Financování sociálních služeb?

ŽÁDNÝ.

- *Nepředpokládáme, že výše zmíněný dokument vznikne v období 2011 – 2016 v relevantní podobě, která by byla využitelná a zároveň byla podkladem pro úpravu systému financování a zajištění potřebných finančních prostředků pro oblast sociálních služeb.*

3. V čem vidíte největší rizika financování sociálních služeb současnosti?

- *Hrozí zánik a omezování soc. služeb z důvodu výpadku finančních prostředků ze SR a to zejména u služeb sociální péče pobytového charakteru (domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením atd.).*
- *Není možné za daných okolností dlouhodobě plánovat rozvoj sociálních služeb, finanční prostředky postačují pouze na provoz, který se neustále zdražuje (DPH, ceny energií, potravin, pohonných hmot).*
- *Systém nepočítá s financováním v investiční oblasti – obnova vozového parku, výstavba a rozšiřování zařízení apod.*

4. Kraj v současnosti realizuje jeden individuální projekt na podporu sociálních služeb (oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb), jak hodnotíte jeho dopad na rozvoj sociálních služeb a na udržitelnost těchto služeb po ukončení daného projektu (31. 7. 2012)?

Dopad tohoto projektu na rozvoj sociální služeb hodnotím jako pozitivní. Vzhledem k výši poskytnutých příspěvků byl umožněn vznik nových služeb či rozšíření stávajících či jejich zkvalitnění směrem k uživatelům.

Co je však negativní, že není možné tímto projektem zajistit udržitelnost sociálních služeb v rozsahu, který jim zajistily prostředky na rozvoj. Podmínku udržitelnosti na

sebe převzalo MPSV, ale jen částečně, neboť výše prostředků v dotačním řízení neodpovídá výši prostředků, které tyto služby čerpaly v rámci projektu, jehož financování je zajištěno do 30.6.2012. po třech letech jistoty se služby ocitly opět v nejistotě a mají zajištěny prostředky třeba jen na 3 měsíce, a v důsledku toho budou muset omezit svůj provoz a některé možná i zaniknou.

5. Využije kraj nově aktualizované Výzvy č. 5 (Výzva k předkládání individuálních projektů z OP LZZ, oblast podpory -3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb) na podporu a rozvoj sociálních služeb na svém území?

Jihočeský kraj připravuje projektovou žádost do výzvy č. 5. Její aktualizovaná verze je již schválena Radou i Zastupitelstvem Jihočeského kraje a po finalizaci v programu Benefit (on-line program pro zpracování žádostí do všech programů EU) bude předložena MPSV ČR.

V případě, že ano, odpovězte prosím otázky č. 6 - 7, v případě, že ne, přistupte přímo k otázce č. 8.

6. Jaká jsou největší rizika daného projektu ve vztahu k podmínkám Výzvy a stávající situaci v oblasti sociálních služeb?

Aktuální výzva č. 5 doznala podstatných změn oproti té původní verzi. Z toho vyvstávají také poměrně vážná rizika pro kraj jako žadatele. Jedním z rizik je samá podstata financování sociálních služeb z EU, kde je financován především provoz poskytovaných sociálních služeb. Financování z EU tak v podstatě nahrazuje financování, které by měl činit stát, případně další subjekty státní správy či samosprávy. Dalším významným a novým rizikem je zajištění udržitelnosti z projektu finančně podpořených sociálních služeb, a to nejméně 50% podpořené kapacity (lůžek, kontaktů, intervencí apod.) po dobu 24 měsíců po skončení realizace projektu. Vzhledem k nejistotě a nestabilitě financování sociálních služeb, k chybějící jistotě a stabilitě, je tato podmínka pro žadatele velmi zavazující a přenáší odpovědnost za sociální služby výhradně na žadatele, což jsou výhradně kraje (jako jediný oprávněný žadatel v této výzvě). Posledním rizikem jsou omezující ustanovení novely zákona č. 137, o veřejných zakázkách, kde by nebyl problém se sníženými limity k provedení podlimitních a nadlimitních zakázek, ale spíše systém výběru a počtu povinných dodavatelů, kteří musí být ve finále hodnoceni. Tento způsob je pro zajištění kapacity sociálních služeb natolik složitý, že ve většině případů nebude možné napoprvé ukončit výběrové řízení, což významně prodlouží období výběru dodavatele a výrazně tím zkrátí možnost finanční podpory poskytovatelů sociálních služeb, čímž dojde k nevyčerpání alokovaných prostředků na tyto účely. Řídící orgán tohoto programu byl všemi kraji již dostatečně informován, ale prozatím nejsou k dispozici žádné upřesňující metodiky, ani prováděcí vyhlášky k novele zákona o veřejných zakázkách.

7. Je finanční limit stanovený aktuální Výzvou č. 5 pro Jihočeský kraj na podporu sociálních služeb a jejich rozvoj dostačující (pozn. 113 471 000,00 Kč), v případě že ne, k jakým změnám oproti původnímu projektu musí kraj přistoupit?

Finanční limit stanovený aktuální výzvou č. 5 je pro Jihočeský kraj nedostatečný. Kraj musel přistoupit k omezení druhů sociálních služeb, a to oproti původním deseti jich může nyní podpořit 6. (viz. mat. do ZK 70/2012) Ostatní poskytovatelé zůstanou zařazení zpět v systému dotačního řízení MPSV ČR, které rozhoduje o přidělení finančních prostředků těmto subjektům.

8. Jak hodnotíte možnosti financování oblasti sociálních služeb za přispění

Financování sociálních služeb z EU není z mého hlediska správný a efektivní systém. Především není ideální podpora a výběr takovýchto dodavatelů formou výběrových řízení, a to nejen z hlediska stále přísnějšího a komplikovaného zákona o veřejných zakázkách, bez ohledu na kvalitu poskytování služeb (výběr probíhá pouze podle nejnižší nabídnuté ceny), ale také z pohledu kontroly využití přidělených finančních prostředků, které je na základě systému fakturace méně přehledné (byť je zde snaha pravidelně kontrolovat dle předkládaných monitorovacích zpráv). Sociální služby by měly být financovány formou přímých grantových programů (i tento způsob existuje, poskytovatelé mohou i mimo individuální projekt kraje žádat o peníze v analogicky postavených grantových programech EU, a zde se v podstatě mohou dublovat i některé podobné aktivity – objevuje se zde riziko duplicity financování stejných činností poskytovatele z několika zdrojů) a ne jako např. dodavatel jiných komerčních služeb či staveb apod.

Dalším negativem je také to, že s příchodem evropských programů začaly na poli sociálních služeb raketovým způsobem přibývat organizace, které se registrovaly jako poskytovatelé sociálních služeb, aby tak mohly získávat finanční prostředky jednodušším způsobem. Tento nárůst zapříčinil často neefektivní vynakládání s finančními prostředky na některé sociální pseudoslužby, které by, nebýt EU, možná nikdy nevznikly, protože jejich vznik nenastal přirozenou cestou zvanou potřebnost/poptávka.

Jediné pozitivum na zdrojích EU vidím, a to je systém víceletého financování (což je u většiny programů EU ale obvyklé), kdy poskytovatelé mají určitou jistotu financování nejen v jednom účetním roce, ale po několik let, kdy mohou svou činnost lépe stabilizovat ve vztahu ke klientovi, k pracovníkům a dalším spolupracujícím subjektům. Nejistota pak ohrožuje i ty potřebné, kvalitní a stabilní poskytovatele sociálních služeb, kteří řeší skutečné problémy svých klientů a řeší sociální situace v oblasti prevence tak, aby se klient nestal pouhým příjemcem sociálních dávek.

9. Jakým způsobem bude zajištěno financování sociálních služeb po ukončení realizace IP kraje (financování do 30.06.2012)?

Uvedené sociální služby budou po ukončení IP financovány ze státního rozpočtu za předpokladu, že podaly/uplatnily žádost o dotaci MPSV ze státního rozpočtu pro dané období (v řádném termínu dle Metodiky MPSV). Samozřejmě, by bylo nejvýhodnější, kdyby navazující projekt IP kontinuálně navazoval na stávající, avšak za současné situace, kdy není ujasněna celá řada otázek, toto není možné (udržitelnost, výběrová řízení).

10. Jaká je Vaše vize pro systém financování sociální služeb po skončení individuálního projektu: „Podpora sociálních služeb II.“ V roce 2015?

V tomto případě nelze s určitostí říct, jak bude vypadat systém financování soc. služeb, není jisté, jak budou finanční prostředky z rozpočtu ČR přerozdělovány – zda celý systém financování přejde na jednotlivé kraje ČR nebo zůstane na MPSV, případně bude část služeb financování z krajů, část z obcí a měst. I proto je podmínka udržitelnosti podpořených služeb po dobu 2 let tolik riziková.